

INFORMATIESET VOOR BESTUURDERSDAG

Kerntakendiscussie SamenTwente

25 september 2024

DEEL 1: ALGEMEEN

Samen Twente, scenario's en
afwegingskader

1. Samen Twente

In 2022 is SamenTwente als regionale samenwerking opgericht voor GGD Twente, Veilig Thuis Twente en OZJT. Ieder organisatieonderdeel heeft een eigen positie, identiteit en herkenbaarheid. Samen Twente komt voort uit de omvorming van de Regeling Regio Twente, waarbij samenwerking op het terrein van de gezondheid centraal wordt gesteld. De organisatieonderdelen worden ondersteund door de afdeling Bedrijfsvoering. SamenTwente is daarnaast gastheer voor Samen14, Twentse Koers en Kennispunt Twente¹. SamenTwente is deelnemer in twee van deze coalities. (Kennispunt en Twentse Koers). Door krachten te bundelen met gemeenten, ketenpartners en inwoners en gezamenlijk te focussen, is de regionale samenwerking versterkt op het gebied van gezonde, veilige en vitale inwoners in Twente.

SamenTwente werkt binnen de kaders van wetgeving en regionaal beleid. In de strategische koers uit 2022 zijn drie ontwikkelrichtingen voor alle levensfasen benoemd om kansen te benutten en betere resultaten te bereiken. De ontwikkelrichtingen zijn:

- Het versterken van de veerkracht van inwoners en de samenleving;
- Het ontzorgen, normaliseren en demedicaliseren, en;
- Het versterken van zorgpreventie en terugdringen van zorggebruik.

Daarnaast zijn in de strategische koers 8 leidende principes vastgesteld die inhoudelijk richting geven. Zij geven inhoudelijk richting aan de ontwikkeling van SamenTwente. De leidende principes zijn:

1. Wij werken aan maatschappelijke vraagstukken en gezamenlijke opgaven;
2. Wij zijn trots op wat we doen en bereiken en dragen dat uit;
3. Wij zijn complementair aan lokale situaties;
4. Wij hebben meerwaarde, werken integraal en creëren synergie;
5. Wij werken vanuit partnerschap en een brede netwerkaanpak;
6. Wij zijn transparant en hechten veel waarde aan zuiver besluiten en handelen;
7. Wij werken datagedreven en kennisgestuurd en zijn een lerende organisatie;
8. Wij zijn een uitvoeringsorganisatie en een ontwikkelpartner.

¹ SamenTwente voert bedrijfsvoeringstaken uit voor het Recreatieschap Twente (o.b.v. DVO).

2. De scenario's

Om het gesprek over de kerntaken van SamenTwente te kunnen voeren, werken we vanuit verschillende scenario's. In alle scenario's is het bestaande takenpakket van SamenTwente het vertrekpunt. We beschouwen de scenario's als ideaaltypische benaderingen van het takenpakket. Het gaat om min of meer samenhangende keuzes in het takenpakket op basis van een consequent doorgevoerde uitgangspunten. De scenario's vormen geen eindpunt, maar zijn het beginpunt voor het bestuurlijke gesprek. Waarschijnlijk levert de bespreking van de scenario's op dat - op basis van voorkeuren - mengvormen of alternatieven ontstaan.

De scenario's nader toegelicht:

A. Scenario A: Kern

Dit scenario bestaat uit een onderdelen, te weten de Absolute Kern (A.1) en Kern (A.2):

- **Scenario A.1. (Absolute Kern):**

Hoe ziet SamenTwente eruit als de organisatie alleen nog maar wettelijke taken uitvoert die gemeenten verplicht op regionale schaal moet uitvoeren en die nu door SamenTwente worden uitgevoerd, waarbij de uitvoering plaatsvindt op het minimum kwaliteitsniveau dat de wet, richtlijnen of algemeen geaccepteerde professionele normen vereisen. De taken die niet wettelijk verplicht regionaal moeten worden uitgevoerd, zijn elders ondergebracht of beëindigd.

- **Scenario A.2. (Kern):**

Dit scenario is aanvullend op scenario A.1, maar richt zich daarnaast ook op de taken die gemeenten wettelijk verplicht moeten uitvoeren en die nu door SamenTwente worden uitgevoerd. In dit scenario is het de vraag of SamenTwente deze taken blijft uitvoeren waarbij de inhoudelijke ambities naar een minimum zijn bijgesteld. Niet wettelijk verplichte taken kunnen elders ondergebracht zijn of beëindigd.

B. Scenario B (Koers):

In dit scenario wordt er van uitgegaan dat SamenTwente het bestaande takenpakket blijft uitvoeren. Om voorbereid te zijn op de toekomst is in beeld gebracht wat autonome ontwikkelingen betekenen voor SamenTwente om het bestaande takenpakket op het (bestaande) ambitieniveau in te vullen. Denk hierbij aan demografische veranderingen, aanpassing van wettelijke eisen, technologische ontwikkelingen, etc.. Het ambitieniveau waarop SamenTwente de taak moet uitvoeren wordt opnieuw vastgesteld en kan leiden tot bijstellen van ambities.

C. Scenario C (Ambitie):

In dit scenario wordt verkend of SamenTwente door andere keuzes in (de uitvoering van) het takenpakket méér of anders kan gaan doen om gemeentelijke ambities te realiseren. Uitgangspunt hierbij is dat de totale kosten voor gemeenten (op termijn) dalen. De keuzes sluiten aan bij uitdagingen en/of knelpunten die gemeenten ervaren in het brede beleid rond gezondheid, veiligheid en zorg. Het kan ook gaan om taken die nu lokaal worden uitgevoerd, maar die gemeenten collectief regionaal onderbrengen bij SamenTwente, waardoor kwaliteit toeneemt en kwetsbaarheid en kosten afnemen.

Nul-scenario:

Het nul-scenario wijkt qua opzet af van A, B en C scenario, omdat in dit scenario de financiële opgave voorop staat. De kernvraag in dit scenario is: Welke keuzes kunnen we maken om in 2026 ten opzichte van 2025 een nullijn te hanteren? De nullijn definiëren we als: kostenneutraal voor gemeenten. Er wordt enkel rekening gehouden met de inflatiecorrectie in het gemeentefonds. Om dit nul-scenario samen te stellen, maken we gebruik van de inzichten uit de andere drie scenario's. Tijdens de werksessies wordt niet verder op dit scenario ingegaan.

Vragen om over na te denken

De vragen (om alvast over na te denken) zijn:

- Wat moet SamenTwente in ieder geval blijven doen – wat is de ondergrens?
- Hoe draagt de uitvoering van de taak bij aan gestelde doelen?
- Is het bijstellen van het ambitieniveau mogelijk en wenselijk?
- Is het logisch en wenselijk dat SamenTwente deze taak voor de regio blijft uitvoeren?

- Kan een andere organisatie deze taak ook uitvoeren en is dit wenselijk en logisch?
- In hoeverre is de taak of de activiteit onderdeel van een keten- c.q. netwerksamenwerking? Welk effect heeft een eventuele aanpassing op SamenTwente en andere organisaties (waterbedeffect)?
- Wat kan SamenTwente anders doen of waar kan zij mee stoppen?
- Zijn er taken die nu nog anderen worden uitgevoerd, maar waarvan het logischer is dat SamenTwente deze voor de regio uitvoert?
- Zijn er betere alternatieven voor de uitvoering van de taken?
- Waar liggen mogelijkheden om beter samen te werken en daarmee effectiviteit te verhogen?
- Wat zijn de (maatschappelijke) effecten van keuzes die worden gemaakt?
- Met welke toekomstige ontwikkelingen moet rekening worden gehouden?
- Welke risico's zijn er? Denk aan risico's voor inwoners, bestuurlijk, organisatorisch, financieel.
- Wat betekent dit voor de inzet van middelen (geld en capaciteit)?

3. Afwegingskader

We gebruiken een afwegingskader om de bouwstenen te rubriceren. Het afwegingskader is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

A. Het is een verplichte taak voor de regio

Het gaat hier om een wettelijk verplichte taak die op regionaal niveau moet worden georganiseerd. Het uitvoeren van de taak op regionaal niveau bij SamenTwente² staat niet ter discussie. De keuze gaat over:

- de hoogte van het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd.

B. Het is een verplichte taak voor de gemeente

Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren. Het uitvoeren van de taak staat niet ter discussie. De keuze gaat over:

² Theoretisch zou je kunnen besluiten om een organisatieonderdeel uit SamenTwente te halen. Je moet het dan opnieuw in een regionaal samenwerkingsverband beleggen, omdat dit wettelijk is voorgeschreven. Hieraan is op basis van de gespreksronde geen behoefte gebleken en is vanwege transitiekosten en een evident waterbedeffect bij voorbaat kosteninefficiënt

- de hoogte van het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd.
- wie de taak moet uitvoeren (denk aan waterbedeffect)

C. De taak wordt in opdracht van gemeenten uitgevoerd

Het gaat om een taak waar gemeenten (al dan niet collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren. De keuze gaat over:

- al dan niet beëindigen van de taak (denk aan waterbedeffect)
- de hoogte van het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd.
- wie de taak moet uitvoeren (denk aan waterbedeffect)

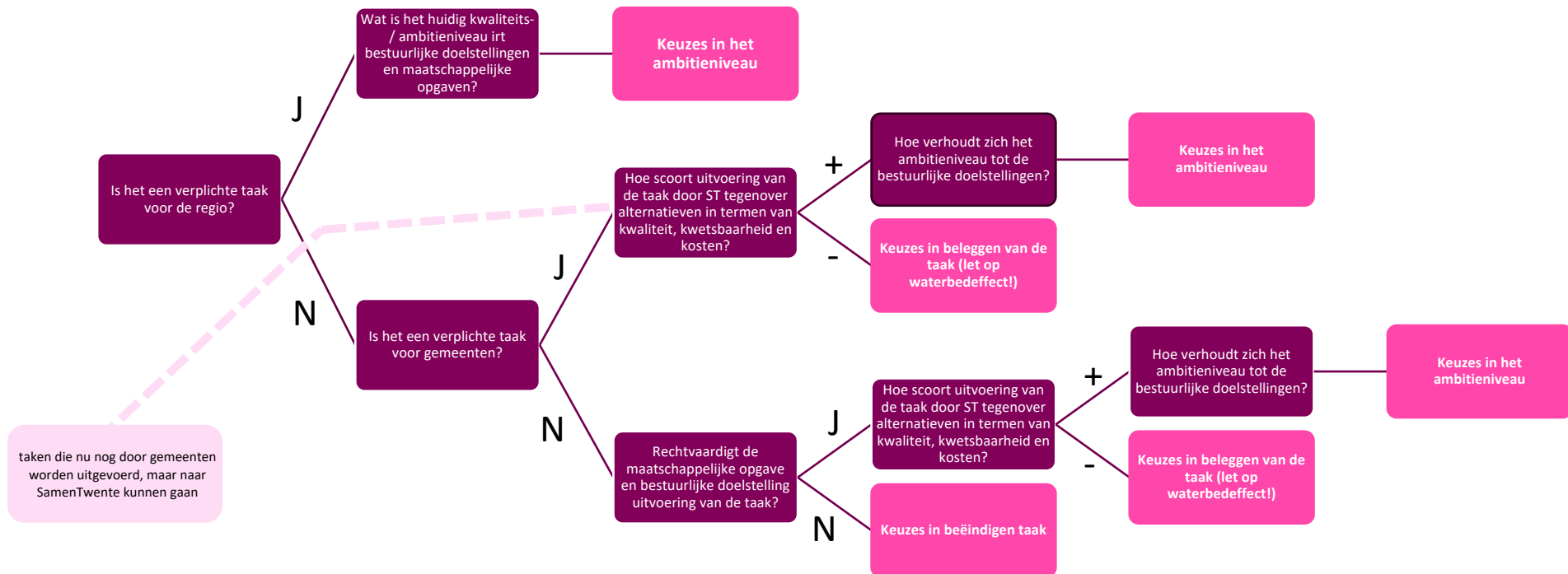
D. De taak wordt uitgevoerd zonder dat hier expliciete opdracht voor is gegeven.

Het gaat hier om een taak waar gemeenten geen opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren, maar die wel wordt door SamenTwente wordt uitgevoerd. De keuze gaat over:

- al dan niet beëindigen van de taak (denk aan waterbedeffect)
- wie de taak moet uitvoeren (denk aan waterbedeffect)
- de hoogte van het ambitieniveau waarop de taak wordt uitgevoerd.

Er kunnen ook taken zijn die nu nog lokaal door gemeenten of andere organisaties worden uitgevoerd, maar die in hun aard en uit oogpunt van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid beter regionaal uitgevoerd kunnen worden. Deze kunnen in het afwegingskader worden ingebracht en toegevoegd.

Het afwegingskader schematisch afgebeeld:

DEEL 2: INFORMATIESET PER AFDELING

Inclusief bouwstenen

Inhoud

OZJT	12
1. De wettelijke basis voor OZJT	12
2. De context van OZJT	12
3. Bouwstenen: opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	15
4. Financiën OZJT in SamenTwente	32
5. Gebruikte bronnen	33
JGZ	34
1. De wettelijke basis voor de JGZ in SamenTwente	34
2. De context van de JGZ	35
3. Benchmark JGZ	37
4. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten	38
5. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	40
6. Financiën JGZ in SamenTwente (exclusief overhead).....	43
7. Gebruikte bronnen	44
AGZ	46
1. De wettelijke basis voor AGZ	46
2. De taakgebieden van AGZ.....	46
3. De context van AGZ	47
4. Benchmark AGZ	65
5. Bouwstenen: opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	66
6. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	74
7. Financiën, incl. capaciteit, GGD-AGZ in SamenTwente.....	76
8. Gebruikte bronnen	76
Staf	77
1. A. De wettelijke basis voor Staf GGD in Samen Twente	77
2. De context van de Stafafdeling (EGB & Crisisbeheersing)	79
5. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten	83
6. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten.....	86
7. Financiën Staf in SamenTwente.....	87

8. Bijlage: rollen GGD en Twentse Koers op preventie en gezondheid	88
VTT	89
1. De wettelijke basis voor VTT in SamenTwente	89
2. De context van VTT	90
3. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten	93
4. Financiën VTT in SamenTwente	97
5. Gebruikte bronnen	97
Dienstverlening	98
1. Introductie	98
2. Context van Bestuur & Ondersteuning	98
3. Introductie overhead	103
3.1 Specifieke overhead	103
3.2 Generieke Overhead	104
3.3 Verdeling overhead en gemeentelijke bijdrage	104
4. Benchmarking overhead	105
4.1 Vensters voor Bedrijfsvoering	106
4.2 Handleiding Overheidstarieven	106
4.3 Berenschot IT-benchmark	106
4.4 Conclusie Benchmarking	107
5. Bouwstenen: inzoomen op taken, activiteiten en financiën	107
5.1 Taken en activiteiten	107
5.2 Totale financiële omvang	110
6. Scenario's	110
7. Gebruikte bronnen	113
Samenwerking	114
1. Het samen van SamenTwente anders organiseren	114
2. Samen Twente	115
3. Huidige situatie overlegstructuren	116
4. Vragen om over na te denken	119

OZJT

1. De wettelijke basis voor OZJT

Organisatieonderdeel:	OZJT
Programma uit begroting:	Toegang en Eerste Lijnsvoorziening & Overhead
Taakveld:	OZJT
Wettelijke taak:	Ja, deels.
Wettelijke basis:	Wmo/Jeugdwet Wet Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg <i>Gemeenten zijn verplicht om regionaal samen te werken bij de inkoop van specialistische jeugdzorg. De verplichte regionale samenwerking geldt voor de inkoop van kinderschermingsmaatregelen, jeugdreclassering en bepaalde vormen van specialistische jeugdhulp. Het gaat dan om jeugdhulp die moeilijk op lokaal niveau te organiseren is, bijvoorbeeld vanwege de schaarste van de vraag of de complexiteit van de problematiek.</i>
Wel/niet verplicht GR	Nee. De gemeente kan ervoor kiezen: • De OZJT uit te laten voeren door de SamenTwente • OZJT door een andere organisatie te laten uitvoeren

2. De context van OZJT

OZJT bestaat sinds 2015 en is ingericht om de wettelijke regionale jeugdhulptaken uit te voeren. OZJT is zakelijk partner van Samen14 op het gebied van inkoop en contractmanagement van de zorg en jeugdhulp en vandaar voert OZJT ook opdrachten voor Samen14 uit. Dit zijn opdrachten gerelateerd aan jeugdhulp en Wmo die vanuit de regiogemeenten vrijwillig zijn overgedragen.

OZJT gaat voor een duurzaam en betaalbaar zorgstelsel voor Twente. Een stelsel waarbij de inwoners zo thuis mogelijk zelfstandig en zelfsturend kunnen leven en waarin zij dichtbij huis kunnen beschikken over goede, professionele zorg als ze dat nodig hebben. OZJT zorgt ervoor dat gemeenten dat kunnen realiseren voor hun inwoners door de inkoop, contractmanagement, monitoring en expertise efficiënt te organiseren voor alle 14 gemeenten. Zo hebben de gemeenten lokaal de handen vrij om te doen wat nodig is voor en met hun inwoners. Uiteindelijk werken OZJT en Samen14 ernaartoe dat de gemeenten een omslag kunnen maken van minder zorgconsumptie naar meer zorgpreventie.

OZJT heeft samen met gemeenten de volgende uitgangspunten voor de zorg opgesteld:

- Resultaatgericht werken
- Regie en keuzevrijheid inwoner centraal
- Integraal werken rond inwoner en het gezin
- Hoge kwaliteit, geen ruimte voor aanbieders die geen kwaliteit willen of kunnen bieden
- Verlagen administratieve lasten
- Duurzaam en betaalbaar stelsel

De voormalige bestuurscommissie OZJT heeft in 2017 de volgende strategische doelen benoemd:

- **Opdrachtgeverschap, zakelijk partnerschap.** Gemeenten zijn goede opdrachtgevers die ervoor zorgen dat werkafspraken goed beschreven zijn en worden nagekomen. OZJT en Samen14 streven naar een professionele sfeer waarbij afspreken en aanspreken normaal is. Tegelijkertijd handhaven OZJT en Samen14 strikt op aanbieders die niet de intentie hebben goede ondersteuning te bieden. Zij gaan langdurige overeenkomsten aan om de transformatieopgave het hoofd te bieden. Die opgave is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor betrokken aanbieders, inwoners en gemeenten.
- **Datagestuurd werken.** OZJT en Samen14 gebruiken informatie om met en van elkaar te leren. Ze wisselen expertise uit. Ze werken aan het doorontwikkelen van toegang en de regisseursrol, het doorontwikkelen van contractmanagement en de relatie met huisartsen, en draaien aan knoppen om het Twentse zorglandschap beheersbaar te houden.
- **Verbinden en verbreden sociaal domein.** OZJT en Samen14 verbinden vraagstukken in het sociaal domein met publieke gezondheid (GGD), Veiligheid (inclusief VTT), (passend) onderwijs/RMC en de participatiewet (economie en arbeidsmarkt).

Enkele cijfers

- In september 2023 waren er 407 aanbieders gecontracteerd.
- De waarde van overeenkomsten is ca 270mln euro per jaar.
- OZJT voert het contractmanagement uit voor 16 van de meest strategische jeugdhulpaanbieders in Twente.
- Gezamenlijk vertegenwoordigen die 16 aanbieders ruim 50% van de omzet in Twente. 85% van de omzet wordt geleverd door 28 aanbieders.
- De begrote kosten voor contractmanagement en contractbeheer zijn minder dan 1% van de omzet

In de actualiteit: Relevante maatschappelijke ontwikkelingen

- In 2017 is landelijk besloten dat voor jeugdhulpaanbieders die in meerdere regio's werkzaam zijn, dan wel , in verband met de schaarste van het zorgtype/-aanbod, een zogenaamde accounthoudende regio “ wordt aangewezen. Deze accounthoudende regio is standaard de grootste regio van een jeugdhulpaanbieder, die naar andere regio's acteert bij risico's van discontinuïteit. Bij dreigende liquiditeitsproblemen bijvoorbeeld, bepalen de betreffende aanbieder en accounthoudende regio welke stappen gezet moeten worden. OZJT draagt namens de 14 gemeenten verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze taak voor een viertal grote Jeugdhulpaanbieders.
- In juni 2021 is het convenant “bevorderen continuïteit jeugdhulp’ opgeleverd door Jeugdautoriteit. Uitvoering van dit convenant betekent dat alle jeugdhulp aanbieders met een omzet van meer dan 2 mln. een accounthoudende regio toegewezen krijgen op het moment dat de continuïteit in het geding komt. Twente kan worden aangewezen als accounthoudende regio. Of en hoe vaak dit het geval zal zijn is vooraf niet bekend.

3. Bouwstenen: opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
1	Regionaal contractmanagement en contractbeheer Jeugdhulp en Wmo (ondersteuning en verblijf)	Sinds 2015 is het regionaal contractmanagement een vaste basistaak voor de overgedragen taken. Contractmanagement voor de 16 grootste en strategische aanbieders. Gericht op kwaliteit, transformatie en continuïteit van zorg. Naast zakelijke afspraken worden ook afspraken gemaakt over doorontwikkeling van de zorg. OZJT richt zich primair op overeenkomsten van de meest strategisch jeugdhulpaanbieders in Twente. Het contractmanagement voor andere aanbieders is primair een verantwoordelijkheid van de lokale contractmanagers. Onder contractmanagement en contractbeheer vallen: • Contractbeheer • Strategisch contractmanagement • Leveranciersmanagement • Accounthouderschap strategische aanbieders • Juridische trajecten aanbieders (waaronder ingebrekestellingen en ontbindingen) • Advisering en ondersteuning aan lokale contractmanagers en toezichthouders m.b.t. niet strategische aanbieders • Deelname en input aan het Contractmanagersoverleg	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT, begroting Samen14, gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Vaststellen subsidie JBJR en JZ+ en overeenkomsten met kleinschalige JZ+ en academische functie JGGZ. Accounthouderschap voor 4 aanbieders			
2	Toezicht en kwaliteit Jeugd en Wmo	We willen in Twente een zorglandschap creëren dat overzichtelijk, beheersbaar, voorspelbaar en transparant is. Beheersbaar en overzichtelijk betekent voor gemeenten: kwaliteit, doelmatigheid en betrouwbaarheid van de aanbieders staan voorop (Regiovisie Jeugd Twente). Daarnaast komt er een gezamenlijke aanpak op zorgfraude. Onder deze taak valt: - Proactief toezicht op kwaliteit bij gecontracteerde aanbieders - Toetsen aan bestek eisen - Uitvoeren van onderzoeken naar aanbieders - Monitoren van verbeterplannen - Adviseren en rapporteren aan contractmanagers - Gemeenten op aanvraag ondersteunen bij onderzoek incidenten/calamiteiten - Leveren van input aan doorontwikkeling samenwerking op toezicht - Het beoordelen van kwaliteit bij mutaties in het contract na gunning - Het doorontwikkelen van het barrièremodel - Vertalen landelijke ontwikkelingen naar de regio	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT, begroting Samen14, gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		- Gevraagd en ongevraagd adviseren op beleidsmatige en uitvoeringsaspecten De toezichthouder kwaliteit toetst bij zowel Wmo- als Jeugdhulpaanbieders de besteisen en zorgt voor opvolging en monitoring. Daarom wordt niet langer onderscheid gemaakt tussen Wmo en Jeugd. Een aantal Twentse gemeenten heeft aangegeven een extra opdracht te willen formuleren voor OZJT op dit thema. Deze werkzaamheden vallen nu nog buiten de opdracht: - Participatie SRT in casustafel en onderzoek/toezicht op rechtmatigheid bij Wmo-aanbieders - Onderzoek na calamiteiten/incidenten - Coördinatie gelijk na een incident/calamiteit - Preventief toezicht op kwaliteit bij aanbieders die maar in één deelnemende gemeente werken, als de gemeente geen 'eigen' toezichthouder kwaliteit heeft - Preventief toezicht op kwaliteit van (lokale) voorliggende voorzieningen, lokale toegang, terreinen binnen de Wmo zoals vervoer en HO, jeugdhulp			
3	Nieuwe inkoop Jeugdhulp 2025	Op basis van de Regiovisie Jeugdhulp Twente is per maart 2022 gestart met de strategische inkoop Jeugdhulp Twente. We staan aan de vooravond van een start van een inkooptraject voor ca 16.300 Twentse kinderen die jeugdhulp	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven	Gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		ontvangen, daar zijn circa 400 aanbieders mee gemoeid. OZJT en Samen14 organiseren hieromheen een stevige, stabiele organisatie op inhoud en proces. Hieronder valt: • Opstellen visie en kaders • Strategiebepaling en uitwerken strategie, integraal gericht op het zorglandschap jeugd • Het uitwerken van de strategie pre inkoopsegment • Het daadwerkelijk inkopen, selecteren en gunnen van de jeugdhulp • Het afronden van de inkoop en implementeren/inregelen van de bedrijfsvoering bij gemeenten en zorgaanbieders • Informeren en communiceren naar inwoners en partners • Het OZJT ontving een bestuurlijke opdracht om 'indicatoren' op te nemen in de inkoop, om op deze wijze te sturen op ambities. Hiervoor wordt de komende maanden een proces met aanbieders doorlopen. De uitkomst heeft een significant effect op de toekomstige taak van het OZJT en de benodigde formatie.	aan SamenTwente om deze uit te voeren. Uitzondering is inkoop specialistische jeugdzorg. Dat is een taak die gemeenten verplicht regionaal moeten uitvoeren.		
4	Coördineren KIT	Deze opdracht heeft raakvlak met de vorige bouwsteen/taak, over het inkopen van jeugdhulp. Om te zorgen dat kwalitatief goede en rechtmatige zorg wordt verleend aan (kwetsbare) inwoners is het nodig om zorggelden juist te besteden en vooraf goed te toetsen op kwaliteitseisen. In 2022 is opdracht	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven	Gemeenten, project zorgfraude, begroting OZJT	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		gegeven om een instrument met een brede integrale werkwijze te ontwikkelen dat voor gunning ingezet moet worden. Dit heet het Kwaliteit en Integriteitsinstrument Twente ('KIT'). KIT vervangt het huidige barrièremodel. Er is reeds besloten dat KIT uitgevoerd gaat worden in 2024 en daartoe is sturing nodig. Activiteiten die voor deze opdracht uitgevoerd worden zijn: • Het trekken van KIT voor inkoop jeugdhulp en Wmo. • Trekken van het thema inkoop binnen het project Zorgfraude (Veiligheidsregio) • Inrichten verwerkingssysteem • In uitvoer brengen van communicatieplan integrale inkoop en KIT • Communiceren met portefeuillehouders • Lering trekken uit ervaringen van KIT • Coördineren registratie KIT na gunning bij nieuwe contracten (2025) • Indien nodig nieuwe Bibob-screenings uitvoeren • Implementeren KIT, inclusief betrekken van zorgkantoor en zorgverzekeraar • Deelnemen aan integrale projectgroep ter toetsing op project en proces • Evalueren	aan SamenTwente om deze uit te voeren.		

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
5	Scholing GI's Twents Model	GI's hebben verzocht om scholing, mede door veel wisselingen bij medewerkers. Het gaat om training op het Twents Model, de klantreis van toewijzingen, het afsprakenoverzicht, samenwerking toegang en GI en het zorgportaal. Deze training vergroot de kwaliteit van verwijzingen. Hieronder valt: • Het opzetten van scholing, voorbereiden en inplannen • Het geven van trainingen	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeenten	OZJT en Samen14
6	Verlenging en inkoop medicatiecontrole	Vanaf 1 januari 2022 is een raamovereenkomst met een aantal ziekenhuizen voor medicatiecontrole bij medische comorbiditeit. Deze raamovereenkomst loopt af na 31 december 2024. Het projectteam ambulant heeft deze jeugdhulp niet meegenomen in de inkoop jeugdhulp, omdat de overeenkomst een andere looptijd kent dan de andere overeenkomsten voor jeugdhulp. De overeenkomst medicatiecontrole eindigt echter op 1 januari 2025 en biedt opties tot verlenging. De raamovereenkomst kan eenzijdig worden verlengd met een periode van tweemaal één jaar. Hier dienen de opdrachtnemers drie maanden voor het einde van de looptijd van de raamovereenkomst bericht over te krijgen.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	OZJT en Gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Activiteiten die hieronder vallen zijn: • Het besluit van verlenging ophalen bij AO Jeugd • Wenselijke wijzigingen in huidige overeenkomsten inventariseren bij gemeenten en ziekenhuizen, indien nodig besluit ophalen en verwerken • Verlengingsbrieven opstellen en in zorgportaal verwerken			
7	Bestuurlijke en ambtelijke samenwerking	Het voorbereiden, faciliteren en adviseren van bestuurlijke overleggen en het organiseren van ambtelijke overleggen. Hierbij aandacht hebben voor evaluaties, lobbyen, strategische afstemming en het zoeken naar synergie en meerwaarde in SamenTwente. Hieronder vallen: • DB en AB SamenTwente • BO Samen14 • Ambtelijke Commissie • AO Jeugd • AO Wmo • AO Vervoer • Platform Bedrijfsvoering • Contractmanagersoverleg • Gerelateerde werkgroepen	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeenten	OZJT en Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
8	Regionaal plan afbouw Jeugdzorg Plus	Het plan van aanpak is erop gericht de instroom in Jeugdzorg Plus jaarlijks met minimaal 10% te verminderen vanaf 2023. In 2022 was dit nog 5%. Daarbij hanteren we de volgende subdoelen om dit te realiseren: • Het organiseren van een doorgaande zorglijn 'doen wat nodig is voor de jeugdige'; • Een betere en intensievere samenwerking aan de voorkant om instroom Jeugdzorg Plus te voorkomen; • Het verminderen van het aantal spoedmachtigingen voor gesloten jeugdzorg. In het Plan van Aanpak vastgoedtransitie Jeugdzorg Plus hebben de Gelderse en Overijsselse jeugdhulpregio's en de Jeugdzorg Plus aanbieders met elkaar een ambitie neergelegd: 'we maken de Jeugdzorg Plus in de huidige vorm overbodig in de periode 2021-2031'. Eén van de belangrijkste opdrachten om dit te kunnen bereiken is het verminderen van de instroom van jeugdigen in de Jeugdzorg Plus. Want minder instroom is natuurlijke afbouw van JeugdzorgPlus en draagt daarmee bij aan het overbodig maken van de Jeugdzorg Plus. Om dit te concretiseren hebben de Jeugdhulpregio's zich tot doel gesteld de instroom vanaf het jaar 2023 met 10% per jaar te verminderen. Per regio is hiervoor een plan opgesteld.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Projecten- en werkbudget OZJT, kennispunt/TMSD, begroting OZJT, Gemeenten	OZJT

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Activiteiten zijn: • Het uitvoeren van het plan, begeleiden evt. vervolg • Analyse op data van de huidige situatie + monitoring • Het annoteren bestuurder voor bovenregionale overleggen			
9	Jeugdbeschermingstafels	Jeugdbeschermingstafels hebben als hoofddoel om de veiligheid van kinderen zo snel mogelijk te borgen. De positionering van de JBT is in 2021 gestart als pilot en datzelfde jaar afgerond. Er waren overwegend positieve geluiden over het functioneren en de uitgangspunten van de JBT en ook zijn ontwikkelpunten meegegeven. In 2022 besloot het AB om JBT te positioneren en financieren binnen het OZJT. In 2023 is JBT bezig geweest met het bestendigen van de huidige werkwijze en het finetunen van doelen. In 2023 is er een start gemaakt met de bedrijfsvoering. Activiteiten zijn: • Het uitvoeren van de JBT's • Besluitvorming over opbrengesten uit evaluatie aanpassen in document regionale werkwijze JBT • Bedrijfsvoering opzetten • Zichtbaarheid vergroten • Aanhaken bij ontwikkelingen in de jeugdbeschermingsketen • Monitoring bijhouden	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT	OZJT

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
10	Ontwikkelagenda Jeugdbescherming Jeugdreclassering	In het 'inkooptraject' voor 2023 is afgesproken dat naast een tariefsverhoging van de maatregelhulp er een ontwikkelagenda opgesteld wordt met de regio's IJsselland, Twente en de drie Gecertificeerde Instellingen. In 2023 is gestart met de ontwikkelagenda, deze heeft zijn doorloop in 2024. De agenda ziet toe op een verbeterde samenwerking en beoogt te komen tot een reële normering en tariefstelling en een bedrijfsvoering die hierop is ingericht bij de GI's. De Overijsselse ontwikkelagenda GI's staat niet op zichzelf. De GI's werken in een netwerk samen om de zorg voor de kwetsbaarste kinderen te verbeteren. Er is een nauwe verbinding met, in Twente, de Regiovisie Jeugdhulp en de uitwerking daarvan in de Samenwerkingsagenda en het Toekomstscenario kind – en gezinsbescherming. Met IJsselland liggen de raakvlakken met name t.o.v. de regiovisie jeugd, vernieuwde werkwijze gedwongen kader jeugd en ook het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Eind 2023 er landelijk een caseloadnorm, prestatiebeschrijvingen en een landelijk tarief JBJR opgeleverd in de vorm van een convenant en kostprijsonderzoek van KPMG. We volgen deze landelijke definities en planning bij het bepalen van het Overijsselse tarief voor JB/JR. We maken werkbare afspraken voor de regio's. Dit is onderdeel van de ontwikkelagenda.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Kosten voor de helft voor IJsselland OZJT, resterende middelen komen uit het transformatiebudget	OZJT

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		In het kader hiervan wordt de planning van de ontwikkelagenda uitgevoerd. Activiteiten zijn: • Uitvoering plan • Begeleiding, evaluaties en vervolgstappen uitzetten			
11	Hervormingsagenda Jeugd	In 2022 hebben de Raden van de 14 Twentse gemeenten de Regiovisie Jeugdhulp Twente (vastgesteld, die richting geeft aan de doorontwikkeling van de Jeugdhulp in Twente. De leidende principes uit de Regiovisie zijn uitgewerkt in de meerjarige Samenwerkingsagenda Jeugd. In de zomer van 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd definitief vastgesteld. De Hervormingsagenda bevat een groot pakket aan landelijke afspraken om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Het doel van dit pakket is om laagdrempelige en passende hulp voor jeugdigen en gezinnen in de meest kwetsbare situaties mogelijk te maken. In de Twentse Samenwerkingsagenda sluit OZJT zo goed mogelijk aan op de landelijke Hervormingsagenda. In 2024 zal hier uitvoering aan moeten worden gegeven in de regio. OZJT zal hierin de coördinatie op zich nemen voor het regionale gedeelte en dit afstemmen met de gemeenten. Daarnaast zal OZJT de landelijke ontwikkelingen volgen en in	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT, gemeenten	OZJT

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		samenspraak met gemeenten input leveren ten aanzien van de (haalbaarheid van de) landelijke uitwerking.			
12	Monitoring en reflectie, Twentse monitoren sociaal domein	In opdracht van OZJT verzamelt, analyseert en duidt Kennispunt Twente data over Jeugdhulp, Wmo en de samenloop van Onderwijs-Jeugdhulp. De Twentse monitoren binnen het sociaal domein bieden strategische beleidsinformatie en tactische sturingsinformatie. De monitoren zijn erop gericht het regionale leerproces te faciliteren en bij te dragen aan de regionale ambities om doelmatige en effectieve hulp te bieden en de kosten te beheersen. Het biedt de basis voor dialoog en samen doorgroeien in de Twentse transformatieopgave. Datagedreven blijvend leren en verbeteren is daarom één van de leidende principes in de Regiovisie. Voor het vergelijken, monitoren en duiden binnen de regio, moet er een eenheid zijn in de wijze van uitvraag en de manier van bijhouden. Om samen goed beleid te kunnen maken, zijn betrouwbare informatie en verdiepende analyses nodig. Dit helpt effectiviteit en efficiency te vergroten, te innoveren en het draagvlak voor beleid te versterken. Om deze reden is de opdracht voor regionale monitoring en reflectie belegd bij OZJT en wordt deze uitgevoerd door Kennispunt Twente.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Begroting OZJT, Gemeenten, incidentele projectfinanciering	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Binnen deze taak wordt gewerkt aan de volgende monitoren en projecten: • Twentse Monitor Sociaal Domein • Twentse Onderwijs-Jeugd Monitor • Contractmanagementinformatie Jeugdhulp en Wmo • Twentse Monitor Jeugdbeschermingsketen Incidentele dekking is beschikbaar voor: • Datagedreven verlening, inkoop en contractmanagement • Het eventueel inzetten van een trusted third party bij de uitwisseling van persoonsgegevens • Ontwikkeling Twentse Monitor Aanpak Wachttijden Daarnaast worden vanuit deze taak kwartaal- en halfjaarlijkse rapportages opgeleverd en wordt ondersteuning aangeboden in de organisatie van verdiepende analyses			
13	Contractmanagement en -beheer Huishoudelijke Ondersteuning	OZJT/Samen14 voert volledig contractbeheer uit voor alle overeenkomsten HO, waarbij het zorgportaal wordt gebruikt. OZJT/Samen14 voeren ook contractmanagement uit voor alle overeenkomsten HO (16 aanbieders). En OZJT/Samen14 voert de regiefunctie uit op de gezamenlijke thema's. Voor alle aanbieders geldt dat bij lokaal overstijgende zaken zoals faillissement, beëindigen van overeenkomsten, ingebrekestellingen of verbetertrajecten naar aanleiding van	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren. Is nieuwe opdracht (verlenging) die	Begroting Samen14, Gemeenten, begroting OZJT	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		voortgangsgesprekken, OZJT/Samen14 regievoerder is. Voor het contractbeheer en de managementinformatie wordt zoveel mogelijk aangesloten op de bestaande systemen. De toezichtfunctie maakt geen onderdeel uit van deze opdracht. Specifieke taken: • HO onderbrengen in het CRM • Volgen cao-ontwikkelingen en waar nodig hierop handelen • Organiseren eventuele verlenging • Sturing op managementrapportages//Twentse monitor • Regiefunctie contractmanagement HO op de gezamenlijke thema's. Hierbij de lead nemen in werkgroepen • Jaarlijkse indexering tarieven HO – zoals vastgelegd in artikel 2.2 van het bestek en rekening houdend met de AmvB reële tarieven. • Doorontwikkeling van HO in het Zorgportaal. • Inrichting van de regionale overlegstructuur voor HO in Extranet.	onlangs bestuurlijk is gegeven.		
14	Vervoer	Het doelgroepenvervoer namens de gemeenten (leerlingenvervoer, incidenteel maatwerk vervoer en het vervoer van en naar de dagbesteding en jeugdhulp) is in 2023 opnieuw aanbesteed. Dit is gebeurd namens 10 Twentse gemeenten; Hof van Twente en Almelo hebben een eigen pad	Het gaat hier om een taak waar gemeenten maatwerk opdracht voor hebben gegeven	Begroting OZJT, gemeenten	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		gekozen, Rijssen-Holten en Borne waren de afgelopen jaren al niet betrokken. OZJT is verantwoordelijk voor: • Ondersteuning en facilitering van de deelnemende Twentse gemeenten bij de implementatie en opzetten van het contractmanagement rond de nieuwe vervoerscontracten. • Ondersteuning en facilitering van de implementatie van monitoring en contractmanagement software. • Contractmanagement en beheer voor het tijdelijk callcentercontract • Contractmanagement en beheer voor monitoring en contractbeheer software • De organisatie en coördinatie van het ambtelijk overleg doelgroepenvervoer ten behoeve van de afstemming tussen de verschillende percelen en om regionale zaken te bespreken. • Juiste, actuele en goed leesbare informatie t.a.v. het regiotaxivervoer op de website (SamenTwente) en eventuele communicatie hieromtrent. • Het gevraagd en ongevraagd adviseren en fungeren als vraagbaak voor de gemeenten op het gebied van doelgroepenvervoer.	aan SamenTwente om deze uit te voeren. Is nieuwe opdracht (verlenging) die onlangs bestuurlijk is gegeven tot 2029.		

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		Duidelijk is dat bovengenoemde taken (in ieder geval deels) regionaal opgepakt blijven worden voor de deelnemende gemeenten, maar het is de vraag of dit gepositioneerd wordt onder Samen14 of bij een coördinerende gemeente.			
15	Aanpak wachttijden jeugdhulp Twente	Implementeren van een meerjarige systemische aanpak van de wachttijden jeugdhulp Twente, duurzaam, concreet, met een lerende structuur, iteratief en ondersteund door data. De geformaliseerde ambitie is dat elk kind op tijd de juiste zorg krijgt. Zorgaanbieders en gemeenten zijn samen eigenaar van dit programma en dat moet tot uiting komen in de invulling van de governance. Kernpunt voor de werkwijze bij activiteiten is de iteratieve werkwijze. In samenspraak met de Kerngroep (een delegatie bestaande uit vertegenwoordigers van de zorgaanbieders, gemeentelijke toegang, contractmanagement en ervaringsdeskundigen) worden interventies afgesproken met deelopdrachten, met een selectie van deelnemende partijen en afzonderlijke monitoring van interventies en resultaten. Wanneer deze interventies succesvol zijn, worden deze planmatig opgeschaald op andere locaties met andere deelnemende partijen. Activiteiten zijn: • Aanpak complexe echtscheiding • Aanpak transformatiepoli/jeugdhuis	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren. Programma loopt uiterlijk medio 2025 af.	Budget wachttijden, eigen middelen OZJ (landelijk)	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		• Iteratieve interventies gericht op instroom en samenwerking jeugdhulp – gemeentelijke toegang • Doorontwikkeling dashboard t.b.v. eenduidigheid van definities en wachttijdmeting • Communicatieaanpak om de resultaten van de iteratieve aanpak telkens te delen binnen de regio met alle relevante stakeholders			
16	Samenwerkingsagenda Jeugd	De Regiovisie is opgesteld om richting te geven aan de ontwikkeling van de jeugdhulp in Twente. De leidende principes zijn de kaders voor het verbeteren. In de regionale meerjarige Samenwerkingsagenda zijn in de onderscheiden actielijnen de doelstellingen en pilots/interventies gespecificeerd. De doelstelling van de Samenwerkingsagenda is daarmee om de leidende principes te vertalen naar concrete projecten en interventies. Er zijn vier actielijnen met een eigen invulling van de projectstructuur. Per actielijn zijn er bestuurlijk trekkers benoemd. Het regionale beleid t.a.v. het Gedwongen Kader/Toekomstscenario wordt idealiter afgestemd binnen de Samenwerkingsagenda. Ook hier is sprake van een iteratieve aanpak. In samenspraak met de Stuurgroep Samenwerkingsagenda (een delegatie bestaande uit bestuurders van de zorgaanbieders, onderwijspartijen en gemeenten) worden interventies	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Budget samenwerkingsagenda, SPUK-middelen centrumgemeente, projectbudget	Samen14

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering	Uitvoering door
		afgesproken waarmee zal worden gestart. Wanneer deze interventies succesvol zijn, worden deze planmatig opgeschaald op andere locaties met andere deelnemende partijen. Er zullen nieuwe speerpunten/iteraties/projecten volgen op geleide van bestuurlijke prioriteiten. De Samenwerkingsagenda is het kader waarbinnen nieuwe speerpunten kunnen worden benoemd die om uitvoering vragen binnen de jeugdhulpregio Twente. Activiteiten zijn: • Versnellingsaanpak afbouw residentiële zorg • Onderwijs-zorg arrangementen op zorgintensieve scholen • Totstandkoming tactisch platform • Totstandkoming brede domeinoverstijgende analyse door gemeentelijke toegangen • Totstandkoming geïntegreerde ambulante zorg • Communicatieaanpak om de resultaten van de iteratieve aanpak telkens te delen binnen de regio met relevante stakeholders			

4. Financiën OZJT in SamenTwente

	Lasten	Baten overige instellingen	Overige bijdrage gemeente	Gemeentelijke bijdrage	Aanvullende financiering door:
OZJT	3.920.942	0	1.479.826	2.441.116	

5. Gebruikte bronnen

- OZJT/Samen14 Werkplan 2024 versie 1.0.
- Begroting SamenTwente 2024.
- Takenoverzichten gedeeld door Bart ter Horst in juli 2024.
- Verslagen van gesprekken Bart ter Horst met Lysias in juli 2024.

GGD-JGZ

1. De wettelijke basis voor de JGZ in SamenTrente

Gemeenten zijn op grond van artikel 2 van de Wet Publieke gezondheid verplicht tot bevorderen van de totstandkoming, de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (bevorderen, beschermen en bewaken). Ze dragen zorg voor uitvoering van de jeugdgezondheidszorg (artikel 5 Wpg), Ouderengezondheidszorg (artikel 5a) en Infectieziektebestrijding (artikel 6 Wpg e.a.). Ook moeten gemeenten zorgen voor uitvoering van het vaccinatieprogramma (art. 6b). Voor nadere en uitgebreide toelichting op het landelijke richtlijn Basistakenpakket jeugd wordt verwezen naar pagina 16.

Organisatieonderdeel:	GGD
Programma uit begroting:	Volksgesondheid
Taakveld:	Jeugdgezondheidszorg
Wettelijke taak:	Ja
Wettelijke basis:	Wet publieke gezondheid a. Kerntaken Basispakket JGZ b. Rijksvaccinatieprogramma
Tevens uitvoering geven aan:	Contract COA (diensten derden)
Wel/niet verplicht GR	Nee. De gemeente kan ervoor kiezen: • De JGZ uit te laten voeren door de GGD • (Onderdelen van) De JGZ door een andere organisatie te laten uitvoeren (artikel 14 lid 4), onder de voorwaarde dat de organisatie aan alle kwaliteitseisen voldoet die gesteld worden aan zorgorganisaties

2. De context van de JGZ

De rijksoverheid heeft de ambitie uitgesproken dat Nederland in 2040 de gezondste jeugd ter wereld heeft. Preventie vergroot hun kansen om op te groeien tot gezonde volwassenen. De kwaliteit van de ontwikkeling van een kind is namelijk van grote invloed op de gezondheid, economische en sociale resultaten van individuen en de maatschappij in het algemeen.

De JGZ draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen en jongeren (0-18-jarigen) in Twente in zijn/haar omgeving. Door:

- **Het tijdig bieden van de juiste hulp/zorg (incl. vaccineren) en voorkomen van problemen bij jeugdige(n)** door het systematisch volgen van de lichamelijke, psychosociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren;
- **Het versterken van de eigen kracht jeugdige en gezin.** Door te normaliseren, het geven van voorlichting, advies en ondersteuning of door het voeren van enkele gesprekken om ouders en jongeren te ondersteunen en gerust te stellen,
- **Een gezonde leefomgeving voor de jeugdige(n) te stimuleren.** We adviseren gemeenten en scholen over collectieve maatregelen/activiteiten op basis van analyse van verkregen gegevens en bewezen interventies.

In Twente heeft de JGZ **ruim 120.000 kinderen in zorg**. Twee weken na de geboorte gaat JGZ op huisbezoek zodat het sociaal medisch dossier wordt opgestart en een beeld wordt gevormd van de thuissituatie waarin het kind gaat opgroeien. Vervolgens ziet JGZ kinderen (en ouders) o.b.v. wettelijke opdracht (BTP JGZ) ongeveer 19 keer gedurende hun jeugd en daarmee heeft de JGZ een **unieke positie binnen het Sociaal domein**.

De JGZ heeft een **spilfunctie in de samenwerking** met professionals uit onderwijs, voorschoolse voorzieningen, jeugdhulp, verloskundigen, kraamzorg, huisartsen en andere curatieve zorgverleners, buurtteams, gemeenten en andere relevante partijen. Als voorbeeld: samen met school, ouders en leerling heeft de JGZ een belangrijke rol bij het voorkomen van ziekteverzuim, stimuleren van schoolaanwezigheid (transitie).

Daarnaast levert de JGZ op diverse onderdelen **Maatwerk** bijv: Pedagogische Gezinsbegeleiding Jeugdgezondheid is een gespecialiseerde vorm van opvoedingsondersteuning voor gezinnen met enkelvoudige opvoedingsproblematiek. De begeleiding heeft tot doel om vroegtijdig samen met ouders en kind(eren) een oplossing te vinden voor opvoedingsproblemen en zo te voorkomen dat problemen verergeren en zwaarder zorggebruik wordt voorkomen.

En ook belangrijk om te realiseren is dat de JGZ **onderdeel is van een crisisorganisatie** en dat de JGZ professionals ook een bijdrage leveren tijdens eventuele crisis (uitbraak epidemieën, zorg voor de kinderen van de vluchtelingen uit Oekraïne).

Enkele cijfers

- Op jaarbasis circa 5700 nieuwgeboren kinderen
- Instroom nieuwkomers (0-18-jarigen): circa 1900 in 2023
- Aantal consulten 0-4-jarigen: circa 65.000 op jaarbasis
- Aantal consulten 4-18-jarigen: circa 23.000 op jaarbasis
- Circa 110.000 vaccinaties op jaarbasis

In de actualiteit: Relevante maatschappelijke ontwikkelingen

De JGZ wordt geconfronteerd met diverse ontwikkelingen die effect hebben op de dienstverlening (zie ook de omgevingsanalyse). Naast de genoemde thema's in de omgevingsanalyse zien we in de maatschappelijke actualiteit een toenemend beroep op de JGZ:

- Toename complexiteit problematiek (algemeen)
- Toename Schoolziekteverzuim (65%) ook in relatie tot mentale problematiek jongeren.
- Toename nieuwkomers (60%), naast asielzoekers en Oekraïners is de instroom van “overige kinderen niet geboren in Nederland” toegenomen
- Toenemend beroep op de professionals om, binnen het Sociaal Domein, mee te denken over ontwikkelingen en Intensiever samen te werken met gemeenten en overige partners.
- Achtervang kraamzorg (a.g.v. afschaling zorg)
- Verschuiving werkzaamheden (ter ontlasting) artsen in de 1e en 2de lijn naar de 0de lijn (JGZ).

- Veranderende behoeften ouders t.a.v. de dienstverlening (flexibilisering/digitalisering)

Traject Toekomstbestendige JGZ

Gezien de toenemende druk op het zorgstelsel, is investeren op preventie al lang geen luxe meer, maar pure noodzaak. Om aan te sluiten bij alle ontwikkelingen is door de JGZ het traject Toekomstbestendige JGZ gestart. Het doel is om invulling te geven aan een toekomstbestendige JGZ zodat zij ook in de toekomst met impact van betekenis blijven voor alle kinderen en jongeren in Twente. Dat vraagt goed kijken naar de omgeving, de opgaven die hier uit naar voren komen en de manier van werken hierop laten aansluiten.

Bij JGZ is een ontwerpteam bezig met het uitwerken van de “Kindreis”. De Kindreis gaat over de reis die een kind (samen met de ouder) doorloopt in contact met de JGZ. De sleutelprincipes toekomstbestendige JGZ zijn:

- Van focus op het individuele kind naar het versterken van het kind en zijn omgeving
- Van iedereen hetzelfde naar uitgaan van en omgaan met verschil
- Van aanbodgericht op vorm en inhoud naar meer flexibele en digitale dienstverlening
- Van vastgestelde taken per professional naar slim en passend inzetten van (schaarse) menskracht
- Van aansluiten bij naar samenwerken en beïnvloeden in keten en netwerk als preventie expert

3. Benchmark JGZ

Gegevens op basis van de landelijke benchmark 2021

		Twente	Gemiddeld
1.	Aantal fte per 100.000 kinderen	104	116 (11 van 15)
2.	% Extra contactmomenten	21,4%	51,8% (18 van 20)

4. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader
1	Basispakket Jeugdgezondheid³ In het BTK JGZ en Besluit publieke gezondheid is aangegeven welke activiteiten aan alle kinderen moeten worden aangeboden idem de onderwerpen waarover voorgelicht en geadviseerd moet worden. Financiering WPG via Gemeentefonds (Rijksbijdragen)	• Preventieve screenings zowel via huisbezoeken, als op consultatiebureaus (0-4 jaar) als op scholen (4-18 jaar) • Begeleiden van ziekteverzuim op scholen (zowel in individueel contact als deelname in SOT/SAT) • Signaleren, bieden en verwijzen van goede en snelle zorg en ondersteuning • Prenataal Huisbezoek • Geven van (laagdrempelig) voorlichting, advies en instructie aan ouders, zowel in de spreekkamer als via LOES en Adviespunt Jeugd (APJ) als via chatfunctie Groeigids.nl • Geven van voorlichting en advies aan jeugdigen, via o.a. JouwGGD • Participeren in regionale en diverse lokale netwerken • Adviseren van gemeenten en scholen over collectieve maatregelen/activiteiten op basis van analyse van verkregen gegevens, o.a. input diverse monitors (Kindermonitor/Gezondheidsmonitor Jeugd)	Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren.
2	Rijksvaccinatieprogramma en postnatale screening Financiering WPG via Gemeentefonds (Rijksbijdragen)	Voorkomen infectieziekten en besmetting en vroege opsporing van ziektes zorgt ervoor dat de behandeling op tijd kan starten: • Uitvoeren RVP (Bof, Mazelen, Rode Hond, Difterie, Tetanus, Kinkhoest, Polio, HPV, Hepatitis B, Hib, Pneumokokken, Meningokokken, Rota, Maternale Kinkhoest en Maternale griep) • Neonatale Gehoorscreening • Hielprikscreening	Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren.

³ In het BTK JGZ is aangegeven welke activiteiten aan alle kinderen moeten worden aangeboden

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader
3	Gezonde School Aanpak opdracht opdracht collectief Financiering: Via aanvullende gemeentelijke bijdrage en landelijke stimuleringsmiddelen	Stimuleren gezonde leefstijl. Deelnemende scholen werken met behulp van een stappenplan aan een gezondheidsthema dat de school zelf kiest. Voorbeelden van thema's zijn: Welbevinden, Voeding, Bewegen en Sport, Mediawijsheid of Relaties en Seksualiteit. Met circa 180 scholen wordt hier nu actief op samengewerkt.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.
4	Dienstverlening aan Oekraïense vluchtelingen Financiering: Meerkostenregeling Rijksoverheid: Ontheemden Oekraïne	Reguliere zorg aan: Oekraïense kinderen/gezinnen van -9 maanden -18 jaar	Het gaat hier om een taak die de gemeente in opdracht van het Rijk verplicht moet (laten) uitvoeren.
5	Verzuimbegeleiding 18+ MBO/ROC Financiering: Regionaal (projectmatig t/m 2026)	Doel: voorkomen vroegtijdig schoolverlaten. Na afloop van dit traject wordt besloten over vervolginzet. Sluit aan bij de ambitie van de gemeenten/Twentse Belofte.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.
6	Programma's en activiteiten die deels vallen onder preventie op basis van de Jeugdwet. Actielijnen Samenwerkingsagenda Jeugd⁴. Financiering Geen (vanuit reguliere middelen)	Betreft hier o.a. de participatie van de JGZ in de schoolaanwezigheidsteam, interprofessioneel werken en thuiszitterstafel.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten geen expliciete opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren, maar die wel door SamenTwente wordt uitgevoerd.

⁴ De JGZ speelt een belangrijke rol binnen de Hervormingsagenda, met name als het gaat om het versterken van de sociaal pedagogische basis; het deel van de sociale basis dat bijdraagt aan het opgroeien, opvoeden en ontwikkelen van jeugdigen. De toegevoegde waarde van de JGZ ligt daarbij o.a. op het vlak van:

- Preventie en vroegsignalering van problemen bij kinderen en jongeren. Dit omvat onder andere gezondheidscontroles, vaccinaties, en het monitoren van de ontwikkeling.
- Voorlichting, educatie en monitoring
- Samenwerking met andere partijen: JGZ werkt samen met scholen, gemeenten, jeugdhulpverleners en andere zorgprofessionals om de zorg voor jeugdigen te optimaliseren. Hierbij wordt gekeken naar bredere aspecten in het leven van gezinnen, zoals schulden, ouders met ggz-problematiek, en vechtscheidingen.
- Verbinding met jeugdhulp en onderwijs: JGZ legt verbindingen tussen jeugdhulp en het onderwijs en kan doorverwijzen indien nodig.

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader
7	Pedagogische gezinsondersteuning (preventie op basis van de Jeugdwet) Dit wordt per gemeente opgepakt en is maatwerk. PGJ-professionals zijn in dienst bij de GGD Twente. Het wordt regionaal opgepakt sinds circa 2004.	Pedagogische Gezinsbegeleiding bij enkelvoudige opvoedingsvraagstukken. Door de JGZ-professionals deze activiteiten te laten uitvoeren, wordt optimaal gebruik gemaakt van de bekendheid en expertise van de JGZ. Effect: voorkomt verwijzing van ouders, kinderen en jongeren naar andere zorgverleners (geen geïndiceerde jeugdzorg). Dit project kent inmiddels een bestaansrecht van bijna 20 jaar.	Het gaat hier om een taak waar 13 gemeenten opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.
8	Jeugdgezondheidszorg asielzoekers	Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) heeft GGD GHOR Nederland geïnformeerd dat het PGA-contract (Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers) 'Jeugdgezondheidszorg asielzoekers' met twee jaar is verlengd, tot en met 30 september 2026. In 2025 wordt deze taak opnieuw aanbesteed. Financiering via Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). O.b.v. Contract Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers 'Jeugdgezondheidszorg asielzoekers'. Aanbestedingscontract COA en GGD GHOR	Het betreft een opdracht van de Rijksoverheid.

5. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

Het gaat hier om taken waar gemeenten specifieke opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
1	Inloopspreekuren op school	Is maatwerk voor gemeente Losser	Maatwerk	Lokaal
2	POBA	Inzet jeugdarts POBA (passend onderwijs) Noord Oost Twente. (Dit geldt voor de gemeenten	Maatwerk gemeenten: Dinkelland, Oldenzaal en Losser	Lokaal

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
3	Participatie integraal toegangsteam WIJZ	Doel is vooral de toegankelijkheid, laagdrempeligheid en de toeleiding naar zorg of voorliggende voorziening inclusief preventie van burgers (ouders en kinderen) te verbeteren. Inbreng inhoudelijk expertise en advies m.b.t. (multiprobleem) casuïstiek i.r.t. de domeinen: zorg, jeugdwet, onderwijs, collectieve preventie, zorg en veiligheid en voorschoolse voorzieningen.	Maatwerk Losser	Lokaal
4	Ziekteverzuim Expertise Team (ZET)	Het Ziekteverzuim Expertise Team (ZET) is 2017 gestart. Doel daarbij was om enerzijds direct hulp te kunnen bieden aan jongeren met complexe problematiek bij schoolverzuim en daarnaast expertise te ontwikkelen.	Bekostiging per casus	Lokaal
5	Jeugdhulpteams (Zorg intensieve scholen)	Het doel van de pilot is om effectiever en efficiënter integraal onderwijs(ondersteuning) en jeugdhulp te bieden in de context van de school. Uitgangspunt is dat leerlingen van deze scholen bij een zorgvraag geholpen worden door het JHT. Dit om snel en nabij zorg te kunnen bieden en te voorkomen dat er zwaardere jeugdhulp ingezet moet worden.	Maatwerk: gemeenten Hengelo, Hof van Twente en Borne	Lokaal
6	VVE (monitor)	De gemeenten hebben een taak in het monitoren van VVE t.a.v. (non)bereik van VVE. Daar hebben ze de verwijzingen van de JGZ voor nodig en gegevens van de VVE aanbieders. Deze gegevens uitwisseling vindt plaats via een monitor aangeschaft door de gemeente waar de VVE aanbieder en JGZ gegevens dienen in te voeren.	Op factuur basis o.b.v. daadwerkelijke uren per gemeente.	Lokaal
7	Logopedist	Logopedist is bij de GGD Twente in dienst. De GGD factureert jaarlijks de volledige loonkosten aan de gemeente Borne.	Overeenkomst gemeente Borne sinds 2011	Lokaal
8	Participatie in werkgroepen als onderdeel stuurgroep Zorg en Veiligheid	Participatie Jeugdarts M+G in de werkgroepen Signaleren en Preventie en Integrale Samenwerking.	Vanuit reguliere middelen JGZ. Geen aanvullende financiering	Regionaal

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
9	Participatie familiehuis	Het Familiehuis is een plek waar ouders terecht kunnen voor alles rondom het gezinsleven. Het is een plek voor alle hulp rondom gezinnen, van de zwangerschap tot aan de opvoeding.	Deels maatwerk gemeente Enschede	Lokaal
10	Maatwerkafspraken LOES	Het onderstaande wordt jaarlijks ingekocht: <i>Online advies</i> Het beantwoorden van vragen die binnenkomen via het contactformulier op de LOES website. Deze vragen worden beantwoord door de pedagogen van PGJ. <i>Regionale LOES nieuwsbrief</i> Gemeenten kopen extra lokale LOES nieuwsbrief in. <i>PCA inzet</i> Extra PCA inzet in onder de noemer 'PCA inzet LOES'. <i>LOES coördinatoren</i> Gemeenten hebben geen eigen LOES coördinatoren maar kopen dit in als JGZ maatwerk.	Maatwerk: 1) Hof van Twente, Rijssen-Holten, Wierden, Dinkelland, Tubbergen, Twenterand 2) Almelo, Hengelo, Twenterand 3) Almelo 4) Oldenzaal, Haaksbergen	Lokaal
11	Integrale Vroeghulp (IVH)	IVH is tijdige hulp aan kinderen van 0 tot 7 jaar en te vroeg geboren kinderen. De hulp wordt ingezet bij vragen over ontwikkeling of gedrag en wordt gegeven aan kind en ouder/verzorger. Integrale Vroeghulp bundelt kennis en ervaring van alle professionals binnen de keten van zorg en onderwijs. Integrale Vroeghulp biedt multidisciplinair overleg, advies en trajectbegeleiding vanuit het kernteam in Almelo voor de regio Twente Noord. Vanuit de JGZ participeert de orthopedagoog.	Uit JGZ reguliere middelen. Geen aanvullende financiering	Twenterand, Wierden, Almelo, Rijssen-Holten. Hellendoorn
12	Participatie Commissie van Arrangementen	De Commissie van Arrangementen (CVA) van de samenwerkingsverbanden bepaalt of een kind in aanmerking komt voor plaatsing binnen een speciale onderwijsvoorziening. Op basis van de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van het kind wordt wel of geen TLV afgegeven. Een arts M+G van de JGZ participeert in deze commissie.	Samenwerkingsverbanden Passend onderwijs	Lokaal

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
13	Participatie sociaal netwerk	Deelname van JVK/JA/VS in netwerken sociaal domein op thema's Kansrijke start, Armoede en KNKG	Maatwerk gemeente Oldenzaal/Hengelo	Lokaal
14	Participatie IKC	Deelname JVK in IKC-verband (integraal kind centrum)	Maatwerk gemeente Almelo	Lokaal
15	Twentse Koers	Betrokkenheid op de themalijnen: • Preventie en gezondheid (Kansrijke start en KNKG) • Mentaal Welbevinden • Bestaanszekerheid (Kinderarmoede) Op een aantal thema's zien we mogelijkheden om in samenwerking met gemeenten en ketenpartners meer impact te genereren door te investeren in specifieke interventies kansrijke start en KNKG. Indien dit positief wordt ontvangen betekent dit aanvullende financiering door gemeenten.	Deels financiering Twentse Koers	Regionaal

6. Financiën JGZ in SamenTwente (exclusief overhead)

	Totale lasten		Totale baten		Inwonerbijdrage gemeente	
Totalen financieel	17.392.000		1.053.000		16.339.000	
% totaal SamenTwente	28%		18%		39%	
	Lasten	Baten overige instellingen	Overige bijdrage gemeente	Gemeentelijke bijdrage	Aanvullende financiering door:	
Jeugdgezondheidszorg	15.048.227	148.624	0	14.899.603	RIVM (hielprik)	
JGZ huisvesting (DB-locaties)	1.465.366	26.074	0	1.439.292	verhuur	
Aanvullende opdrachten	703.115	0	703.115	0	Aanvullende afspraken gemeente	

Contracten derden	175.591	175.591	0		Centraal Orgaan Asielzoekers
-------------------	---------	---------	---	--	---------------------------------

7. Gebruikte bronnen

- Wet Publieke Gezondheid: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024705/2024-04-13>
- Basispakket Jeugdgezondheid (NCJ): <https://www.ncj.nl/onderwerp/basispakket-jgz/>
- Landelijk Professioneel Kader: Uitvoering Basispakket Jeugdgezondheid (NCJ): <https://www.ncj.nl/wp-content/uploads/media-import/docs/9c8aba38-2e8d-4fef-a346-ab7dab7f8bc3.pdf>
- RIVM: Rijksvaccinatieprogramma: <https://rijksvaccinatieprogramma.nl/over-het-programma>
- Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente: <https://www.samen14.nl/regiovisie/samenwerkingsagenda-jeugdhulp-twente/default.aspx>
- Hervormingsagenda Jeugd: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/06/20/hervormingsagenda-jeugd-2023-2028>
- Omgevingsanalyse Toekomstbestendig Werken JGZ GGD Twente
- GGD GHOR: notitie relatie Hervormingsagenda en Jeugdgezondheid

Nadere toelichting wettelijk kader:

In het Basistakenpakket Jeugd is aangegeven welke activiteiten aan alle kinderen moeten worden aangeboden. De aard van de activiteiten en de manier van uitvoeren verschilt per leeftijd. Niet op alle leeftijden zullen alle genoemde activiteiten evenveel aandacht krijgen. Het uitgangspunt is dat bij iedere activiteit gekeken moet worden naar de specifieke omstandigheden van de jeugdige en zijn gezin/omgeving (Landelijke Professionele Kader). Bij alle activiteiten is het van belang om te beoordelen in welke vorm ze moeten worden aangeboden. Dat is geen afweging die de gemeente kan maken, maar dat is een professionele afweging die door de JGZ-professionals gemaakt wordt in overleg met de jongere en/of zijn ouders. In het Landelijk professionele Kader⁵ is aangegeven het

⁵ In eerst levensjaar (0-12 maanden) moeten 10 contactmomenten worden aangeboden. In de peuterfase (1-4 jaar) worden 5 contactmomenten aangeboden + deelname JGZ aan ondersteuningsnetwerk op school. In de periode 4-12 jaar worden gemiddeld 3 contacten + deelname JGZ aan het ondersteuningsnetwerk school aangeboden. In de periode 12-18 jaar worden gemiddeld 2 contacten aangeboden + deelname JGZ aan het ondersteuningsnetwerk school. In het Speciaal Onderwijs zijn de contacten afhankelijk van de levensfase en pro-actief en in overleg met de jeugdige/de ouders + deelname JGZ aan het ondersteuningsnetwerk SO.

aantal JGZ-contacten gekoppeld aan de verschillende ontwikkelingsfasen van een jeugdige. Sommige contacten zijn gekoppeld aan adviesleeftijden of -momenten; dit is omschreven in professionele richtlijnen en landelijke werkdocumenten, waaronder het Rijksvaccinatieprogramma. Alle contacten zijn op organisatieniveau voor elke jeugdige beschikbaar. De JGZ-professional komt in samenspraak met jeugdige en ouders tot het meest passende aanbod. Hiervoor hanteert de Jeugdgezondheid van GGD Twente de GIZ-methodiek (Gezamenlijk Inschatten van Zorgbehoeften). Deze evidence based methodiek draagt bij aan impactvolle preventie. De methodiek helpt gezinnen te bekrachtigen en hen actief te betrekken bij het identificeren van krachten en zorgbehoeften en bij het samen beslissen over passende hulp (persoonsgerichte zorg op maat). Problemen worden vroegtijdig herkend om grotere problemen te voorkomen.

AGZ

1. De wettelijke basis voor AGZ

Organisatieonderdeel:	GGD-AGZ
Programma uit begroting:	Volksgezondheid Begraafplaatsen en crematoria Samenkracht en burgerparticipatie
Taakgebieden:	Zie onderdeel 2.
Wettelijke taak:	Ja, deels. Bij context wordt per taakgebied de wettelijke basis benoemd.
Wel/niet verplicht GR	Een groot deel van de taken moet verplicht regionaal worden uitgevoerd. Voor een klein deel van de taken kan de gemeente ervoor kiezen: • De taken uit te laten voeren door de SamenTwente • De taken door een andere organisatie te laten uitvoeren

2. De taakgebieden van AGZ

AGZ is een afdeling waar veel van de wettelijke taken van de GGD zijn ondergebracht. AGZ bestaat uit de volgende taakgebieden:

1. Infectieziektebestrijding (IZB) en
VIP, LFI en Corona	5. Centrum seksueel geweld (CSG)
2. Inspectie & Hygiëne (I&H)	6. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)
3. Tuberculosebestrijding (TBC)	7. Milieu & Gezondheid (M&G)
4. Seksuele Gezondheid (SG)	8. Forensische Geneeskunde (FG)
	9. Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA)

De afdeling heeft op verschillende onderdelen met maatwerktaken te maken waar jaarlijks of zoals in de overeenkomst opgenomen afspraken over worden gemaakt. Binnen de AGZ zien we bij verschillende teams behoefte aan flexibiliteit en capaciteit doordat de vraag aan de voorkant niet altijd helder is. Echter,

de krapte op de arbeidsmarkt neemt maatschappelijke en/of financiële risico's met zich mee. Voor een aantal teams is er geen structureel budget. Op dit moment lost de afdeling met incidentele gelden structurele tekorten op.

3. De context van AGZ

Hierna volgt een overzicht en beschrijving van elk van de 9 bovengenoemde taken die onder de AGZ vallen. Bij elke taak is ook de taaksoort en financiering gespecificeerd. We maken onderscheid in de volgende taaksoorten en financiering:

Taaksoort	Financiering
Basis	Gemeenten
Maatwerk	Verschillend: gemeente(n), Rijk of anders
Plus	Gemeenten
Aanvullend	Verschillend: gemeente(n), Rijk of anders (bijv. Politie of COA via GGD GHOR)

1. Infectieziektebestrijding (IZB)

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Taaksoort: basis

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

Financiering: algemene infectieziektebestrijding (gemeentelijke bijdrage), overig zoals Corona, VIP en LFI (Rijksfinanciering)

Algemene infectieziektebestrijding (gemeentelijke bijdrage)

De Wet publieke gezondheid (Wpg) belegt de zorg voor de uitvoering van infectieziektebestrijding bij de gemeente, die het op haar beurt overdraagt aan de GGD. Onder de infectieziektebestrijding hoort volgens de Wpg in ieder geval:

- het nemen van algemene preventieve maatregelen op het gebied van infectieziekten;
- bestrijden van tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen; en
- bron- en contactonderzoek bij meldingen.

Het is gebruikelijk om bij de infectieziektebestrijding, uitgevoerd door de GGD, onderscheid te maken tussen de vakgebieden: algemene infectieziektebestrijding (IZB), reizigersadvisering en -vaccinatie, hygiëne en infectiepreventie (I&H), tuberculosebestrijding (TBC) en seksuele gezondheid (SG). Terwijl al deze vakgebieden zich richten op de bestrijding van infectieziekten is het onderscheid ook bij de GGD Twente te zien. Alleen al doordat het verschillende teams zijn. Samenwerking is er uiteraard volop, ook op regionaal en landelijk niveau.

Het hoofddoel van de *algemene infectieziektebestrijding* is: Het voorkomen van besmettingen door infectieziekteverwekkers, inclusief bijzonder resistente micro-organismen (BRMO), en de verspreiding ervan ter bescherming van de volksgezondheid.

Om dit hoofddoel te bereiken, zijn zeven kerntaken geformuleerd:

1. Bestrijden van infectieziekten en voorkomen van verdere verspreiding
2. Surveillance
3. Beleidsadvisering
4. Preventieactiviteiten
5. Netwerk en regie
6. Voorbereiding op grootschalige infectieziekte-uitbraken
7. Kennis en onderzoek

Versterking infectieziektebestrijding (rijkstaak)

Naar aanleiding van de coronapandemie (A-ziekte Covid-19) is landelijk het programma *Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische paraatheid GGD (VIP)* gelanceerd. Dit loopt van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2024. Dit vooruitlopend op een structurele investering vanuit VWS vanaf 2024 of 2025.

Het VIP-programma heeft als hoofddoel de basis ten aanzien van de infectieziektebestrijding op orde te brengen en urgente kwetsbaarheden op te lossen.

Het programma richt zich op vijf pijlers, namelijk:

- kwetsbaarheden wegnemen voor pandemische paraatheid;
- versterken van (boven)regionale monitoring en surveillance;
- versterken van de wetenschappelijke kennisinfrastructuur;
- samenwerken op bovenregionaal niveau;
- slim en versneld opleiden.

Ook is naar aanleiding van de coronapandemie het *Landelijke Functie Opschaling Infectieziektebestrijding (LFI)* opgericht. De LFI speelt een cruciale rol in het landelijk sturen van een snelle opschaling van medisch-operationele processen en gecoördineerde operaties bij de uitbraak van Groep A-infectieziekten. Het LFI staat onder directe aansturing van de minister en is gepositioneerd bij het RIVM. De 25 regionale GGD'en in Nederland moeten in de komende jaren hun werkwijzen synchroniseren met de werkwijzen van het LFI.

Dit geldt ook voor de bouw van een nieuwe landelijke *informatievoorziening (IV)*. GGD'en zijn gevraagd hierin te participeren en in de komende jaren hun werkwijzen te synchroniseren met de werkwijzen van dit nieuwe landelijke systeem. Het huidige elektronische patiënten systeem (HP-zone) wordt vervangen voor een nieuwe voorziening.

Er wordt een *basisstructuur* ingericht voor *coronavaccinaties*; voor GGD Twente 38 prikken per week. Er wordt gewerkt vanuit een beperkt aantal pop-up locaties verspreid over Twente, om zo dicht mogelijk bij de mensen te vaccineren. Doelgroep zijn mensen met een hoog medisch risico en zwangere vrouwen. Ook vaccinaties van NMTW en bij instellingen zonder medische dienst zijn mogelijk. Daarnaast worden voorbereidingen getroffen voor de verwachte Najaarscampagne 2024 in Q4: locatiestrategie, organisatie, etc. Tot 1 juni 2024 verzorgt AGZ tevens de HPV 18+ vaccinaties op dezelfde locaties als de corona vaccinaties.

Samenwerking

Op vlak van IZB wordt in Kring Oost Nederland, bestaande uit 5 GGD-en, te weten GGD IJsselland, GGD Noord Oost Gelderland, GGD Gelderland Zuid, Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) en GGD Twente (KON) en GGD Utrecht samengewerkt. Met deze samenwerking is geanticipeerd op de schaarste die er is onder IZB artsen en de versterking op infectieziektebestrijding.

Enkele cijfers

IZB is heel erg afhankelijk van wat er in de samenleving gebeurt. Zo waren er in Q2 van 2024 567 meldingen van melding plichtige ziekten. Van deze 567 meldingen betrof het 503 keer kinkhoest.

2. Inspectie & Hygiëne (I&H)

Taakvelden: 6.1.2 Samenkracht en burgerparticipatie en 7.1 Volksgezondheid

Taaksoort: basis, plus en maatwerk

Wetgeving: Wet kinderopvang, Wet op jeugdverblijven en Warenwet

Financiering: tarieftaak

Doel

Een belangrijke taak is het uitvoeren van inspecties kinderopvang in opdracht van de Twentse gemeenten. Inspecties worden uitgevoerd bij kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus, gastouders en privaat gefinancierde jeugdverblijven. Daarnaast richt I&H zich op de technische hygiënezorg (THZ). Daarvoor worden inspecties uitgevoerd bij instellingen en voorzieningen waar getatoeëerd, gepiercet of permanente make up wordt gezet, bij seksbedrijven en bij AZC's en noodopvanglocaties voor vluchtelingen. Tevens vindt er evenementen-advisering plaats.

Ontwikkeling

Het toezicht op de gastouderopvang is inmiddels geïntensiveerd waarbij de wettelijke verplichting op een jaarlijkse steekproef is verhoogd van 5% naar 50% van de voorzieningen voor gastouderopvang. Bovendien moet iedere gastouder minstens één in de drie jaar geïnspecteerd worden.

De ambitie van het Landelijk Centrum Toezicht Kinderopvang (LCTK) was dat toezichthouders met ingang van 2024 het *“gedigitaliseerde veldinstrument pedagogische praktijk”* gaan gebruiken. Dit moet echter nog verder ontwikkeld worden. Het digitaliseren van het veldinstrument (gebruiksvriendelijker, overzichtelijker, handzamer) is een middel om het doel (een meer uniforme en kwalitatieve inspectie) te bereiken.

De afgelopen anderhalf jaar heeft LCTK met verschillende toezichthouders gewerkt aan de doorontwikkeling van het model risicoprofiel. Met dit *“doorontwikkeld Model Risicoprofiel”* kunnen toezichthouders, beter dan voorheen, uitdrukken in welke mate zij zorgen hebben ten aanzien van de naleving van kwaliteitseisen en waar die zorgen zitten. Het doel van het aangepaste model is beter (onderbouwd) advies te geven aan de gemeente waarbij tevens aandacht is voor elementen die kunnen/zullen leiden tot een meer uniforme toepassing.

3. Tuberculosebestrijding (TBC)

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Taaksoort: basis

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

Financiering: gemeentelijke bijdrage

Landelijk sturen VWS, RIVM en KNCV steeds meer op samenwerking tussen de afdelingen TBC van meerdere GGD 'en. In Nederland zijn er 4 Regionale Expertise Centra (REC). Het samenwerkingsgebied waar GGD Twente onder valt is het Regionaal Expertise Centrum NO (Noord-Oost), bestaande uit Groningen, Drenthe, Friesland, Overijssel en Gelderland.

Doel

De doelstelling van de tuberculosebestrijding is tweeledig:

1. Preventief: de bevolking beschermen tegen een besmetting met de tuberculosebacterie;
2. Curatief: behandelen en begeleiden van patiënten met tuberculose.

Taken van Tuberculosebestrijding:

- Vroegtijdige opsporing en behandeling van patiënten en geïnfecteerden;

- Patiënten begeleiding (ter ondersteuning van therapietrouw en het voorkomen van recidieven)
- Bron en contactonderzoek;
- Periodiek screenen en/of vaccineren (risicogroepenbeleid);
- Het geven van voorlichting;
- Melding en rapportage aan de Inspectie, RIVM en de KNCV.

Ontwikkelingen

De komende jaren gaat tuberculosebestrijding zich waar mogelijk steeds meer richten op de preventieve kant van het werk. De wens is om minimaal de huidige kwaliteitsstandaard qua zorg te behouden.

Het Nationaal plan tuberculosebestrijding (NPT) is geüpdatet en bestrijkt de periode 2022-2025. Dit betreft een update, omdat:

- De wereldstrategie om de tbc-epidemie te beëindigen (WHO's End TB Strategy) niet is veranderd.
- Er zijn geen grote veranderingen op het gebied van preventie, diagnostiek en behandeling van tuberculose, waardoor een nieuwe opzet van het NPT niet nodig geacht wordt.
- Een aantal aanbevelingen nog steeds actueel is. Zo is de belangrijkste aanbeveling van het NPT, om migranten op latente tbc-infectie te onderzoeken.

Enkele cijfers

- Aantal verrichtingen TBC (tuberculoseziekte): 1.602 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 3.079 over heel 2023.
- Aantal patiënten TBC (tuberculoseziekte): 19 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 20 over heel 2023.
- Aantal TBI (tuberculoseinfectie) geïnfecteerden: 46 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 36 over heel 2023.

4. Seksuele Gezondheid

Taakveld: 7.1 volksgezondheid

Taaksoort: plustaak, basis, maatwerk

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

Financiering: gemeentelijk, rijks

Doel

Seksuele gezondheid van GGD Twente zet in op het bevorderen van leuke, gezonde en gewenste seksuele relaties. Preventief wordt ingezet op risicogroepen zoals (kwetsbare) jongeren, sekswerkers en mannen die seks hebben met mannen. Om te zorgen dat jongeren seksueel gezond zijn en blijven, worden in het kader van SG professionals die met jongeren werken geadviseerd en getraind. Risicogroepen voor seksueel overdraagbare aandoeningen worden getest en behandeld waar nodig. Verdere verspreiding van SOA's wordt tegengegaan door het stimuleren van partnerwaarschuwing. Cliënten worden tijdens spreekuren gemotiveerd tot gezond seksueel gedrag. Op deze manier wordt ingezet op de seksuele gezondheid van inwoners van Twente.

Kerntaken seksuele gezondheid

- Het voorkomen, opsporen en bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen.
- Het aanbieden van seksualiteitshulpverlening voor jongeren tot 25 jaar.
- Keuzehulpgesprekken bij ongeplande zwangerschappen.
- Het aanbieden van laagdrempelige publieksinformatie over seksuele gezondheid.
- Ondersteuning van professionals ter verbetering van de seksuele gezondheid van risicogroepen.
- Het ontwikkelen, uitvoeren, evalueren en afstemmen van interventies.
- Surveillance: signalering van problematiek rondom seksuele gezondheid, risicogroepen, trends en ontwikkelingen op basis van (epidemiologisch) onderzoek en signalen uit de praktijk.
- Het in kaart brengen van determinanten van de seksuele gezondheidsproblemen als aanknopingspunten voor het formuleren van gezondheid bevorderende interventies gericht op seksuele gezondheid.
- Advisering op het terrein van seksuele gezondheid aan gemeenten en andere instellingen.

Rollen binnen seksuele gezondheid

Verpleegkundigen, consulent seksuele gezondheid en doktersassistenten binnen het team seksuele gezondheid, besteden het merendeel van de contracturen aan het uitvoeren van curatie en individuele preventie op de poli seksuele gezondheid. Daarnaast heeft iedere verpleegkundige en doktersassistente extra taken op preventie en bedrijfsvoering.

Sinds maart '23 is er een consulent seksuele gezondheid in dienst. Het doel van een consulent seksuele gezondheid binnen de poli seksuele gezondheid is: bieden van seksuologische counseling aan cliënten met vragen en problemen op gebied van seksuele gezondheid in verschillende levensfasen/ seksuele problemen, vragen en wensen voor jongeren <25 jaar/ intern en extern voorlichting en preventie uitvoeren en vormgeven/ de consulent kan collega's ondersteunen bij vraagstukken op het gebied van seksuele gezondheid.

Voor het project Nu Niet Zwanger werken de regionaal projectleider en inhoudelijk coördinator NNZ. “Nu Niet Zwanger” ondersteunt kwetsbare mensen (m/v) een bewuste keuze te maken over het moment van hun kinderwens, zodat zij niet onbedoeld zwanger worden. De regionaal projectleider is vooral gericht op de projectmatige aanpak en uitbreiding van het project in meerdere gemeenten en zorginstellingen. De inhoudelijk coördinator is meer gericht op het oppakken of begeleiden van complexe casuïstiek, het netwerken en het geven van voorlichting.

Daarnaast is binnen het team seksuele gezondheid een preventieteam gevormd, bestaande uit twee verpleegkundigen, de preventiecoördinator, de adviseur gezonde school en de adviseur gezondheidsbevordering. Deze keuze is gemaakt om preventie steviger te borgen binnen het werkveld van seksuele gezondheid. Hieronder wordt een beknopte samenvatting gegeven van de verschillende rollen binnen het preventieteam.

De adviseur gezonde school ondersteunt scholen in Twente die aan de slag willen met het thema relaties en seksualiteit volgens de “Gezonde School Aanpak”. Scholen die deelnemen aan de stimuleringsregeling relaties en seksualiteit worden in dit proces begeleid door de adviseur gezonde school. De adviseur heeft ook als taak om scholen die nog geen aandacht besteden aan het thema en/of nog geen gebruik maken van een regeling, te enthousiasmeren en waar nodig te adviseren en begeleiden. De adviseur gezonde school is trainer in het vlaggensysteem en diverse lesmethoden.

De preventiecoördinator ondersteunt proactief op het vlak van individuele preventie en collectieve preventie van risicogroepen en zorgt voor borging van activiteiten in plannen. De preventie coördinator heeft goed zicht op en contact met de sectoren jongerenwerk, jeugdzorg en welzijnswerk. Zij motiveert, inspireert en begeleidt deze organisaties bij het borgen van het thema relaties en seksualiteit in beleid. Waar nodig adviseert zij over training/bijtscholing en voert deze uit. Ook draagt de preventiecoördinator zorg voor structurele monitoring (evaluaties en volgsysteem). Tenslotte heeft de preventiecoördinator tot taak om de doelgroep jongeren te bereiken via collectieve preventie (online en offline).

De twee verpleegkundigen in het preventieteam zijn trainers in het vlaggensysteem en diverse lesmethoden. Zij geven voornamelijk trainingen aan intermediairs (onderwijs, jeugdzorg, jongerenwerk). Hierin trekken zij samen op met de andere personen binnen het preventieteam. Daar waar mogelijk pakken de twee verpleegkundigen ook andere preventietaken op.

De adviseur gezondheidsbevordering (adviseur GB) signaleert wat zich in de maatschappij afspeelt, duidt data uit onderzoeken en vertaalt deze signalen en data naar beleid (en actieplannen). Hierbij is afstemming en samenwerking met andere disciplines binnen de GGD, zoals epidemiologie en beleid essentieel. De adviseur gezondheidsbevordering neemt het voortouw in het vormen van visieplannen, rekening houdend met alle beleidskaders. Daarnaast is de adviseur gezondheidsbevordering een verbinder (intern, lokaal, regionaal en landelijk), agendasetter en heeft zij taken in regionale en landelijke werkgroepen. De discipline gezondheidsbevordering helpt het team seksuele gezondheid om in te spelen op actualiteiten en om effectieve interventies te ontwikkelen voor nieuwe en bestaande vraagstukken.

Ontwikkelingen

De dienstverlening van de GGD Twente is afgestemd op de hoogte van de Aanvullende Seksuele Gezondheid, (ASG-gelden, uitkering via het ministerie). Er vindt al jaren een discussie plaats over de herverdeling van ASG-gelden (gelden) en PrEP-gelden. Welke consequenties dit gaat hebben en op welke termijn is nog niet bekend.

Vanaf 1 januari 2025 wordt een vervolgtest voor chlamydia niet meer uitgevoerd vanuit de GGD. Er wordt niet verwacht dat het aantal consulten vermindert, maar wel dat de lab-kosten minder zijn.

Enkele cijfers

- Op jaarbasis dient GGD Twente 3600 consulten te realiseren.
- Met de peildatum 1 juli heeft GGD Twente er 2.578 gerealiseerd. De prognose is dat GGD Twente op 140% productie uitkomt in 2024.

5. Centrum seksueel geweld

Taaksoort: plus

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg) en Wmo

Financiering: door centrumgemeente

Het CSG Twente-Achterhoek is onderdeel van een landelijk dekkend netwerk in Nederland. Sinds begin 2018 zijn er 16 locaties van het Centrum Seksueel Geweld in Nederland. Elke burger kan binnen een uur reizen een CSG bereiken. Het CSG Twente-Achterhoek sluit aan bij landelijk beleid. De landelijke kwaliteitscriteria zijn leidend bij de opzet en werkwijze van het CSG Twente-Achterhoek. In 2015 is in Twente gestart met het CSG en in 2016 is het werkgebied van het CSG Twente uitgebreid naar de Achterhoek. In september 2019 is een nieuw samenwerkingsconvenant van het Centrum Seksueel Geweld ondertekend waarbij zich 10 organisaties hebben aangesloten.

Doel

Vanuit het CSG wordt acute, laagdrempelige en multidisciplinaire hulp aangeboden aan slachtoffers van seksueel geweld door middel van het bijeen brengen van alle bestaande en noodzakelijke expertise. Het centrum is 24 uur per dag bereikbaar. Daarnaast worden consultatievragen van professionals en vragen van slachtoffers van niet acuut seksueel geweld beantwoord. Landelijk wordt een website beheerd en wordt ook een chatfunctie aangeboden.

Ontwikkelingen

Landelijk is sinds 2021 een groei van 33% zichtbaar. Deze toename geeft opnieuw aan dat, steeds meer mensen de weg naar het CSG weten te vinden. De verdeling acute versus niet-acute slachtoffers is veranderd vergeleken met voorgaande jaren. Bij niet acute casuïstiek (langer dan 7 dagen geleden) heeft de

hulpvraag meestal betrekking op psychische klachten. Echter, het komt ook voor, m.n. bij slachtoffers die zich in de eerste maanden na het seksueel geweld melden, dat er alsnog behoefte is aan contact met politie en/of dat er vragen zijn op medisch vlak.

Ook binnen het CSG Twente-Achterhoek zien we een sterke stijging van de aantallen. Niet alleen dat, we zien ook dat de vragen complexer worden en meer tijd vragen.

Voor 2023 is daarom nog ruimer dan vorig jaar begroot. We gaan hierbij uit dat zich 100 slachtoffers van acuut geweld, 90 van niet acuut geweld en 180 adviesvragen zullen melden bij het CSG. Om dit te kunnen bereiken blijft het belangrijk dat zowel burgers als professionals het CSG goed weten te vinden. In overleg met de afdeling communicatie Regio Twente en de landelijke coördinator communicatie CSG wordt bekeken waar we gaan aansluiten bij de landelijke naamsbekendheid campagne(s) en welke activiteiten we in het communicatieplan gaan wegzetten.

Landelijke wil het CSG Twente-Achterhoek zich het komende jaar, ook door de sterke toename van adviesvragen, blijven richten op de doorontwikkelen van de consultfunctie en in het algemeen het versterken van de positie van het CSG. Er is landelijk hard gewerkt aan een basisformat voor de begroting, zodat elke CSG dezelfde uitgangspunten hanteert bij de subsidieaanvraag. De begroting van onze CSG sluit hier al maximaal bij aan.

Vanaf 1 januari 2022 loopt er tot 1 januari 2024 een pilot 'online seksueel geweld', waarbij ook slachtoffers van online seksueel geweld geholpen worden door het CSG. In 2022 zijn er binnen het CSG Twente-Achterhoek in totaal 4 meldingen van online-misbruik geweest. Zoveel mogelijk wordt aangesloten bij activiteiten die dit onderwerp regionaal onder de aandacht brengt (bv. met politie teamblauw aanwezig in de 'sextortion bus'). Nauwe samenwerkingen met organisaties zoals 'Help Wanted' blijven daarnaast van belang.

Enkele cijfers

- Aantal aanmeldingen Centrum Seksueel Geweld: 63 tot peildatum 1 juli 2024 ten opzichte van 89 over heel 2023.

6. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)

Taakvelden: 6.1.2 Samenkracht en burgerparticipatie.

Taaksoort: basis, plus en maatwerk (basistaak: meldpunt zorgwekkend gedrag, meldpunt woningvervuiling. maatwerk taken: gezondheidsspreekuur, wijk GGD, hoorfunctie. plus: schoonmaakbudget)

Wetgeving: Wet kinderopvang, Wmo, Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg WVGZ, Wet op jeugdverblijven en Warenwet

Financiering: gemeentelijk bijdrage, bijdrage centrum gemeente, landelijke subsidie.

Doel

Het beschermen van de volksgezondheid tegen vervuiling, verspreiding van ziekten en gevaar t.a.v. brandveiligheid door volgepakte woningen. Plus het beschermen van de individuele gezondheid en veiligheid van mensen in kwetsbare omstandigheden, door vroegtijdig toeleiding naar zorg en/ of voorzien van basale medische zorg.

GGD Twente voert voor alle 14 gemeenten twee taken uit op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ). Dit zijn:

1. Meldpunt woningvervuiling voor de gehele regio Twente. GGD Twente beheert het Meldpunt woningvervuiling, waarbij mensen vanuit een (vervuiling) overlast of zorgsignaal bij de GGD worden gemeld. Het doel van hulp bieden bij vervuiling problematiek is beoordelen of er een risico bestaat voor de volksgezondheid. Indien dit het geval is dan wordt er een plan van aanpak opgesteld om de woning op te schonen. Het betreft over het algemeen mensen zonder directe hulpvraag, de hulpvraag komt dan ook vanuit de omgeving. OGGZ komt alleen in actie als er reeds een andere zorgpartij betrokken is bij de cliënt. Reden is dat vervuiling vaak een symptoom is van achterliggende problematiek die begeleid moet worden. Indien er nog geen andere hulpverlening bij de casus betrokken is, geleidt de GGD de melding door naar de verantwoordelijke zorgprofessional van de betreffende gemeente met als doel hulpverlening in gang te zetten.
2. Meldpunt zorgwekkend gedrag Twente: ontvangen van meldingen en uitvoeren van verkennend onderzoek wet verplichte GGZ voor alle 14 gemeenten. Soms leidt een ernstige psychische aandoening bij iemand ertoe dat hij een gevaar voor zichzelf of anderen is. Tot voor kort was een verplichte opname in een instelling de enige manier om deze mensen te helpen en het gevaar weg te nemen. De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz, ingangsdatum 1 januari 2020) maakt het mogelijk om verplichte zorg zoals het toedienen van verplichte medicatie of het uitoefenen van toezicht op

betrokkene, poliklinisch of bij iemand thuis te geven. Om de beoordeling of verplichte zorg nodig is voert het meldpunt zorgwekkend gedrag onderzoek uit. Advies hierover wordt doorgeleid naar de officier van Justitie die hierin besluitvormend is.

Daarnaast worden meldingen aangenomen die zijn binnengekomen bij het landelijk meldpunt zorgwekkend gedrag. Dit gaat om niet acute meldingen en per melding wordt gezocht naar een goede verwijzing voor hulpverlening en of medische zorg.

Het meldpunt ontvangt sinds mei 2023 volgens landelijke afspraken, politiezorgmeldingen middels het i28 formulier. Ook hier betreft het niet acute meldingen waarbij gekeken wordt naar goede opvolging. In 2024 is er subsidie beschikbaar vanuit de subsidieaanvraag 'Domein overstijgend samenwerken onbegrepen gedrag Twente', waarbij de opvolging van politiemeldingen in projectvorm is opgenomen. Middels de financiële bijdrage vanuit deze subsidie is de inzet van een extra verpleegkundige voor de opvolging van de politiemeldingen voor 1,5 jaar gedekt en wordt er onderzocht hoe structurele werkproces met daarbij financiering na 2024 wordt ingevuld.

GGD Twente voert voor een aantal gemeenten maatwerktaken uit op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ). Dit zijn:

1. Medewerkers van het meldpunt zorgwekkend gedrag voeren tijdens kantoortijden een piket voor de hoorfunctie in het kader van de wet VGGZ uit. Wij doen dit voor 13 van de 14 Twentse gemeenten. Indien er cliënten in het kader van deze wet gehoord moeten worden, voeren zij dit binnen 1 uur na aanmelding uit.
2. Gezondheidssprekuren dak- en thuislozen wordt in opdracht van de centrum gemeente Enschede door GGD Twente georganiseerd. Het spreekuur is toegankelijk voor dak en thuislozen vanuit de gemeente Enschede, Hengelo, Borne, Oldenzaal, Losser, Dinkelland, Hof van Twente en Haaksbergen. Doel is het laagdrempelig aanbieden van eerstelijns zorg aan dak- en thuislozen. Hiervoor voert de GGD twee keer per week een spreekuur binnen de maatschappelijke opvang Humanitas onder Dak. Er vindt triage en doorgeleiding naar huisarts, tandarts, apotheek, een andere instantie, SOA of TBC afdeling plaats. Daarnaast worden er eenvoudige behandelingen/ adviezen gegeven en contacten onderhouden met netwerkpartners. Naast het reguliere spreekuur voeren we een avondsprekuren met daarbij een medische intake bij bezoekers van de WinterNachtOpvang bij Humanitas Onder Dak. Deze intake is gericht op het verlenen van preventieve zorg en waar nodig verwijzen naar het reguliere spreekuur. De WinterNachtOpvang vindt plaats tussen Oktober tot en met April.

3. Wijk GGD voor de gemeenten Almelo, Borne, Haaksbergen, Tubbergen en Dinkelland. Doel is om een snelle(re) signalering op het juiste moment te voorzien van (passende opvolging van de) zorgbehoefte voor mensen die niet snel geneigd zijn zelf een hulpvraag te stellen. De verwachting is dat daarmee voorkomen wordt dat mensen verder wegzakken, in de problemen komen, de situatie escaleert of maatschappelijke onrust ontstaat. Daarnaast heeft de wijk GGD tot doel de doelgroep personen met zorgwekkend gedrag in beeld te brengen en heldere samenwerkingsafspraken met betrokken partijen te maken.

Verwachte ontwikkelingen

- OGGZ gaat over op het cliëntendossier PGAX. Alle werkprocessen krijgen een eigen vangnet in dit dossier. De GGD moet investeren in het volgen van scholing, deelname aan werkgroepen rondom inrichting van PGAX en verzoeken tot aanpassingen waar het nog niet helemaal naar wens verloopt. Gemeenten betalen voor GGD Twente het gebruik van PGAX.
- GGD Twente gaat deelnemen aan de kenniswerkplaats onbegrepen gedrag en zal de overeenkomst hiertoe ondertekenen. Doel van deze kenniswerkplaats is op inhoud de verbinding zoeken met partners en meer samen te werken waar dat nodig is.

Enkele cijfers

- OGGZ: Aantal meldingen zorgwekkend gedrag: 578 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 853 over heel 2023.
- OGGZ: Gemiddeld aantal politiemeldingen per maand: 71 in 2024 tot peildatum 1 juli 2024 t.o.v. 30 over heel 2023.

7. Milieu en Gezondheid

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Taaksoort: basis

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

GGD Twente en GGD IJsselland werken samen aan deze taak zodat er specialistisch gewerkt kan (blijven) worden.

Financiering: gemeentelijke bijdrage

Doel

Medisch milieukundige kennis - relatie tussen milieufactoren en gezondheid - bij inwoners en gemeenten in Twente te bevorderen door voorlichting, educatie en advies over de invloed van milieufactoren (binnenshuis en buitenshuis) op de gezondheid. Om zo gezondheidsschade te voorkomen en/of te beperken en maatschappelijke onrust de dempen. Dit zal zich uiten door minder gezondheidsschade als gevolg van milieufactoren en door minder meldingen en vragen (adviesvragen aan de GGD) door inwoners en gemeenten bij (vermoedens van) aanwezigheid van milieufactoren.

M&G houdt zich primair bezig met:

- Gezondheidsbescherming: milieuthema's waar gezondheidsrisico's, of ongerustheid, hinder en/of overlast, te verwachten zijn. Zoals: luchtkwaliteit, klimaatverandering (hitte), geluidsoverlast, binnenmilieu en meer.
- Gezondheidsbevordering: thema's in de leefomgeving die de gezondheid positief kunnen beïnvloeden, zoals een beweegvriendelijke omgeving en adviseren over wat te doen op warme dagen.

Basistaken vanuit de wet publieke gezondheid

- a. Signaleren van de ongewenste situaties
- b. Adviseren van de bevolking over risico's, incl. gezondheidkundig advies over gevaarlijke stoffen, in het bijzonder bij rampen of dreiging van rampen.
- c. Beantwoorden van vragen uit de bevolking en het geven van voorlichting.
- d. Het verrichten van onderzoek.

De werkzaamheden van M&G richten zich voornamelijk op het beperken van de impact van factoren uit de leefomgeving, op de gezondheid van de mensen.

Landelijk zijn er afspraken gemaakt rondom de kennisinfrastructuur van M&G.

- De GGD'en werken binnen milieu en gezondheid met de 1-5-25 structuur;
- Hierbij is de 1 het RIVM, het land is opgedeeld in 5 bovenregio's, waardoor de kennis en standpunten snel bij de 25 GGD'en terecht komt;

- Per bovenregio is er een regio-adviseur vanuit het RIVM voor inhoudelijke ondersteuning. Het is van belang dat er in elke landelijke werkgroep iemand vanuit één van de 5 bovenregio's deelneemt. Daarmee komt de inbreng vanuit alle 25 GGD regio's in de landelijke werkgroepen, omdat de 5 bovenregio's afstemmen met de GGD'en in hun regio;
- Er zijn landelijke werkgroepen op diverse thema's: binnenmilieu, elektromagnetische velden; lucht, geluid, klimaat, energietransitie, luchtvaart, ruimtelijke ordening, et cetera. In al deze werkgroepen neemt ook iemand van het RIVM deel;
- Er is een verbinding naar het Programmacollege Milieu en Gezondheid en Bestuurscommissie preventie en gezonde leefomgeving.

Inhoudelijke ontwikkelingen

- Verwachting dat er meer PFAS-bodemverontreinigingen worden aangetroffen.
- Toename aan vragen over schimmel en ventilatie.
- Bepaling gebieden grote clusters windturbines.
- Uitvoering GALA gezonde leefomgeving.
- Industrie en gezondheid (bijv. asfaltcentrale)

Maatschappelijke ontwikkelingen

- De omgevingswet, ingevoerd per 1 januari 2024, leidt tot een uitbreiding van de werkzaamheden van het team Milieu en Gezondheid.
- Maatschappelijke opgaven die het werk van M&G raken: klimaat, energietransitie, woningbouwopgave, stikstofreductie.

8. Forensische Geneeskunde

Taakveld: 7.5 | Begraafplaatsen en crematoria

Taaksoort: basis en aanvullend

Wetgeving: Wet publieke gezondheid (Wpg)

Financiering: gemeentelijke bijdrage en politie

Doel

De forensische geneeskunde zorgt voor een objectief medisch oordeel over doodsoorzaken, letsels van slachtoffers en de gezondheidstoestand van verdachten en daders. Deze unieke medische discipline staat ten dienste van gemeenten, politie en justitie. De forensische geneeskunde (FG) is van groot maatschappelijk belang: het levert een bijdrage aan het (straf)recht, de openbare orde en is een belangrijke pijler van de publieke gezondheid.

Bij de GGD'en werken artsen en verpleegkundigen die gespecialiseerd zijn in de forensische geneeskunde. Deze forensisch artsen houden zich bezig met de acute medische basiszorg voor arrestanten, het uitvoeren letsel -en zedenonderzoek bij slachtoffers van misdrijven en huiselijk geweld, sporenonderzoek bij verdachten, overlijdensonderzoek en de lijkschouw bij overledenen (bij vermoedens) van niet-natuurlijk overlijden.

In grote lijnen bestaat de Forensische Geneeskunde uit:

- Forensisch Medische Expertise (FME)
- Lijkschouw
- Medische Arrestantenzorg

Het aantal verrichtingen neemt toe, terwijl er landelijk een tekort is aan forensische artsen. Het is door dit tekort keer op keer een uitdaging om capaciteitsproblemen te voorkomen. De reden van de tekorten bij forensisch artsen zit hem in de duur van de opleiding (3 jaar) en de specifieke inhoud van het vak.

Ontwikkelingen

- Samenwerking met 5 GGD'en binnen Kring Oost Nederland (KON) bestaande uit GGD IJsselland, GGD Noord Oost Gelderland, GGD Gelderland Zuid, Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) en GGD Twente.
- Ondanks dat de KON bestaat uit 5 GGD, werken we vanuit 4 werkgebieden, dit vraagt een vermindering van inzet en hiermee zetten we de beperkte capaciteit efficiënt in.
- De landelijke FME-tarieven zijn nog niet vastgesteld, dit geeft financiële onzekerheid voor de uitvoerende organisaties voor onze regio de GGD.
- Er loopt een landelijke aanbesteding voor de Medische Arrestanten Zorg (MAZ), dit geeft eveneens financiële onzekerheid voor de uitvoerende organisatie voor de GGD in onze regio.

- De schaarste van artsen en de wettelijke bepaalde beschikbaarheid op alle drie de taken (FME, MAZ en gemeentelijke lijkschouw) die 24-7 beschikbaarheid betreft neemt forse kosten met zich mee. Dus het samenvoegen van de bovenstaande diensten, maakt de uitvoering van FG kostendekkend.
- Kring Oost Nederland werkt met taakdifferentiatie, dat wil zeggen dat Kring Oost Nederland verpleegkundigen en basisartsen inzet, die niet-complexe en eenvoudige taken kunnen en mogen oppakken.

Enkele cijfers

- Forensische Geneeskunde (FG): Aantal lijkschouwen: 218 tot peildatum 1 juli 2024 ten opzichte van 450 over heel 2023.
- Forensische Geneeskunde (FG): Aantal lijkschouwen na euthanasie: 181 tot peildatum 1 juli 2024 ten opzichte van 284 over heel 2023.

9. Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers

Taaksoort: aanvullende dienst

Wetgeving: Wpg

Financiering: door COA/GGD GHOR Nederland

Asielzoekers en statushouders in het AZC hebben recht op medische zorg. Het COA financiert deze zorg. De GGD heeft voor deze doelgroep de verantwoordelijkheid voor de publieke gezondheidszorg. Voor asielzoekers richt deze zorg zich op het voorkomen van ziekten, voorlichting en controles. De GGD zorgt voor vaccinaties bij kinderen en controleert de hygiëne in de opvangcentra.

Ontwikkelingen

- Naast asielzoekers en statushouders wordt de aandacht ook gericht op het geven van voorlichtingen aan Oekraïners. De financiering hiervan via een SPUK-regeling is nog niet rond en loopt via de gemeente Wierden voor alle gemeenten in de regio Twente.
- Voor het geven van voorlichtingen aan statushouders is de financiering niet structureel geregeld.

- Er komen steeds meer en ook kleinere AZC's (totaal zijn het er nu 8) en dit vraagt extra en ook flexibele inzet. Een deel van de voorlichtingen wordt 's avonds gegeven. Het samenstellen van homogene taalgroepen is soms lastig.
- De instroom van asielzoekers duurt voort waardoor er steeds meer AZC's komen en er ook steeds meer behoefte is aan voorlichtingen. Voorlichtingen aan statushouders worden gedaan voor zover er mogelijkheden zijn binnen de beschikbare capaciteit.

Enkele cijfers

- Aantal AZC's (waar voorlichting wordt gegeven): 6 (Enschede, Hengelo, Haaksbergen, Delden, Almelo, Wierden); aantal neemt nog steeds toe.
- Aantal voorlichtingen asielzoekers: 125 tot peildatum 1 juli 2024 (2023: 106 voorlichtingen) - doel 2024 aantal voorlichtingen: minimaal 156; Aantal deelnemers: 1.174 tot peildatum 1 juli 2024 (2023: 1.000).
- Aantal voorlichtingen statushouders: 20 tot peildatum 1 juli 2024 (2023: 33); Aantal deelnemers: 290 tot peildatum 1 juli 2024 (2023: 374)

4. Benchmark AGZ

Gegevens op basis van de landelijke benchmark 2021

		Twente	Gemiddeld
1.	Aantal fte THZ per 100.000 inwoners (exclusief formatie kinderopvang)	0,1 fte	0,3 fte
2.	Aantal fte medisch milieukundigen per 100.000 inwoners	0,28 fte	0,42 fte
3.	Aantal lijkschouwingen per 100.000 inwoners (exclusief euthanasie)	63,9	59,5
4.	Aantal lijkschouwingen per 100.000 inwoners (na euthanasie)	42,6	40,1
5.	Formatie infectieziekten, volgens nieuwe norm	9,22 fte	16,4 fte

5. Bouwstenen: opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
1	Infectieziektebestrijding IZB (exclusief TBC en SOA)	Algemene taken infectieziektebestrijding: • Kerntaak 1; bestrijden van Infectieziekten en voorkomen van verdere verspreiding. Acteren op de meldingen van individuele casuïstiek, meldingen van uitbraken volgens artikel 26 en signalen en tijdig en adequaat inzetten van benodigde bestrijdingsmaatregelen. • Kerntaak 2; surveillance. Het consequent verzamelen, analyseren en interpreteren van data over infectieziekten met als doel om gericht acties uit te voeren voor het tegengaan van verspreiding van infectieziekten. • Kerntaak 3; beleidsadvisering. Integrale samenwerking met andere GGD-professionals en adviseren, gevraagd en ongevraagd, en ondersteunen van stakeholders en ketenpartners over de publieke gezondheid en het regionale en lokale volksgezondheidsbeleid. • Kerntaak 4; preventieactiviteiten. Het zo goed als mogelijk voorkomen dat mensen een infectieziekte krijgen door te voorkomen dat ze besmet raken en te voorkomen dat besmetting tot ziekte leidt. Ook, maar in mindere mate, bezig met vroege opsporing van een infectieziekte (secundaire preventie) en het beperken van gezondheidsschade door een infectieziekte (tertiaire preventie). • Kerntaak 5; netwerk en regie. Samenwerken met en verbinden van (zorg)professionals en andere ketenpartners om (bedreigingen van) infectieziekten effectief te kunnen voorkomen of indammen.	Verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd. De versterkende taken infectieziektebestrijding zijn een Rijksopdracht.	De algemene taken infectieziektebestrijding zijn gefinancierd door een gemeentelijke bijdrage en rijksbijdragen (nog te verwerken in begroting 2025). De versterkende taken infectieziektebestrijding zijn gefinancierd via SPUK's.

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		• Kerntaak 6; voorbereiding op grootschalige infectieziekten uitbraken. Voorbereidingen treffen voor regionale uitvoering van infectieziektebestrijding bij een grootschalige infectieziekte-uitbraak heeft als doel om tijdig en adequaat te kunnen handelen bij een uitbraak. • Kerntaak 7; kennis en onderzoek. Richtlijnontwikkeling en opleiden van voldoende IZB-professionals alsook professionalisering en academisering van het vakgebied. Versterkende taken infectieziektebestrijding: • Versterking infectieziekte (VIP) 2023/2024 • Aansluiting LFI (PP: Pandemische Paraatheid) 2024/2025/2026 • Coronabestrijding 2024 • IV (nieuwe landelijke informatievoorziening) De uitvoering van infectieziektebestrijding is conform richtlijnen RIVM. GGD'en werken in de bestrijding van infectieziekten samen met het RIVM, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en regionale ketenpartners zoals laboratoria, huisartsen, ziekenhuizen en veterinaire artsen. Er is specifieke aandacht voor instellingen waar mensen verblijven of samenkomen die kwetsbaar zijn voor infectieziekten, zoals de VVT-sector (verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg), ziekenhuizen, gehandicaptenzorg, kindercentra, basisscholen en asielzoekerscentra.		

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		Op vlak van IZB wordt in Kring Oost Nederland, bestaande uit 5 GGD-en, te weten GGD IJsselland, GGD Noord Oost Gelderland, GGD Gelderland Zuid, Veiligheid- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) en GGD Twente (KON) en GGD Utrecht samengewerkt. Met deze samenwerking is geanticipeerd op de schaarste die er is onder IZB artsen en de versterking op infectieziektebestrijding.		
2	Inspectie en Hygiëne (I&H)	De belangrijkste taak van is het uitvoeren van inspecties kinderopvang in opdracht van de Twentse gemeenten. Inspecties worden uitgevoerd bij kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus, gastouders en privaat gefinancierde jeugdverblijven. Er wordt nauw samengewerkt met de gemeenten in Twente die hierin de handhavende rol hebben. Taken die in dit kader worden uitgevoerd zijn: • Vragen en signalen of klachten van de burger, gemeenten en beroepsbeoefenaren; • Toezicht in het kader van de Wko bij kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang; • Toezicht houden op gastouderbureaus en voorzieningen voor gastouderopvang; • Uitvoering van inspecties bij AZC's en noodopvanglocaties voor vluchtelingen; • Evenementenadvisering; • Inspectie van privaat gefinancierde jeugdverblijven. Daarnaast is er de technische hygiënezorg die bestaat uit inspecties bij instellingen en voorzieningen waar	Een deel van de taken is een verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd. Wettelijke taak voor gemeenten, niet verplicht onderbrengen bij GGD voor: inspectie seksbedrijven en advisering evenementen	Gemeentelijke bijdrage (tarieftaak o.b.v. factuur) Overige bijdrage anders: COA en Veiligheidsregio (evenementenadvisering)

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		getatoeëerd, gepiercet of permanente make up wordt gezet, bij seksbedrijven en bij AZC's en noodopvanglocaties voor vluchtelingen. Tevens vindt er evenementen-advisering plaats. Taken die in dit kader worden uitgevoerd zijn: • Inspecteren van instellingen en voorzieningen waar getatoeëerd, gepiercet of permanente make up wordt gezet. Deze inspecties worden verricht in het kader van het Warenwetbesluit tatoeëren en piercen. De GGD is hierin gemandateerd als vergunningverlener; • Inspectie van seksbedrijven; • Afhankelijk van het feit of de GGD wel of niet aangewezen is als toezichthouder van een instelling heeft een THZ inspectie een toetsend karakter (in het geval dat de GGD toezichthouder is) en/of een adviserend karakter (als de GGD geen toezichthouder is).		
3	Tuberculose (TBC)	De doelstelling van de tuberculosebestrijding is preventief (beschermen bevolking tbc besmetting) en curatief (behandelen en begeleiden patiënten met tbc). Taken: • Vroegtijdig opsporen en behandeling patiënten en geïnfecteerden; • Patiëntenbegeleiding (ondersteuning therapietrouw en voorkomen recidieven); • Bron en contactonderzoek; • Periodiek screenen en/of vaccineren (risicogroepen); • Het geven van voorlichting; • Melding en rapportage Inspectie, RIVM en de KNCV.	Verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd.	Gemeentelijke bijdrage en opbrengsten van de verzekerde zorg, COA en particulieren

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		Het samenwerkingsgebied waar GGD Twente onder valt is het Regionaal Expertise Centrum NO (Noord-Oost), bestaande uit Groningen, Drenthe, Friesland, Overijssel en Gelderland.		
4	Seksuele Gezondheid (SG)	Inzet is gericht op het bevorderen van leuke, gezonde en gewenste seksuele relaties. Er wordt invulling gegeven aan de kerntaken: • Het voorkomen, opsporen en bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen. • Het aanbieden van seksualiteitshulpverlening voor jongeren tot 25 jaar. • Keuzehulpgesprekken bij ongeplande zwangerschappen • Het aanbieden van laagdrempelige publieksinformatie over seksuele gezondheid. • Ondersteuning van professionals ter verbetering van de seksuele gezondheid van risicogroepen. • Het ontwikkelen, uitvoeren, evalueren en afstemmen van interventies. • Surveillance: signalering van problematiek rondom seksuele gezondheid, risicogroepen, trends en ontwikkelingen op basis van (epidemiologisch) onderzoek en signalen uit de praktijk. • Het in kaart brengen van determinanten van de seksuele gezondheidsproblemen als aanknopingspunten voor het formuleren van gezondheid bevorderende interventies gericht op seksuele gezondheid. • Advisering op het terrein van seksuele gezondheid aan gemeenten en andere instellingen.	Verplichte taak voor gemeenten en verplicht regionaal beleggen. Aanvullende taken zijn in opdracht van het rijk	Gemeentelijke bijdrage Aanvullende taak: Rijkssubsidie (voor aanvullende seksuele gezondheid) Ontwikkeling: gesprek over hoofdlijnenakkoord plaatsgevonden, 10% korting op ASG-regeling

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		Aanvullende taken zijn: • Aanvullende seksuele gezondheid (ASG): betreft SOA-zorg voor hoog risicogroepen, en PrEP (veilig en preventief medicijn om te voorkomen dat iemand HIV oploopt) en een vorm keuzehulp voor houden/niet houden zwangerschappen (keuzehulpgesprekken (vroegere FIOM)). • Collectieve preventie • Advies gezonde school: voorlichting op (middelbare) scholen		
5	Centrum Seksueel Geweld (CSG)	Het CSG biedt acute, laagdrempelige en multidisciplinaire hulp aan slachtoffers van seksueel geweld door middel van het bijeenbrengen van alle bestaande en noodzakelijke expertise. Het centrum is 24 uur per dag bereikbaar. Het CSG Twente-Achterhoek is onderdeel van een landelijk dekkend netwerk. Centrumgemeente Enschede is opdrachtgever. Het CSG verleent ook medische zorg, zoals het geven van vaccinaties, morning-afterpil en zwangerschapstest verleend. Na het bezoek wordt nazorg verleend en psycho-educatie gegeven. Samen met een arts/psycholoog wordt er een inschatting gemaakt of verdere medische en psychosociale hulpverlening noodzakelijk is. De getroffene wordt door het CSG gedurende de eerste 4-6 weken begeleid. Het CSG beantwoordt consultatie vragen van professionals en vragen van slachtoffers van niet acuut seksueel geweld.	Verplichte taak voor gemeenten (Wmo). Landelijk centrum seksueel geweld heeft bepaald dat er 16 locaties zijn verspreid over Nederland.	Financiering via centrumgemeente (Enschede) <u>Ontwikkeling:</u> Op basis van aangepaste uitgangspunten subsidie nog aanpassen (omhoog)

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		Landelijk wordt er een website beheerd en wordt er ook een chatfunctie aangeboden.		
6	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)	Doel van deze dienstverlening is het beschermen van de: • volksgezondheid tegen vervuiling, verspreiding van ziekten en gevaar als gevolg van bijvoorbeeld brandveiligheid door volgepakte woningen; • beschermen van de individuele gezondheid en veiligheid van mensen in kwetsbare omstandigheden, door vroegtijdig toeleiding naar zorg en/of voorzien van basale medische zorg. Hiertoe zijn de meldpunten woningvervuiling en zorgwekkend gedrag (inclusief politiemeldingen) ingericht.	Verplichte taak voor gemeenten. Mag regionaal worden belegd. Gemeenten zijn verplicht om meldingen aan te kunnen nemen.	Gemeentelijke bijdrage. Voor de jaren 2024 en 2025 is een extra incidentele bijdrage voor woningvervuiling. Overige bijdrage gemeenten betreffen aanvullende taken van gemeenten (zie hoofdstuk 6) Voor politiemeldingen is er (i.s.m. gemeenten) via een ZonMw-subsidie extra incidentele financiering voor 2024 t/m juli 2025.
7	Milieu en Gezondheid (M&G)	M&G draagt bij aan het beschermen en bevorderen van een gezonde leefomgeving in Twente. Centraal staat de relatie tussen milieufactoren en gezondheid. Een divers werkveld variërend van gezondheidkundige risicobeoordelingen van verontreinigingen in de bodem of lucht, verstoring door geluid, geur, licht, straling maar ook nazorg bij rampen en incidenten. Basistaken zijn: • Signaleren van de ongewenste situaties • Adviseren van de bevolking over risico's. Dit is inclusief gezondheidkundig advies over gevaarlijke stoffen, in het bijzonder bij rampen of dreiging van rampen. Of bijvoorbeeld adviseren over gezondheidsrisico's bij schimmel in woningen.	Verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd.	Gemeentelijke bijdrage. Voor de jaren 2024 en 2025 is een extra incidentele bijdrage.

#	Bouwsteen	Opmerking	Afwegingskader	Financiering
		- Beantwoorden van vragen uit de bevolking en het geven van voorlichting. - Het verrichten van onderzoek.		
8	Forensische Geneeskunde (FG)	Belangrijkste werkzaamheden zijn lijkschouw, forensisch medisch onderzoek (en letselschade interpretaties), euthanasie, medische arrestantenzorg en bloedproeven. Er wordt samengewerkt met 5 GGD'en binnen Kring Oost Nederland om tekort aan forensische artsen op te vangen. De schaarste van artsen en de wettelijke bepaalde beschikbaarheid op de taken FME, MAZ en gemeentelijke lijkschouw die 24-7 beschikbaarheid betreft, brengen forse kosten met zich mee. Het samenvoegen van de bovenstaande diensten maakt de uitvoering van FG kostendekkend. De landelijke FME-tarieven zijn nog niet vastgesteld, dit geeft financiële onzekerheid voor de uitvoerende organisaties voor onze regio de GGD. Er loopt een landelijke aanbesteding voor de Medische Arrestanten Zorg (MAZ), dit geeft eveneens financiële onzekerheid voor de uitvoerende organisatie voor de GGD in onze regio.	Verplichte taak voor gemeenten, Mag regionaal worden belegd Uitvoering FME en MAZ is een aanvullende dienst. De aanbesteding MAZ loopt.	Gemeentelijke bijdrage. Voor de jaren 2024, 2025 en 2026 is een extra incidentele bijdrage (overige bijdrage gemeente). Overige bijdrage anders: MAZ en FME Politie
9	Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA)	Betreft activiteiten gezondheidsbevordering asielzoekers en statushouders die verblijven in AZC's, met als doel kennis over gezondheidsthema's te vergroten. Er worden op locaties voorlichtingen gegeven over thema's: Gezond in Nederland, Gezondheidszorg in Nederland, Omgaan met stress, Opvoeden in twee culturen, Roken, Voeding, Seksuele gezondheid en Veilig zwemmen De vraag ontstaat om ook voorlichting aan Oekraïners te geven.	Dit betreft een rijksopdracht met middelen van gemeenten.	De COA financiert via GGD GHOR de voorlichting aan asielzoekers. Nog geen financiering voor voorlichting Oekraïners.

6. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

Het gaat hier om taken waar gemeenten specifieke opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
1	I&H Inspectie gastouders 100%	Dit is een uitbreiding op de wettelijke taak. 3 gemeenten kiezen voor 100% inspectie op de gastouders.	Maatwerk financiering door de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede	Lokaal
2	Nu niet zwanger (valt onder SG)	Zet zich in op het voorkomen van onbedoelde zwangerschappen voor de meest kwetsbaren in de samenleving. Het is een onderdeel van het landelijke actieprogramma Kansrijke Start dat zich richt op de eerste duidend dagen van een kind. AGZ levert projectleiding en inhoudelijk coördinator. Trainingen in het werkveld die met kwetsbare doelgroepen te maken hebben. Ook contact met de mensen zelf. Vanaf 1 oktober 2024 zijn alle 14 gemeenten aangehaakt. Het project loopt formeel tot 1 mei 2025. Op verzoek van gemeenten wordt een voorstel voor het AO voorbereid om dit project te continueren. Project heeft effect.	Gemeentelijke bijdrage van alle 14 gemeenten	Lokaal
3	Gezondheidssprekuur dak en thuislozen (valt onder OGGZ)	Het spreekuur is toegankelijk voor dak en thuislozen vanuit de gemeente Enschede, Hengelo, Borne, Oldenzaal, Losser, Dinkelland, Hof van Twente en Haaksbergen. Doel is laagdrempelig aanbieden van eerstelijns zorg. Naast de reguliere opvang wordt ook een avondsprekuur gehouden in de locatie waar winternacht opvang is georganiseerd.	Maatwerk via de centrumgemeente Enschede	Lokaal

#	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Opmerking	Financiering	Regionaal/lokaal
4	Wijk GGD (valt onder OGGZ)	Het doel van dit project is om een snelle(re) signalering van personen met verward- en zorgwekkend gedrag te herkennen en zo op het juiste moment te kunnen voorzien in de zorgbehoefte van deze persoon. Relevante subdoelen zijn het in kaart brengen van verwarde personen, het inzetten op een daling van het aantal meldingen van overlast door verwarde personen bij de politie en het bereiken van een beter samenwerkingsverband tussen politie, sociale wijkteams, bemoeizorg, crisisdiensten en binnen de zorgstructuur van de betreffende gemeente. Mogelijk starten binnenkort nog 2 gemeenten (Hof van Twente en Oldenzaal).	Maatwerk financiering voor de gemeenten Borne, Haaksbergen, Tubbergen, Dinkelland en Almelo	Lokaal
5	Schoonmaakbudget OGGZ	Uitvoeren van schoonmaakacties en situaties waarin inwoners vanwege een stoornis of gedragsproblematiek hun huis vervuilen en geen draagkracht hebben om de rekening (volledig) zelf te betalen.	Maatwerk financiering door de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede.	Lokaal
6	Hoofunctie meldpunt zorgwekkend gedrag OGGZ	Voordat een burgemeester een crisismaatregel kan nemen, moet de betrokkene worden gehoord. Medewerkers van het meldpunt zorgwekkend gedrag voeren tijdens kantoortijden een piket voor de hoofunctie in het kader van de wet VGGZ uit. Wij doen dit voor 13 van de 14 Twentse gemeenten. Indien er cliënten in het kader van deze wet gehoord moeten worden, voeren zij dit binnen 1 uur na aanmelding uit.	Maatwerk financiering door de deelnemende gemeenten. Eén gemeente maakt geen gebruik van deze dienst.	
7	Reizigerszorg	GGD Twente heeft reizigersadvies en reizigersinenting (vaccinaties) aan Travel Health Clinic (THC) overgedragen. Health Clinic verzorgt de spreekuren. De artsen van de GGD zijn medisch eindverantwoordelijk en ook op de website van de GGD wordt voor reizigersadvies verwezen naar THC.	Geeft financieel voordeel voor gemeenten	

7. Financiën, incl. capaciteit, GGD-AGZ in SamenTwente⁶

Team	Lasten	Overige bijdrage gemeente	Overige bijdrage anders	Gemeentelijke bijdrage	Fte
Infectieziektebestrijding (IZB)	€ 1.012.140	€ 0	€ 126.486	€ 885.654	9,22
Inspectie & Hygiëne (I&H)	€ 1.076.107	€ 1.308.215	€ 37.456	-€ 269.565	12,64
Tuberculose (TBC)	€ 742.121	€ 0	€ 128.400	€ 613.720	6,56
Seksuele Gezondheid (SG)	€ 1.598.043	€ 0	€ 1.177.230	€ 420.814	12,33
Centrum Seksueel Geweld (CSG)	€ 207.376	€ 207.376	€ 0	€ 0	0,50
Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)	€ 958.693	€ 310.468	€ 0	€ 648.225	6,78
Milieu & Gezondheid (M&G)	€ 489.973	€ 0	€ 0	€ 489.973	2,83
Forensische geneeskunde (FG)	€ 1.457.459	€ 514.634	€ 525.857	€ 416.968	3,86
Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00
Reizigerszorg (RAV)	€ 33.441	€ 0	€ 86.170	-€ 52.729	0,00
Totaal	€ 7.575.353	€ 2.340.693	€ 2.081.599	€ 3.153.060	54,72

8. Gebruikte bronnen

- Afdelingsplan en werkplannen GGD-AGZ 2024
- Begroting SamenTwente 2024
- Benchmark GGD-GHOR Nederland 2021
- Adviesrapport 'De kerntaken van de infectieziektebestrijding' (september 2022)
- Gesprekken en documenten van medewerkers team AGZ

⁶ 'Projecten', waaronder COVID-19-vaccinatiecampagne en Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische paraatheid (VIP), zijn uit het financieel overzicht gelaten. De financiering ervan loopt via het Rijk. Op diverse onderdelen moeten nog actualisaties zowel in euro's als in fte's plaatsvinden, bijvoorbeeld in verband met subsidies, etc. Dit heeft geen invloed op de gemeentelijke bijdrage.

GGD-Staf

1. A. De wettelijke basis voor Staf GGD in Samen Twente

Gemeenten zijn op grond van artikel 2 van de **Wet Publieke gezondheid (Wpg)** verplicht tot bevorderen van de totstandkoming, de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (bevorderen, beschermen en bewaken)⁷.

- Artikel 2, lid 2a: het verwerven van, op epidemiologische analyse gebaseerd, inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking;
- Artikel 2, lid 2b: het elke vier jaar, voorafgaand aan de opstelling van de nota gemeentelijke gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 13, tweede lid, op landelijk gelijkvormige wijze verzamelen en analyseren van gegevens over deze gezondheidssituatie;
- Artikel 2, lid 2c: het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen;
- Artikel 2, lid 2d: het bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's, met inbegrip van programma's voor de gezondheidsbevordering;
- Artikel 15: Het college van burgemeester en wethouders draagt er zorg voor dat de gemeentelijke gezondheidsdienst beschikt over deskundigen op de volgende terreinen:
 - a. sociale geneeskunde,
 - b. epidemiologie,**
 - c. sociale verpleegkunde,
 - d. gezondheidsbevordering, en**
 - e. gedragswetenschappen**
- Artikel 16: Voordat besluiten worden genomen die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de publieke gezondheidszorg vraagt het college van burgemeester en wethouders advies aan de gemeentelijke gezondheidsdienst.

⁷ Wet Publieke Gezondheid: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024705/2024-04-13>

B. De wettelijke basis voor crisisbeheersing van de GGD SamenTwente

Wet Veiligheidsregio's, Art. 33 (lid 1 t/m 3)⁸: GGD Twente is bij rampen en crises verantwoordelijk voor 4 processen. Dit zijn medische milieukunde (MMK), infectieziektebestrijding (IZB), psychosociale hulpverlening (PSH) en gezondheidsonderzoek na ongevallen en rampen (GOR). Het GGD Rampen Opvang Plan (GROP) beschrijft de taakverdeling en samenwerking bij deze 4 processen tijdens een ramp:

1. Infectieziektebestrijding: bij infectieziekte-uitbraken, zoals corona.
2. Medische milieukunde: zoals bij een ontploffing of bij een brand waarbij gevaarlijke stoffen vrijkomen.
3. Psychosociale hulpverlening: coördinatie van de psychosociale hulpverlening, bijvoorbeeld bij opvang van slachtoffers na een ramp, bij gezinsdrama's, of zedenzaken.
4. Gezondheidsonderzoek bij rampen: bij een crisis waarbij behoefte is aan advies over of inzet van een gezondheidsonderzoek.

GGD Twente heeft een aantal crisiscoördinatoren. Tijdens een ramp of crisis zitten zij het crisisteam voor en pakken de coördinatie op. Deze crisiscoördinatoren hebben om de beurt dienst (24/7 piket). Er is altijd 1 crisiscoördinator beschikbaar. Het crisisteam komt in actie in afstemming met de directeur Publieke Gezondheid.

Organisatieonderdeel:	GGD - Staf
Programma uit begroting:	Volksgezondheid
Taakveld:	Volksgezondheid (7.1) Crisisbeheersing en brandweer (1.1)
Wettelijke taak:	Ja
Wettelijke basis:	a. Wet publieke gezondheid b. Wet veiligheidsregio's
Wel/niet verplicht GR	Ja

⁸ Wet veiligheidsregio's, artikel 33: [Wet veiligheidsregio's - BWBR0027466 \(overheid.nl\)](https://wetten.overheid.nl/BWBR0027466)

2. De context van de Stafafdeling (EGB & Crisisbeheersing)

Organisatie

De stafafdeling voert als onderdeel van de GGD publieke gezondheidstaken uit voor de veertien gemeenten. Vanuit team EGB werken epidemiologen/onderzoekers, adviseurs gezondheidsbevordering en publieke gezondheid nauw met elkaar samen, om zo bij te dragen aan beleid dat leidt tot een gezond(er) Twente. Hoewel de stafafdeling organisatorisch als plek van expertise, onderzoek en (beleids)advies separaat is georganiseerd binnen de GGD, is het evident dat de Staf ten dienste staat aan de hele GGD.

- EGB geeft gemeenten inzicht in de gezondheid van de Twentse bevolking. Daarmee kunnen zij de juiste prioriteiten voor hun beleid te stellen.
- EGB ondersteunt gemeenten bij het maken van samenhangend beleid dat op effectieve manier zorgt dat inwoners van Twente gezond worden, zijn en blijven.
- EGB levert kennis over hoe je groepen mensen beweegt tot gezond gedrag. Op basis van GGD onderzoeksdata (trends), maatschappelijke signalen en analyse van laatste wetenschappelijke inzichten brengen we risicofactoren en kansen in beeld en maken we de vertaalslag naar handelingsperspectieven die gemeenten gebruiken voor de lokale uitvoering.

Naast epidemiologie, gezondheidsbevordering en advies publieke gezondheid, wordt binnen de afdeling ook uitvoering gegeven aan de GGD-taken ten aanzien van crisisbeheersing.

Om nog beter te kunnen reageren op maatschappelijke ontwikkelingen en vragen vanuit de gemeenten, is in 2024 de ontwikkeling in gang gezet om proactief kennis en expertise te ontsluiten voor zowel de GGD als voor de gemeenten.

Formatie

Epidemiologie: 5,67 fte

Beleid: 3 fte

Gezondheidsbevordering: 2,8 fte

Gezonde Generaties in Twente

Gezondheid is ons grootste goed, als mens en als (Twentse) samenleving. Ondertussen zijn de uitdagingen voor onze publieke gezondheid stevig. Vanwege vergrijzing en toenemende druk op de zorg, bestaat steeds meer het besef dat er veel winst valt te behalen in de beweging naar de voorkant, waarin een gezonde samenleving centraal staat. En dat is nodig, want de urgentie is hoog⁹. Het is onacceptabel dat er grote gezondheidsverschillen zijn in Twente en dat daarin zelfs een kloof is tussen Twente en de rest van Nederland. Daarom hebben we met elkaar afgesproken om te sturen op het verkleinen van deze kloof. Deze ambitie is uitgewerkt in de langjarige regionale visie op Publieke Gezondheid¹⁰, die is vastgesteld door alle veertien gemeenten en GGD Twente. De visie beschrijft drie uitgangspunten voor het werken aan gezondheidsvraagstukken (brede kijk op gezondheid, samenhang in beleid, gericht investeren voor gelijke kansen) en geeft focus door een keuze in gezondheidsthema's: mentale gezondheid, leefstijl, beschermen & vaccineren en leefomgeving. Deze thema's passen bij de geschetste landelijke ontwikkelingen, de gezondheidsmonitors, en sluiten naadloos aan op de drie ontwikkelrichtingen van SamenTwente: versterken veerkracht, normaliseren en versterken preventie.

In de actualiteit: relevante maatschappelijke ontwikkelingen

- De afgelopen periode zijn op landelijk niveau diverse akkoorden gesloten tussen gemeenten, zorgkantoren en zorgpartijen. Om met een integrale aanpak te zorgen voor een gezonde generatie in 2040. Een generatie met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving, en waarin sprake is van een sterke sociale basis¹¹. Deze akkoorden passen bij bovenstaande ingezette koers in Twente.
- In november 2024 publiceert het RIVM de nieuwe Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV). Deze beschrijft drie grote opgaven:
 1. Toenemende ongezondheid van Nederlanders, onder andere op leefstijl (overgewicht en middelengebruik), leefstijl gerelateerde aandoeningen (hart- en vaatziekten en diabetes) en mentale gezondheid. In Twente liggen de percentages overgewicht, obesitas en overmatig alcoholgebruik ruim boven het landelijk gemiddelde. Ook ligt het percentage rokende en vappende jongeren in Twente hoger dan landelijk. Twente volgt de landelijke ontwikkeling dat we onder alle doelgroepen steeds meer mentale problematiek zien.

⁹ Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA): [pdf \(overheid.nl\)](https://overheid.nl)

¹⁰ Gezonde generaties in Twente. Een visie op de publieke gezondheid in Twente. 2023

¹¹ [Onder meer Nationaal Preventieakkoord \(NPA\)](#), [Landelijke Nota Gezondheidsbeleid \(2020-2024\)](#), [Integraal Zorgakkoord \(IZA\)](#) en het [Gezond en Actief Leven Akkoord \(GALA\)](#).

2. Stijging van de zorgvraag door vergrijzende bevolking. Twente is een sterk vergrijzende regio. De verwachting is dat het percentage ouderen in Twente tussen 2020 en 2040 verdubbelt. Het percentage inwoners van 65 jaar en ouder ligt in de regio Twente hoger dan het gemiddelde in Nederland. Aan deze stijgende zorgvraag kan moeilijker worden voldaan vanwege krapte op de arbeidsmarkt van zorgpersoneel. En met minder volwassenen (18-65-jarigen) per oudere (65+), zal de druk op mantelzorg ook groter worden. Het gemiddelde mantelzorgpotentieel ligt in Twente lager dan het landelijk gemiddelde en daalt in de periode 2023 tot 2040 van 8,5% naar 3,6%.
 3. De invloed van leefomgeving op gezondheid. We gaan een toekomst tegemoet waarin we steeds vaker geconfronteerd zullen worden met chronische aandoeningen en infectieziekten. Daar zullen we onze leefomgeving en leefgewoonten op aan moeten passen. Klimaatverandering zorgt voor andere infectieziekten in onze leefomgeving. Ook de energietransitie heeft invloed op het landschap en de leefomgeving. Het is belangrijk om gezondheid mee te nemen in de planvorming voor het inrichten van de leefomgeving.
- Zowel in onze eigen werkzaamheden als in het contact met gemeenten, merken we dat er een toenemend besef is dat inzetten op gezondheid complex is, en wat anders vraagt dan het voorkomen van ziekte. Werken vanuit 'Positieve Gezondheid' staat veelal beschreven in beleidsstukken, maar het daadwerkelijk denken en handelen vanuit een brede kijk op gezondheid is in de praktijk een uitdaging.
 - De eigenaren van het langjarige visiestuk op Publieke Gezondheid, zijn ook deelnemers in/eigenaar van Twentse Koers. Inzet is deze preventie-infrastructuur goed en duurzaam te verbinden met de GGD, om zo voor de toekomst een versterkte basisstructuur publieke gezondheid te realiseren (zie bijlage voor de rolverdeling GGD – Twentse Koers).
 - Steeds meer gemeenten gebruiken data in toenemende mate als belangrijke input voor gezondheidsbeleid. Een mooie ontwikkeling, die resulteert in een stijgende vraag naar doorlopende (lokale), actuele cijfers en aanvullend kwalitatief onderzoek. Hierover is zorgvuldige afstemming met Kennispunt Twente.

3. Enkele cijfers

Met de Gezondheidsmonitors geeft GGD Twente een overzicht van de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van de Twentse bevolking. De gegevens worden gebruikt om (gezondheids-)beleid te maken op lokaal, regionaal en landelijk niveau. De Gezondheidsmonitors zijn grootschalige vragenlijstonderzoeken. Per doelgroep (kind, jeugd, jongvolwassenen en volwassenen en ouderen) verzamelt GGD Twente op een gelijke wijze lokale en regionale cijfers.

	Aantal respondenten vragenlijst onderzoeken				
	2020	2021	2022	2023	2024
Kind (ouders van 0-12-jarigen)		11.587			

Jeugd (klas 2 en 4 van de middelbare school)			5.379	9.273	
Jongvolwassenen (16 t/m 25-jarigen)			3.584		6.300
Volwassenen en ouderen (18 t/m 64-jarigen en 65-plussers)	24.242		14.146		
Verdiepende onderzoeken (panelonderzoeken)			Hoge energie-prijzen = 1.800	Sociale bezig-heden = 2.043 Koel blijven bij hitte = 1305 Alcohol drinken is normaal, of toch niet = 1.688	Vallen en voorkomen vallen = 1.936

4. Benchmark

Gegevens op basis van de landelijke benchmark 2021¹²

		Twente	Gemiddeld landelijk
1	Aantal fte epidemiologie per 100.000 inwoners	0,6	0,6
2	Aantal fte gezondheidsbevordering per 100.000 inwoners ¹³	1,03	1,5
3	GGD betrokken bij ontwikkeling/uitvoering lokale preventieakkoorden	64%	92%

¹² [GGD-Benchmark-2021-definitief.pdf \(ggdghor.nl\)](#)

¹³ Totaal aantal fte binnen gehele GGD. Dus ook gezondheidsbevordering van organisatieonderdelen AGZ en JGZ.

5. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding/wat doen we daarvoor	Afwegingskader
1	Gevraagd en ongevraagd inhoudelijke en procesmatige advisering Publieke Gezondheid aan Twentse gemeenten, GGD intern en/of maatschappelijke partners.	1.1 Vertalen landelijk beleid, trends en agendasetting van relevante gezondheidsonderwerpen, naar zowel intern (voor AGZ, JGZ, MT, CMT) als regionaal en lokaal. Voorbeeld: Positieve Gezondheid, invoering Omgevingswet en wijziging wet integrale suïcidepreventie. 1.2 Intermediair tussen landelijk en regionaal/lokaal (o.a. GGD/GHOR, VWS, RIVM, Trimbos) ten behoeve van lokale advisering. 1.3 Contact met regionale kennispartners (o.a. UT en Saxion) 1.4 Inhoudelijke- en procesondersteuning bij vraagstukken op het gebied van en/of het mede formuleren van lokaal gezondheidsbeleid. Onder meer op basis van data uit de Twentse gezondheidsverkenning. Voorbeeld: ontwikkeling regionale visie, input voor lokale gezondheidsnota's – inclusief GALA. 1.5 Inhoudelijke- en procesondersteuning van ambtelijke werkgroepen in het kader van regionale samenwerking. 1.6 Inhoudelijke- en procesondersteuning regionale preventie infrastructuur Twentse Koers (verbinding met de hele GGD). 1.7 Attenderen op of penvoerderschap relevante subsidieaanvragen. Voorbeeld: ZonMw calls gezonde leefomgeving (gemeente Losser/Wierden) en mentale gezondheid. 1.8 Relatiebeheer 14 gemeenten. Bijvoorbeeld beantwoording raadvragen. 1.9 Interne beleidsondersteuning- en advisering. Denk aan: in kaart brengen JGZ instroom jeugdigen, stand van zaken in kaart brengen prenataal huisbezoek alle 14 gemeenten, advisering rondom invoeren nieuwe Wet integrale suïcidepreventie.	Dit zijn taken die gemeente verplicht moeten (laten) uitvoeren in kader van artikel 2 b en c (zie paragraaf 1a over de wettelijke basis van de Staf GGD), maar niet verplicht aan de GGD zijn toegewezen. Ze worden gefinancierd door inwonerbijdragen. Dit zijn taken die gemeente verplicht moeten (laten) uitvoeren in kader van artikel 16 (zie paragraaf 1a over de wettelijke basis van de Staf GGD), en verplicht aan de GGD zijn toegewezen. Ze worden gefinancierd door inwonerbijdragen.

2	Gezondheidsbevordering: adviezen gezonde leefstijl	2.1 Advisering op alcoholontmoediging, denk aan ontwikkeling Toolkit alcoholontmoediging - GGD Twente, en regionale werkgroepen met diverse samenwerkingspartners, landelijke campagnes agenderen. 2.2 Advisering op rookvrij. Waaronder concretisering landelijke beweging Rookvrije Generatie en lokale ondersteuning. 2.3 Advisering terugdringen drugsgebruik, waaronder lokale plan van aanpak middelengebruik. 2.4 Advisering gezonde leefomgeving, waaronder deelname regionale omgevingstafel, programmamanagers overleg Omgevingswet. 2.5 Mentale gezondheid, naast onderzoek afstemming met JGZ en Twentse over een integrale aanpak.	Dit zijn taken die in de Wpg zijn vastgelegd voor gezondheidsbevordering en die worden gefinancierd door inwonerbijdragen. De gemeenten hebben deze taken aan de GGD toegewezen. Het gaat om een verplichting gerelateerd aan artikel 2 lid d, het bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's, met inbegrip van programma's voor de gezondheidsbevordering. Punten 2.1 t/m 2.3 (2.5 in verkenning tot planvorming) betreffen taken waarvoor de gemeenten (collectief) opdracht hebben gegeven vanuit Lokale preventieakkoorden, met daarin opgenomen uitgangspunten vanuit de Bestuursagenda 2020-2023. Nu zijn deze vastgelegd in het Regioplan Twente (vanuit IZA/GALA) waar aanpak middelengebruik is opgenomen en wordt uitgevoerd met (project)leiding vanuit GGD¹⁴.
3	Onderzoeken en monitoren: inzicht geven in de gezondheidssituatie van kinderen, jeugd, jongvolwassenen, volwassenen en ouderen. Ter ondersteuning van gemeenten, GGD, maatschappelijke partners, Twentse inwoners.	3.1 Ontwikkelen, uitzetten, analyseren en rapporteren¹⁵ van grootschalige vragenlijstonderzoeken voor vier doelgroepen (kind, jeugd, jongvolwassenen en volwassenen en ouderen) op regionaal, gemeente- en wijkniveau. 3.2 Onderzoekers, adviseurs gezondheidsbevordering en publieke gezondheid duiden en presenteren gezamenlijk onderzoeksresultaten. Zij vormen handelingsperspectieven voor gemeenten en maatschappelijke partners. Om zo de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van doelgericht lokaal gezondheidsbeleid te stimuleren.	Dit zijn taken die in de Wpg zijn vastgelegd en verplicht regionaal aan de GGD zijn toegewezen, gefinancierd door inwonerbijdrage. Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren. *Noot: Kindmonitor en Monitor Jongvolwassenen worden nog niet regulier in landelijk verband uitgevoerd.
4	Datagedreven werken, om zo data (nog beter) te laten werken voor gemeenten.	4.1 Beschikbaar stellen van onderzoeksresultaten en andere gezondheidsgerelateerde informatie via onze digitale database www.twentsegezondheidsverkenning.nl voor gemeenten en inwoners. 4.2 Beantwoorden actuele maatschappelijke vraagstukken door het uitvoeren van panelonderzoeken. 4.3 Verdiepend (kwantitatief of kwalitatief) onderzoek op gezondheidsmonitors. Dit brengt risicogroepen in kaart en biedt mogelijkheden om belangrijke gezondheidsthema's nader te duiden.	Dit is geen wettelijk verplichte taak van gemeenten, maar opgenomen in strategische koers 2022: Leidende principes SamenTwente: 'Wij werken datagedreven en kennis gestuurd en zijn een lerende organisatie'. Alle acties worden gefinancierd door inwonersbijdragen.

¹⁴ [Regioplan Twente | Twentse Koers](#)

¹⁵ Rapportage van regionale (Twente) en lokale (gemeente en/of wijken) onderzoeksresultaten d.m.v. tabellenboeken en online rapportages op onze www.twentsegezondheidsverkenning.nl.

		4.4 Afstemming en samenwerking zoeken met interne en externe organisaties, zoals Kennispunt Twente, Twentse Koers. Denk aan totstandkoming Regiobeeld Twente 2023¹⁴. 4.5 Datagedreven werken binnen de GGD aanjagen om goed onderbouwd keuzes te kunnen maken (voor betere zorg en/of optimaliseren werkprocessen); voor nadere duiding van trends en te bepalen beleid en interventies. 4.6 Doorontwikkeling datagedreven werken om de beleids- en besluitvorming van SamenTwente, de gemeenten, maatschappelijke partners en samenwerkingsverbanden in onze regio (nog meer en beter) te onderbouwen.	
5	Gezondheidsonderzoek bij rampen	In geval van een incident, crisis, groot ongeval of ramp wordt op verzoek van het bevoegd gezag onderzoek gedaan naar de psychische en/of fysieke gezondheidseffecten op de getroffen inwoners (bijv. Monstertruckdrama Haaksbergen). Dit levert gegevens op voor de hulpverlening en geeft het signaal af dat getroffen serieus worden genomen.	Dit zijn taken die in de Wpg zijn vastgelegd en aan de GGD zijn toegewezen. Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren.
6	Crisisbeheersing. GGD Twente is voorbereid op de uitvoering van haar taken ten tijde van crisis	Omdat de GGD ook een crisisorganisatie is, is hier een onderdeel voor ingericht. Het onderdeel crisisbeheersing gaat over het actueel houden van de planvorming in voorbereiding op crisis en het trainen en geoefend houden van de medewerkers die een rol hebben tijdens crisis. Daarvoor vindt ook afstemming plaats met de GHOR. De GGD dient te allen tijde klaar te staan om bovenstaande processen uit te voeren: • Onderhouden van planvorming • Trainen en geoefend houden crisisfunctionarissen (OTO) • Afstemming met de VRT /GHOR • Afstemming met ketenpartners in de regio • 24/7 bereikbaar zijn voor crisiscoördinator en PSH-procesleider De crisiscoördinator coördineert het proces publieke gezondheidszorg en adviseert de algemeen commandant geneeskundige zorg (ACGZ) daarover. Dit is een 24/7 piketfunctie.	Dit zijn taken die in de Wet Veiligheidsregio's zijn vastgelegd en verplicht aan de GGD zijn toegewezen.

6. Aanvullende opdrachten, trajecten en maatwerkactiviteiten

Het gaat hier om taken waar gemeenten specifieke opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.

	GEEN kerntaak Basispakket (vrijwillig)	Financiering	Regionaal/lokaal
1.	Ondersteuning Senioren Op Eigen Kracht (SOEK) voor 10 gemeenten; o.a. een kwaliteitsimpuls geven aan SOEK (gesprekskaarten op basis van positieve gezondheid) en agendasetting gezondheid senioren.	Het gaat hier om een taak waar 10 gemeenten gebruikmaken van de dienstverlening van de GGD.	
2.	Regionale coördinatie JOGG voor 11 gemeenten; ondersteuning bij implementatie van JOGG-aanpak. Inzet op samenwerking en verbinding in de regionale aanpak en onderlinge uitwisseling tussen gemeenten. Regie op het regionale plan van aanpak en de ontwikkelingen en onderdelen die op Twents niveau opgepakt kunnen worden. Aanspreekpunt voor het landelijke JOGG-bureau.	Het gaat om een taak waar gemeenten geen expliciete opdracht voor hebben gegeven, maar 11 gemeenten deelnemen.	
3.	Mentale gezondheid: maatwerk kwalitatief onderzoek Haaksbergen, verkenning in afstemming met themalijn Twentse Koers)	Financiering door gem. Haaksbergen en deel GGD vanuit GALA (versterking expertisefunctie GGD)	Lokale uitvoering, regionale kennisversterking
4.	Gezonde leefomgeving: kwalitatief actie onderzoek deelname traject met Losser en Wierden.	Maatwerk: Subsidie ZONMW	Lokaal
5.	In opdracht van gemeenten onderzoek uitvoeren naar specifiek onderwerpen. Denk aan wijkprofielen, middelengebruik, sport en bewegen.	Financiering door desbetreffende gemeente.	Lokaal

7. Financiën Staf in SamenTwente

	Totale lasten		Totale baten		Inwonerbijdrage gemeente
Totalen financieel	1.079.400		1.079.400		1.079.400
% totaal SamenTwente	1,7%		1,7%		2,6%
	Lasten	Baten overige instellingen	Overige bijdrage gemeente	Gemeentelijke bijdrage	Aanvullende financiering door:
Adv. Lokaal gezondheidsbeleid	346.300			346.300	
Inzicht in gezh. Situatie /TGV	271.100			271.100	
Epidemiologisch onderzoek	230.700			230.700	
Gezondheidsbevordering	321.300			321.300	

8. Bijlage: rollen GGD en Twentse Koers op preventie en gezondheid

● Preventie en gezondheid

Twentse Koers en GGD
Samenwerken en versterken

 	
GGD: • Kennispartner • Uitvoering • Langdurige (bredere) opdracht • Eigenaar van Twentse Koers	Twentse Koers: • Aanjagen en versterken • Domeinoverstijgend verbinden • Projectmatig: afgebakend

Twentse Koers

VTT

1. De wettelijke basis voor VTT in SamenTwente

In de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 zijn de taken en bevoegdheden van Veilig Thuis geregeld.

Volgens de wet heeft Veilig Thuis de volgende taken:

- Advies geven over geweld in afhankelijkheidsrelaties;
- Meldingen in ontvangst nemen;
- Veiligheidsbeoordeling: Onderzoek doen of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- De nodige vervolgstappen in gang zetten in de vorm van overdragen naar vrijwillige hulp, de Raad voor de Kinderbescherming informeren en/of melding doen bij de politie;
- Terugkoppeling aan de melder en betrokkenen;
- Monitoren of de veiligheidsvoorwaarden worden nageleefd.

Het Landelijk Netwerk Veilig Thuis heeft deze wettelijke taken uitgewerkt in het Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019.

Organisatieonderdeel:	Veilig Thuis Twente
Programma uit begroting:	Toegang en eerste lijnsvoorziening
Wettelijke taak:	Ja
Wettelijke basis:	Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO)
Tevens uitvoering geven aan:	Maatwerktaken voor Twentse gemeenten, zoals inzet van juridische, gedragswetenschappelijk expertise, het uitvoeren van de crisisdienst, het uitvoeren van het tijdelijk huisverbod en het geven van voorlichting.
Wel/niet verplicht GR	Het is niet verplicht om Veilig Thuis in een GR onder te brengen. Het moet wel een juridische entiteit zijn. De gemeente kan kiezen voor:

	• VTT uit te laten voeren door een gemeenschappelijke regeling (publiekrechtelijke vorm) • VTT uit te laten voeren door een private organisatie, bijvoorbeeld een stichting. Er zal landelijk een keuze worden gemaakt voor een variant. Het is daarmee onwaarschijnlijk dat er nog keuzevrijheid is. Welke kant het op gaat is nog niet duidelijk, maar op basis van het AEF-rapport over de varianten van de Regionale Veiligheidsteams binnen het toekomstscenario lijkt een publiekrechtelijke variant meer waarschijnlijk.
--	---

2. De context van VTT

Veilig Thuis is er voor iedereen die te maken heeft met huiselijk geweld. Voor kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. Elke regio heeft een eigen Veilig Thuisorganisatie. Veilig Thuis geeft advies en biedt ondersteuning. Zowel aan slachtoffers, plegers en omstanders als professionals.

In de afgelopen jaren is het aantal meldingen dat VTT ontving sterk gestegen. Datzelfde geldt voor het aantal adviezen dat VTT heeft gegeven. Deze groei heeft ertoe geleid dat er wachtlijsten zijn ontstaan en dat het niet meer lukt om te voldoen aan de wettelijke doorlooptijden. Ook is de focus vrijwel volledig op het primaire proces komen te liggen, ten koste van maatwerktaken als het geven van voorlichtingen, het aansluiten bij MDO's en het aansluiten bij regionale werkgroepen en ontwikkelingen.

Enkele cijfers (op jaarbasis over 2023)

- 4214 meldingen van geweld in afhankelijkheidsrelaties
- 3470 adviezen over geweld in afhankelijkheidsrelaties
- 437 keer een vervolg binnen VTT (onderzoek of voorwaarden en vervolg)
- 579 monitormomenten
- 1900 meldingen zijn opgepakt door het crisisteam
- Er is 85 keer een tijdelijk huisverbod opgelegd

Onderstaand kader geeft een beeld van het type meldingen dat VTT ontvangt:

- Een 11-jarig meisje moest toezien hoe haar vader haar moeder met een mes levensbedreigend verwondde.
- Twee kinderen van 2 en 5 jaar zijn door de spoedeisende psychiatrie aangetroffen bij een psychotische moeder.
- Een meisje van 14 jaar vertelt op school dat ze niet meer naar huis wil, omdat haar stiefmoeder haar achterstelt ten opzichte van haar halfzusjes.
- Een 16-jarig meisje loopt vlak voor de zomervakantie weg omdat ze bang is uitgehuwelijkt te worden.
- Een verslaafde vrouw meldt zich na acht maanden zwangerschap bij het ziekenhuis voor de eerste zwangerschapscontrole.
- Een 4-jarige jongen is alleen thuis en staat te huilen in een open raam op de derde verdieping.
- Een dementerende vrouw wordt door haar dochter vastgebonden, zodat ze zelf even rustig weg kan om boodschappen te doen
- Een volwassen zoon woont bij zijn hulpbehoevende vader en heeft beschikking over de bankpas. Geld van vader gaat op aan drugs
- Een baby van enkele dagen wordt door de kinderarts gemeld vanwege ernstig, levensbedreigend en onverklaarbaar letsel

In de actualiteit: Relevante maatschappelijke ontwikkelingen

Het is deels gissen wat de oorzaak is van de toename van het beroep dat op Veilig Thuis wordt gedaan, maar de feitelijkheid is dat dit gebeurt. Wat de professionals zien is dat er bijvoorbeeld vaker dan voorheen sprake is van jong volwassenen langer thuis moeten blijven wonen omdat zij geen woning kunnen vinden, of ouders die tijdens en na een scheiding in hetzelfde huis wonen. Ook is een toename zichtbaar in mentale problemen. Verder is vanuit de Twentse visie Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling regelmatig aandacht voor dit thema gevraagd bij professionals, wat mogelijk ook bijgedragen heeft aan de toename van meldingen. Een andere verklaring is dat Huiselijk Geweld en kindermishandeling daadwerkelijk is toegenomen in de afgelopen jaren.

Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming

In juli 2023 is het Programmaplan ‘Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming’ gepubliceerd. In dit programmaplan is op hoofdlijnen geschetst hoe de kind- en gezinsbescherming er over zo’n vijf tot tien jaar uit zou kunnen zien. Het Toekomstscenario gaat uit van de volgende organisatie en werkwijze¹:

- Om kinderen en volwassenen (0 – 100), gezinnen en huishoudens heen staat het lokaal (wijk)team dat hulp verleent.
- Er is voor een gezin of huishouden één vast gezicht binnen het lokaal (wijk)team dat indien nodig samen optrekt met een professional uit een op te richten regionale veiligheidsorganisatie met als werknaam regionaal veiligheidsteam.

- Het regionaal veiligheidsteam heeft (ten opzichte van het lokaal team) aanvullende expertise en bevoegdheden op gebied van veiligheidsvraagstukken in gezinnen en huishoudens. In deze organisatie zouden functies van de GI's, Veilig Thuis en de RvdK samengebracht worden, waarbij nog wordt gekeken of de nu beoogde functies passend zijn of juist anders moeten worden ingevuld dan wel aanvulling behoeven. Intussen is helder dat de toetsende functie van de RvdK niet past binnen het regionaal veiligheidsteam.
- Professionals van lokale teams, regionale veiligheidsteams en specialistische aanbieders werken gezins-/ systeemgericht en in gezamenlijkheid (integraal) aan het effectief en duurzaam borgen van veiligheid. Professionals worden gefaciliteerd om samen te werken en een lerende omgeving te vormen.
- Dicht bij deze professionals en gezinnen staat een netwerk van specialisten met kennis van kinderen, volwassenen en specifieke uitingsvormen van geweld.

In Twente heeft een werkgroep bestaande uit Gemeenten, Jeugdbescherming Overijssel, Raad van de Kinderscherming en VTT in 2023 reeds gezamenlijk nagedacht over verdergaande samenwerking in pilot-vorm, in voorbereiding op de komst van het toekomstscenario. Deze pilots zijn niet gestart, onder meer wegens het niet tijdig kunnen leveren van de personele bezetting door deelnemers in het toekomstige regionale veiligheidsteam en door het vertrek van de projectleider. Centrumgemeente Enschede heeft intussen HHM opdracht gegeven om dit voor Twente weer vlot te trekken.

De ministeries van VWS en V&J zijn voornemens in september een voorkeursvariant te kiezen voor de vormgeving van de RVT's. Op dit moment is niet duidelijk of dit gehaald gaat worden.

3. Bouwstenen: inzoomen op taken en activiteiten

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader	Financiering
1	Wettelijke taken Veilig Thuis Veilig Thuis Twente voert de wettelijke taken van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling uit	• Verstrekt advies en biedt zo nodig ondersteuning aan degene die een vermoeden heeft van huiselijk geweld of kindermishandeling, over de stappen die hij of zij kan ondernemen. • Fungeert als meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. • Onderzoekt of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling (dienst Onderzoek). • Beoordeelt of er na een melding stappen gezet moeten worden en zo ja welke veiligheidsvoorschriften te stellen (w.o. dienst Voorwaarden en Vervolg). • Schakelt zo nodig passende hulpverlening in. Hier ligt het primaat lokaal, maar Veilig Thuis Twente kan hierin vanuit haar wettelijke taken en bevoegdheden een rol spelen. Dit speelt in de praktijk vooral bij crisissituaties. • Stelt zo nodig de politie of de Raad voor de Kinderbescherming in kennis van een melding. Als VTT een verzoek tot onderzoek indient bij de Raad voor de Kinderbescherming, stelt VTT de gemeente daarvan meteen of uiterlijk de eerst volgende werkdag in kennis • Rapporteert terug aan de melder over wat VTT met de melding heeft gedaan • Monitoren gedurende een periode van gemiddeld anderhalf jaar.	Verplichte taak voor gemeenten die verplicht regionaal moet worden belegd.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader	Financiering
2	Crisisdienst uitvoeren voor de 14 Twentse gemeenten. Functioneert als crisisdienst voor huiselijk geweld en vermoedens van kindermishandeling. Daarnaast neemt de crisisdienst van VTT andere spoedeisende situaties in behandeling.	- de crisisdienst, die (telefonisch en zo nodig eerste bezoek), 24 uur per dag, zeven dagen per week bereikbaar en inzetbaar is, bij meldingen van huiselijk geweld, vermoedens van kindermishandeling en andere spoedeisende situaties. Aansluitend kan de crisisdienst van VTT zo nodig direct verwijzen naar en voorzien in warme overdracht naar crisishulpverlening of gemeente. - de bereikbaarheid buiten kantooruren voor gerelateerde organisaties. Dit betreft de volledige bereikbaarheid buiten kantooruren van de Maatschappelijk Werk instellingen (Madi's) binnen de regio Twente. - de eerste acties rondom de Wet Tijdelijk Huisverbod buiten kantooruren.	Het gaat hier om een taak die de gemeente verplicht moet (laten) uitvoeren.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.
3	Regionaal maatwerk: adviseren gemeenten	- Leverd deskundigheid in de omgang met huiselijk geweld en kindermishandeling, in het bijzonder bij huisverbod en ernstige huiselijk geweld zaken met een acute gevaar dreiging - Juridische zaken, gericht op jeugdzorg, bijvoorbeeld omtrent gezag status, grensproblematiek, uitleg met betrekking tot de Jeugdwet, et cetera - Gedragswetenschap, bedoeld om binnen de toegang tot de jeugdzorg een afweging te maken over opvoedingsproblematiek en het uitvoeren van psychodiagnostisch onderzoek voor het gezinssysteem. VTT vult deze functie niet in per individuele gemeente, maar vanuit een gezamenlijke pool beschikbaar gesteld aan gemeenten	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader	Financiering
		Expertise bijzondere vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling: denk hierbij aan bijvoorbeeld eer gerelateerd geweld en ouderenmishandeling.		
4	Regionaal maatwerk: voorlichting en preventie	- Organiseert preventie- en deskundigheidsbevorderingsactiviteiten - Preventie, gericht op het afstemmen vanuit Veilig Thuis met het veld, denk hierbij aan huisartsen, kinderartsen, GGD, onderwijs, kinderopvang en GGZ. Deze expertise wordt ook ingezet voor advies bij de implementatie van de meldcode bij verschillende doelgroepen, waaronder onderwijs	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.
5	Regionaal maatwerk: tijdelijk huisverbod De politie-eenheid Oost streeft in de gehele eenheid waar zij verantwoordelijk voor is (Gelderland en Overijssel) een zelfde werkwijze tijdelijke huisverboden (THV) na. Twente heeft zich hieraan gecommitteerd.	Voor de werkwijze in Twente betekent dit dat er met name in de voorfase van het THV eerder gezamenlijk opgetrokken wordt door de Hulpofficier van Justitie (HOvJ) en hulpverlening, lees Veilig Thuis. De HOvJ informeert niet alleen de hulpverlening maar HOvJ en VTT trekken gezamenlijk op bij het afnemen van het RIHG.	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Deze taak wordt gefinancierd door Centrumgemeente Enschede
6	Expertisecentrum Geweld in afhankelijkheidsrelaties	- Stelt haar deskundigen beschikbaar en inzetbaar voor VTT intern, bij het uitvoeren van de wettelijke en regionaal maatwerk-taken - Consultatie in het lokale veld van de maatschappelijke zorg, in het bijzonder de jeugdhulp. Consultatie van experts is niet hetzelfde als het gebruikmaken van VTT in de wettelijke rol van advies en melding	Het gaat hier om een taak waar gemeenten (collectief) opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Afwegingskader	Financiering
		- Gedragswetenschappers inzetten voor maximaal 15 uren per gemeente per jaar voor tests en onderzoeken, als onderdeel van de uren gemeenten hebben voor de inzet van gedragswetenschappers - Preventie- en deskundigheid bevorderende activiteiten (aan professionals in het lokale sociale domein). - Expertise bijzondere vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling: denk hierbij aan bijvoorbeeld eer gerelateerd geweld en ouderenmishandeling.		
7	Chatfunctie Via de chatfunctie kunnen inwoners op een laagdrempelige manier anoniem advies te vragen bij Veilig Thuis.	VTT heeft samen met vier andere VT-organisaties een contactmogelijkheid via de chat georganiseerd. VTT bemenst deze chat één dag per week, de andere dagen worden door de 4 andere VT-organisaties bemenst.	Het gaat hier om een taak waar bijna alle gemeenten opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren.	Deze taak wordt gefinancierd door Centrumgemeente Enschede
8	Inzet Meerjarenagenda Landelijk Netwerk Veilig Thuis Het Landelijk Netwerk Veilig Thuis (LNVt) heeft eind juni 2021 een Meerjarenagenda 2022-2025 (MJA)	De meerjarenagenda beoogt een kwaliteitsverbetering op zowel landelijk als regionaal niveau en biedt meerwaarde voor de werkwijze richting medewerkers en gezinnen. De MJA bevat 4 actielijnen: Actielijn 1: 'advies, melding en crisis HG/KM 0-100 Actielijn 2: één integraal beschermings- en veiligheidsonderzoek 0-100 Actielijn 3: Landelijk/bovenregionaal kennis- en expertisecentrum HG/KM Actielijn 4: Netwerksamenwerking HG/KM	Het gaat hier om een taak waar bijna alle gemeenten opdracht voor hebben gegeven aan SamenTwente om deze uit te voeren. Deze taak wordt gefinancierd door Centrumgemeente Enschede	Gemeentelijke bijdrage en een bijdrage vanuit de centrumgemeente.

4. Financiën VTT in SamenTwente

2025	Totale lasten	Gemeentelijke bijdrage	Overige bijdrage gemeente*
Totalen financieel	€ 6.061.095	€ 2.783.283	€ 3.277.812

*Subsidie vanuit DUVO-gelden centrumgemeente Enschede

5. Gebruikte bronnen

- Wet Maatschappelijke Ondersteuning: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024705/2024-04-13>
- Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming: <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-79dad0a9-c043-4a8b-8d15-f65d288242d2/pdf>
- Onderzoeksrapport Inrichting Regionale Veiligheidsteams: <https://www.voordejeugdenhetgezin.nl/actueel/weblog/2024/07/onderzoeksrapport-inrichting-regionale-veiligheidsteams>
- Gesprekken met medewerker en manager VTT

Dienstverlening

1. Introductie

Ter voorbereiding op de bestuurdersdag op 25 september worden vanuit de primaire processen een aantal scenario's uitgewerkt als onderlegger voor het bestuurlijke gesprek. In de periode juli – augustus worden daaromtrent tevens werksessies gepland om op inhoud de diepte in te gaan met alle betrokkenen.

In de situatie van de Bedrijfsvoering bij SamenTwente ligt de situatie alleen iets anders. Onder het Programma Bestuur & Ondersteuning valt namelijk deze Bedrijfsvoering voor SamenTwente en deze bevat geen eigenstandige kerntaken. De activiteiten van deze afdeling zijn ter ondersteuning aan de primaire processen. Dat betekent dat keuzes in scenario's bij het primaire proces daarna 1-op-1 de Bedrijfsvoering raken en vice versa. Daarom is een werksessie betreffende dit bedrijfssonderdeel nu niet zinvol.

Wel zijn er veel logische vragen. Denk aan een nadere duiding van het programma Bestuur & Ondersteuning (wat zit daarin?), wat is nu overhead (wij onderscheiden generiek versus specifiek), hoe verhouden de kosten bij SamenTwente zich ten opzichte van andere organisaties (benchmarking) en wat zijn mogelijke scenario's bij Bedrijfsvoering.

Dit informatiepakket dient om de lezer meer achtergrondinformatie te geven over deze onderwerpen. En daarmee een beter totaalbeeld over dit deel van de begroting van SamenTwente. In overleg met Lysias zal mogelijk op een later moment alsnog een werksessie worden gepland ter voorbereiding op de bestuurdersdag van 25 september.

2. Context van Bestuur & Ondersteuning

Het programma Bestuur & Ondersteuning bevat zoals het al aangeeft twee onderdelen:

1. Bestuur en Concern; hier vallen bestuur gerelateerde kosten onder, concern brede kosten en bijvoorbeeld treasury. Verderop in dit stuk gaan we op de details hiervan in.
2. Ondersteuning; dit is de afdeling Bedrijfsvoering. Deze afdeling is volledig ten dienste van de primaire processen en bevat alle kosten voor onder andere formatie en overige kosten. Onder de primaire processen vallen GGD, VTT en OZJT voor SamenTwente. Via een DVO levert Bedrijfsvoering dienstverlening aan de gastorganisaties Kennispunt Twente en Twentse Koers maar ook aan de GR Recreatieschap via een eigen DVO. Ook hier gaan we verderop op meer details in.

De ondersteuning (verder Bedrijfsvoering) is veruit het grootste deel van de programmabegroting Bestuur & Ondersteuning. De missie van Bedrijfsvoering luidt als volgt:

“Als gelijkwaardige partner werken wij op strategisch, tactisch en operationeel niveau aan een optimale dienstverlening met als doel bij te dragen aan het succes van de organisatie. Wij beheersen en voeren uit en geven gevraagd en ongevraagd advies over alle bedrijfsvoeringstaken”.

Strategie Bedrijfsvoering

Om die missie na te streven wordt binnen de afdeling Bedrijfsvoering gewerkt met een zogenaamde A3 strategie. Deze bevat 4 hoofddoelstellingen. Bij Bedrijfsvoering;

1. Werken wij professioneel en deskundig;
2. Zijn wij in control;
3. Maken wij onze impact zichtbaar;
4. Werken wij proactief en innovatief.

Aan deze hoofddoelstellingen zijn strategieën gekoppeld, de meetfactoren om succes te kunnen meten en concrete acties. Dit A3 is vervolgens ook op teamniveau uitgewerkt.

Periodiek is er op managementniveau overleg met het primaire proces over de dienstverlening, zowel in het Centraal Managementteam als 1-op-1 met de managers. Daarnaast vindt er een jaarlijkse evaluatie plaats inclusief het afstemmen van de verwachtingen voor het komende jaar, dit geldt ook voor de dienstverlening die op basis van een DVO plaatsvindt.

Financiering Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering is onderdeel van de programmabegroting Bestuur & Ondersteuning. Hieronder betreft dit programma de eerste 3 regels van de totale begroting.

Bouwstenen (Bedragen x € 1.000)	Bedragen x € 1.000			%
	Lasten	Baten	Gemeentelijke bijdrage	Lasten begroting 2025
Bedrijfsvoering	12.496	364	12.132	19,87%
Bestuur & Directie	268	244	24	0,43%

Concern	757	45	712	1,20%
Kennispunt Twente	-295 ¹⁶	0	-295	-0,47%
Twentse Koers	-579 ¹⁷	0	-579	-0,92%
Samen14	0 ¹⁸	0	0	0,00%
Recreatieschap Twente	0	678 ¹⁹	-678	0,00%
Totaal	12.648	1.331	11.316	20,11%

Wanneer er extra ondersteuning gevraagd wordt vanuit het primaire proces, wordt altijd samen gekeken hoe die vraag tot stand is gekomen. Heeft een onderdeel van SamenTwente bijvoorbeeld een extra taak gekregen? En zo ja, is bij de financiering van die taak voldoende rekening gehouden met de benodigde ondersteuning en de financiering daarvan?

Want de afdeling Bedrijfsvoering heeft geen eigen bewegingsruimte in de begroting, er zijn geen eigenstandige kerntaken. De totale begroting is vanuit een historisch perspectief opgebouwd vanuit alle taken die ooit bij het primaire proces zijn belegd met de bijbehorende ondersteuning die daarbij is gevraagd. De begroting wijzigt alleen door indexatie en door extra ontvangen overheaddekking voor nieuwe taken bij het primaire proces.

Uitzondering in 2025 is wel de begrotingsuitzetting op Informatiemanagement en Techniek (waaronder Privacy), maar dat is feitelijk een inhaalslag van de afgelopen jaren en wordt mede gedreven door de wettelijke en technologische ontwikkelingen van de laatste jaren. In de begroting is daarvoor een structureel bedrag opgenomen voor 1.231.000 euro vanaf 2025.

Het grootste deel van de begroting Bestuur & Ondersteuning (circa 90%) wordt dan ook gedekt door de gemeentelijke bijdrage. Daarbij worden er geen langlopende verplichtingen aangegaan als er geen structurele middelen zijn ontvangen. In dat geval wordt gekozen voor inhuur wat wel duurder is. Maar zo wordt er control gehouden over de kosten binnen Bedrijfsvoering.

Formatie en bezetting

De begrote formatie bij Bedrijfsvoering is in totaal 65 fte in 2024. Het management van Bedrijfsvoering bestaat uit 1 manager en 5 teamleiders.

¹⁶ Via een interne verrekening vindt er een doorbelasting van de lasten plaats op basis van de DVO.

¹⁷ Via een interne verrekening vindt er een doorbelasting van de lasten plaats op basis van de DVO.

¹⁸ Incidentele projecten, waarvoor gedurende het jaar 2025 overhead voor wordt doorberekend.

¹⁹ Dienstverlening van Bedrijfsvoering aan Recreatieschap Twente die op basis van DVO in rekening wordt gebracht.

Ten tijde van de veranderopdracht van Regio Twente naar SamenTwente was er voor Bedrijfsvoering 62 fte aan formatie in de begroting opgenomen. De minimale groei komt vooral door de groei van Twentse Koers en de extra taken die er bij de primaire processen bij zijn gekomen. Voor 2025 zien we dat groeien naar 72 fte, dat komt vooral door de uitbreiding op Informatiemanagement & Technologie.

Naast de vaste formatie die in de begroting is opgenomen zien we in de werkelijkheid een grotere bezetting in fte bij Bedrijfsvoering. Dat komt bijvoorbeeld door ondersteuning op de bestrijding van Covid (vaccinatiecampagnes), incidentele investeringen zoals op informatieveiligheid, grote projecten of tijdelijke financiering bij het primaire proces. Zo zien we dat er medio 2024 circa 86 fte werkzaam is bij Bedrijfsvoering. De extra fte betreffen dan tijdelijke contracten die afgedekt zijn met incidentele opbrengsten.

Actualiteiten & Toekomstige ontwikkelingen

Bij Bedrijfsvoering zijn alle ondersteunende diensten belegd. Gezien de verscheidenheid van primaire processen die worden ondersteund heeft de afdeling ook continu te maken met veranderingen in de context. Denk daarbij bijvoorbeeld aan continue wettelijke wijzigingen. Voor de komende jaren ziet de afdeling wat dat betreft nog veel veranderingen aan komen.

Soms gaat dat over meer Bedrijfsvoering gerelateerde ontwikkelingen (die ook het primaire proces raken) zoals de Wet open overheid of de NIS2 (Network and Information Security richtlijn) of certificering in de sector. Hiervoor worden doorgaans door gemeenschappelijke regelingen geen extra externe middelen ontvangen vanuit het Rijk bijvoorbeeld, soms krijgen gemeenten wel compensatie voor dergelijke ontwikkelingen.

Maar ook wordt de Bedrijfsvoering geconfronteerd met andere behoeften vanuit de primaire processen. Denk daarbij maar aan de ontwikkelingen bij GGD GHOR waar de 25 GGD'en zich in verenigd hebben. Na de Covid pandemie volgen de ontwikkelingen zich daar snel op. In een tempo welke door Bedrijfsvoering niet te volgen is zonder extra capaciteit. Ook spelen veranderde eisen in de primaire processen (registraties, subsidievoorwaarden, factuurrichtlijnen) een rol.

Ook zien we een groei bij onze gastorganisaties. Zowel in aantal medewerkers en de daarbij komende ondersteuning die vereist is als ook soorten dienstverlening die niet altijd hetzelfde is als bij de kern van SamenTwente.

Gevolgen veranderopdracht Regio Twente

De veranderopdracht Regio Twente heeft grote impact gehad op de Bedrijfsvoering. Door de ontvlechting van diverse organisatieonderdelen ontstond er vanaf de begroting 2021 een structurele taakstelling voor Bedrijfsvoering van € 1,6 miljoen. Deze taakstelling is voor een bedrag van € 0,83 miljoen ingevuld in de bedrijfsvoering door diverse maatregelen te treffen zoals het verlagen van verschillende budgetten via de kaasschaafmethode.

Op 27 januari 2021 heeft het algemeen bestuur de belangrijkste maatregel getroffen voor structurele invulling van de taakstelling. Na overweging van diverse scenario's heeft het algemeen bestuur besloten om de Bedrijfsvoering voor de nieuwe GR Recreatieschap Twente te beleggen bij SamenTwente. Hierdoor ontstaan voor de Twentse gemeenten geen frictiekosten, wordt de continuïteit van dienstverlening geborgd, evenals de huidige kwaliteit en wordt eventuele kwetsbaarheid verminderd. In de uitvoering is door SamenTwente een DVO afgesloten. Door de bedrijfsvoeringsdiensten niet te ontvlechten is de taakstelling van € 1,6 miljoen voor een bedrag van € 0,57 miljoen structureel ingevuld. Met deze structurele invulling en de invulling via de kaasschaafmethode van € 0,83 miljoen, resteerde er nog een structureel in te vullen bedrag van € 0,2 miljoen. Deze taakstelling kon niet meer gevonden worden in bedrijfsvoering omdat de overhead door de vele taakstellingen maximaal uitgeput was. Deze opgave is door de transitie van Regio Twente achtergebleven bij SamenTwente. In de begroting van 2024 is de taakstelling van € 0,2 miljoen structureel ingevuld door te bezuinigen in het primair proces van SamenTwente.

Het volledig ontvlechten van de bedrijfsvoering door het niet (blijven) leveren van de bedrijfsvoeringsdiensten aan het Recreatieschap zou tot een forse taakstelling bij SamenTwente leiden en daarbij zouden vele efficiency voordelen voor de beide GR'en (en dus voor de 14 Twentse gemeenten) komen te vervallen. De huidige DVO richt zich vooralsnog op het kwaliteitsniveau van de dienstverlening. Ontvlechting zal hoe dan ook tot een forse niet in te vullen te taakstelling leiden bij SamenTwente, omdat er sprake is van veel 'rest fte'. SamenTwente zal niet in fte kunnen afschalen, omdat een medewerker met bijvoorbeeld een full time dienstverband, 4u per week voor deze GR werkzaam is.

Als gevolg van de veranderopdracht is er bij Bedrijfsvoering ook een taakstelling ontstaan op het onderdeel Huisvesting (onderdeel van het initieel) ingevulde bedrag van € 833.000. Onder andere Twenteboard en de Provincie Overijssel hebben destijds de keuze gemaakt zich elders te huisvesten. Als gevolg daarvan werden de inkomsten voor algemene kosten zoals de receptie fors lager. Hiervoor dient Bedrijfsvoering nog een structurele taakstelling van € 86.000 in te vullen. Tot op heden is deze incidenteel ingevuld.

Overigens is het huurcontract van het Twentehuis verlengd tot en met 28 februari 2033 met een optie om 5 jaar te verlengen. Dit is inclusief de onderhuur van de Veiligheidsregio. Zij hebben inmiddels het huurdeel opgezegd per 28 februari 2028. Op dat moment zal SamenTwente een verdieping moeten afstoten (contractueel ook zo ingebouwd in het hoofdcontract) om een taakstelling te voorkomen.

Conclusie

Na de ontvlechting van Regio Twente is een bezuiniging van € 1,6 miljoen gerealiseerd en na de uitbreiding van de taken (Twentse Koers e.a.) is de bedrijfsvoering beperkt gegroeid.

3. Introductie overhead

Inleiding

Naast onze primaire processen en taken kent SamenTwente net zoals de gemeenten ook functies, bijbehorende systemen en aanverwante baten en lasten ter ondersteuning van deze primaire taken. Dit wordt geduid als de ondersteunende functies, oftewel als overhead. Overhead is echter onlosmakelijk verbonden met het primair proces, omdat er zonder overhead geen sprake is van sturing of van ondersteuning van medewerkers die de primaire processen uitvoeren. In dit hoofdstuk leggen we uit hoe SamenTwente omgaat met overhead, welke definitie we hanteren en hoe we de overhead verdelen.

Definitie overhead

Om te voorkomen dat er verschillen gaan optreden in de wijze van toerekening van de overhead is een algemene definitie van overhead voorgeschreven in artikel 1 van het BBV (Besluit begroting en verantwoording). Deze definitie hanteert SamenTwente. Onder overhead verstaat het BBV: “alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces”. Het uitgangspunt van het BBV is ook om (uitvoeringslasten) zoveel als mogelijk direct toe te rekenen aan het primaire proces. Alle functies, bijbehorende systemen en aanverwante baten en lasten en die rechtstreeks aan een specifieke taak binnen een direct taakveld (zoals volksgezondheid) zijn toe te wijzen, maken dan ook onderdeel uit van de overige (primaire) taakvelden en niet van het taakveld 0.4 overhead.

Soorten overhead bij SamenTwente

Om goed inzicht te hebben in de overhead onderscheiden wij in de begroting twee soorten overhead:

1. Specifieke overhead: dit is de directe overhead. Met andere woorden, dit is de programmaoverhead (zowel in de basistaken als in de coalitions of the willing) en betreft alle kosten van leidinggevende en ondersteunende functies die binnen de programma's/directe taakvelden zijn georganiseerd.
2. Generieke overhead: dit is de indirecte overhead. Met andere woorden, alle kosten van de ondersteunende taken binnen de zogenaamde PIOFJACH-functies (personeel, informatisering, organisatie, financiën, juridische zaken, archivering, communicatie en huisvesting in het Twentehuis).

3.1 Specifieke overhead

De directe overhead oftewel programmaoverhead is bij SamenTwente decentraal georganiseerd binnen de afdelingen van het primaire proces. Denk hierbij aan managementfuncties, teamleiders, secretariële-functies en beleid. Deze overhead is in de begroting separaat inzichtelijk op het taakveld overhead maar wel gekoppeld aan het primaire proces. Deze overhead en de sturing hierop valt onder de verantwoordelijkheid van het management van het primaire proces. De omvang van de specifieke overhead is:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Omvang overhead Begroting 2025	Lasten Begroting 2025	%
Specifieke overhead (Programma-overhead)	5.283	62.881	8,4%
Totaal	5.283	62.881	8.4%

3.2 Generieke Overhead

De generieke overhead oftewel PIOFJACH-overhead is bij SamenTwente centraal georganiseerd in het programma Bestuur & Ondersteuning. Centrale organisatie geeft voordelen op het gebied van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid. De uitwisselbaarheid c.q. vervangbaarheid van generieke functies is bijvoorbeeld beter geborgd. Daarnaast geeft een centrale organisatie voordelen op het gebied van sturing, visie- en kadervorming. De generieke overhead valt onder de verantwoordelijkheid van het management van Bedrijfsvoering. De omvang van de generieke overhead is:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Omvang overhead Begroting 2025	Lasten Begroting 2025	%
Generieke overhead (PIOFJACH-overhead)	11.005	62.881	17,5%
Totaal	11.005	62.881	17,5%

3.3 Verdeling overhead en gemeentelijke bijdrage

De gehele begroting van SamenTwente is voor ongeveer 80% qua baten afhankelijk van de Twentse gemeenten. De overige 20% betreft baten van de coalitions of the willing (veelal gemeenten en Rijksoverheid) en/of (specifieke) subsidies van het Rijk.

De grootste baat voor SamenTwente is de gemeentelijke bijdrage (67%) als algemeen dekkingsmiddel. Dit betreft een dekkingsmiddel voor zowel de directe kosten als voor de overhead ten behoeve van de uitvoering van de taken afgesproken in de Gemeenschappelijke Regeling SamenTwente.

In de notitie Verbonden Partijen van de commissie BBV zijn regels afgesproken over de wijze waarop zowel gemeenten als SamenTwente de gemeentelijke bijdrage dienen te verantwoorden. Om de transparantie en onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten te bevorderen is het van belang dat het uitbesteden van taken aan derden of het onderbrengen van taken bij gemeenschappelijke regelingen op een éénduidige wijze plaatsvindt. Dit betekent dat gemeenschappelijke regelingen de directe lasten (niet-overhead) verantwoorden op de taakvelden van het primaire proces en de overhead verantwoorden op het taakveld overhead. De bijdrage (baten) van de deelnemers (gemeentelijke bijdrage) wordt door gemeenschappelijke regelingen vervolgens verantwoord op de directe taakvelden (taakvelden primair proces).

Dit betekent dat de overhead op basis van intern vastgestelde criteria wordt verdeeld over de directe taakvelden. In de begroting heeft SamenTwente uiteengezet op basis van welke criteria de overhead wordt verdeeld:

- de specifieke overhead heeft een directe koppeling met het primaire proces en wordt daarom direct (geen verdeling) toegerekend aan het betreffende taakveld van het primair proces.
- de generieke overhead heeft een indirecte koppeling met het primaire proces en wordt daarom extracomptabel verdeeld op basis van omvang van de lasten van de primaire taakvelden.

4. Benchmarking overhead

Inleiding

In het vorige hoofdstuk heeft u een introductie gehad over wat overhead nou inhoudt bij SamenTwente.. In dit hoofdstuk gaan we nader in op benchmarken (spiegelen) van de overhead. Benchmarking past binnen de strategische bedrijfsvoering om te weten waar je nu eigenlijk staat. Want pas als je weet waar je staat, kun je bepalen waar je naar toe wilt. Via benchmarking van de overhead houden we ons daarom een periodieke spiegel voor om het gesprek te voeren of we nog wel het juiste doen. Moeten we bijvoorbeeld ergens in investeren of juist afschalen? Daarom is het belangrijk om een aantal overhead indicatoren goed in beeld te hebben.

Kanttekening bij benchmarking

Bij het beoordelen van benchmark-indicatoren is het belangrijk om te realiseren dat het verhaal achter een indicator minstens zo belangrijk is. Cruciaal is een goed begrip van de uitkomsten van een benchmark voordat we conclusies en waardeoordelen trekken. Want iedere indicator heeft een eigen verhaal. En doordat organisaties verschillend zijn is vergelijken vaak lastig.

Meervoudig kijken

Belangrijk bij benchmarking is om het meervoudig te doen. Dit wil zeggen vanuit verschillende invalshoeken. Het vertrouwen in de resultaten neemt toe als meerdere bronnen en invalshoeken in samenhang worden bekeken. Daarom gebruikt SamenTwente meerdere vormen van benchmarking. In de volgende paragrafen wordt dit nader toegelicht.

4.1 Vensters voor Bedrijfsvoering

Vensters voor Bedrijfsvoering is een instrument waarmee gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen zicht kunnen krijgen op het presteren en functioneren van hun bedrijfsvoering en dit kunnen spiegelen aan andere publieke organisaties. SamenTwente doet periodiek mee aan dit vergelijkingsinstrument. Vorig jaar (2023) heeft SamenTwente voor het laatst meegedaan aan de Vensters voor Bedrijfsvoering. Hierbij is data gebruikt van 2022. Omdat de Vensters initieel bedoeld is voor gemeenten, kan SamenTwente als uitvoeringsorganisatie maar beperkt meedoen met de benchmark.

Uitkomsten benchmark

In de Vensters is onze totale overhead formatie (generieke en specifieke overhead) afgezet ten opzichte van de totale personele formatie van SamenTwente. Hieruit blijkt dat de overheadformatie bij SamenTwente 23% bedraagt en daarmee lager is dan het gemiddelde van de benchmark van 26,6%. Uit de benchmark blijkt ook dat het percentage bedrijfsvoering-overhead (generieke overhead) bij SamenTwente 14,9% bedraagt. Het gemiddelde percentage is 19,9%. Binnen de bedrijfsvoering -overhead valt uit de benchmark vooral op dat SamenTwente op het gebied van ICT krap georganiseerd is. De ICT bedraagt bij SamenTwente 2,5% van de overhead, terwijl het gemiddelde van de benchmark voor ICT 4,4% bedraagt.

4.2 Handleiding Overheidstarieven

Het tweede vergelijkingsinstrument wat SamenTwente gebruikt is de Handleiding Overheidstarieven. Deze Handleiding wordt door het Rijk gebruikt voor het in rekening brengen van kosten, werkzaamheden en diensten op basis van gemiddelden binnen de overheid. Volgens het Rijk kan de Handleiding ook gebruikt worden voor benchmarking. De Handleiding van het jaar 2024 is door SamenTwente afgezet ten opzichte van de gewijzigde programmabegroting 2024.

Uitkomsten benchmark

In de Handleiding Overheidstarieven is de generieke overhead (excl. communicatie en financiën) bepaald op € 26.000 *per fte*. Als we op dezelfde wijze de generieke overhead exclusief communicatie en financiën berekenen, komen we voor SamenTwente uit op een bedrag van € 21.700 *per fte*. Dit is bijna 20% lager dan het gemiddelde uit de Handleiding.

4.3 Berenschot IT-benchmark

Om de noodzakelijke randvoorwaarden voor SamenTwente op het gebied van informatiemanagement, beveiliging en privacy beter inzichtelijk te krijgen, is in 2023 een IT benchmarkonderzoek uitgevoerd door adviesbureau Berenschot.

Uitkomsten benchmark

Uit de benchmark is onder meer gebleken dat gezien de aard van de organisatie SamenTwente en de autonome ontwikkelingen, de formatie op informatiemanagement, informatiebeveiliging en privacy onderbezet is. Vergeleken met soortgelijke organisaties (grootte en mate van informatiegevoeligheid) zou er sprake moeten zijn van een minimale formatie van 15,5 fte. Daarbij is nog geen rekening gehouden met de aanwezigheid van gasten als Kennispunt Twente, Samen14 en Twentse Koers. Ter vergelijking, vóór de uitbreiding van de begroting 2024 op het vlak van informatiemanagement, -beveiliging en privacy, bedroeg de formatie 5 fte. Vanaf 2025 kan deze formatie met circa 6 fte worden uitgebreid (en dus totaal 11 fte wat onder de minimale omvang ligt die door Berenschot is geadviseerd).

4.4 Conclusie Benchmarking

Door meervoudig te kijken naar diverse benchmarks kunnen we stellen dat SamenTwente scherp georganiseerd is op het vlak van overhead. Op het vlak van informatiemanagement, -beveiliging en privacy zelfs iets te scherp. Daarom is in 2024 wordt vanaf 2025 24 naar aanleiding van onder meer de Berenschot benchmark, door het algemeen bestuur besloten om per 2024 stapsgewijs te investeren om de risico's op dit vlak beter te beheersen en weerbaarder te worden. Bij deze investering is gekozen voor het middelste scenario van investeren en niet voor het scenario uit de Berenschot benchmark. Met deze uitbreiding is er gezien de snelle ontwikkelingen op dit vlak geen zekerheid of er in de toekomst geen aanvullend budget nodig is.

5. Bouwstenen: inzoomen op taken, activiteiten en financiën

5.1 Taken en activiteiten

Generieke overhead: dit is de indirecte overhead. Met andere woorden, alle kosten van de ondersteunende taken binnen de zogenaamde PIOFJACH-functies (personeel, informatisering, organisatie, financiën, juridische zaken, archivering, communicatie en huisvesting in het Twentehuis).

#	Bouwsteen	Inhoudelijke duiding	Wijze van financiering
Bedrijfsvoering			
1.	HR	• Personeels- en salarisadministratie • Advies op HR- en organisatievraagstukken • Recruitement • Arbeidsmarktmarketing	Gemeentelijke bijdrage

2.	Informatiemanagement en Technologie	• Servicedesk ICT • ICT-infrastructuur • Informatiebeveiliging & privacy • Functioneel beheer • Digitale archivering	Gemeentelijke bijdrage
3.	Financiën & Inkoop	• Financiële administratie • Advies op financiële vraagstukken • Uitvoering van de P&C-cyclus en interne controle. • Aanbesteding diensten en producten • Contractbeheer	Gemeentelijke bijdrage
4.	Juridische Zaken	• Advies op juridische vraagstukken • Wet- en regelgeving op verschillende rechtsgebieden, zoals arbeidsrecht en gezondheidsrecht • Klachtenprocedure	Gemeentelijke bijdrage
5.	Communicatie	• Ondersteuning bij het plaatsen van content • Advies op communicatie vraagstukken • Digitale toegankelijkheid • Arbeidsmarktcommunicatie	Gemeentelijke bijdrage
6.	Facilitaire Zaken	• Secretariaat Bedrijfsvoering • Receptie en Servicepunt • Catering, schoonmaak en beveiliging • Advies op facilitaire vraagstukken • Beheer Twentehuis	Gemeentelijke bijdrage Huuropbrengsten VRT en Travel Health Clinic
7.	Kwaliteit & Arbo	• Standaardiseren en optimaliseren van processen in centraal kwaliteitssysteem • Incident- en risicomanagement • Signaleren risico's of afwijkingen • Begeleiding van interne en externe audits incl. certificeringen • Uitvoeren Arbobeleid	Gemeentelijke bijdrage
8.	Directie en Algemeen	• Bestuurlijke ondersteuning • Concern control • Functionaris Gegevensbescherming	Gemeentelijke bijdrage

Bestuur & Directie			
9.	Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur	• DB/AB overleggen • Advies ter ondersteuning van DB/AB	Gemeentelijke bijdrage
10.	Euregio	• Salarissen twee medewerkers Euregio vanuit overgang van Regio Twente (eindigende constructie)	Doorbelasting Euregio
Concern			
11.	Ondernemingsraad	• OR overleggen • Advies ter ondersteuning van OR • Scholing OR-leden	Gemeentelijke bijdrage
12.	Concernkosten	• Centraal gepositioneerde budgetten voor geheel SamenTwente • Verzekeringen • Accountantskosten	Gemeentelijke bijdrage
13.	Treasury	• Schatkistbankieren • Langlopende geldlening BNG	Renteopbrengsten Gemeentelijke bijdrage
Dienstverlening aan Coalitions en Recreatieschap Twente			
14.	Kennispunt Twente	• Ondersteuning vanuit afdeling Bedrijfsvoering van SamenTwente ten behoeve van de Bedrijfsvoering van gastorganisatie Kennispunt Twente.	DVO Kennispunt en SamenTwente. Doorbelasting vindt plaats via een interne verrekening o.b.v. het rekenmodel.
15.	Twentse Koers	• Ondersteuning vanuit afdeling Bedrijfsvoering van SamenTwente ten behoeve van de Bedrijfsvoering van gastorganisatie Twentse Koers.	DVO Twentse Koers en SamenTwente. Doorbelasting vindt plaats via een interne verrekening o.b.v. het rekenmodel.
16.	Recreatieschap Twente	• Ondersteuning vanuit afdeling Bedrijfsvoering van SamenTwente ten behoeve van de Bedrijfsvoering van aparte GR Recreatieschap Twente.	DVO Recreatieschap Twente en SamenTwente Doorbelasting vindt plaats via een uitgaande factuur naar GR Recreatieschap Twente.
17	Samen14	• Ondersteuning vanuit afdeling Bedrijfsvoering van SamenTwente aan de diverse projecten.	Interne doorberekeningen

5.2 Totale financiële omvang

Totaaltabel met financiële omvang in baten, lasten en gemeentelijke bijdrage, wellicht op taakveld niveau of op niveau Bedrijfsvoering, Bestuur & Directie, Concern en dienstverlening derden maar bij voorkeur niet op activiteitsniveau, in % ten opzichte van totale begroting. Cijfers begroting 2025:

Bouwstenen (Bedragen x € 1.000)	Bedragen x € 1.000			%
	Lasten	Baten	Gemeentelijke bijdrage	Lasten begroting 2025
Bedrijfsvoering	12.496	364	12.132	19,87%
Bestuur & Directie	268	244	24	0,43%
Concern	757	45	712	1,20%
Kennispunt Twente	-295 ²⁰	0	-295	-0,47%
Twentse Koers	-579 ²¹	0	-579	-0,92%
Samen14	0 ²²	0	0	0,00%
Recreatieschap Twente	0	678 ²³	-678	0,00%
Totaal	12.648	1.331	11.316	20,11%

6. Scenario's

Kerntaken

Zoals eerder gezegd bevat het Programma Bestuur & Ondersteuning geen eigen kerntaken. Alle uitgevoerde taken in dit programma worden uitgevoerd ter ondersteuning aan het bestuur of de primaire processen van SamenTwente.

In tegenstelling tot de discussie bij de primaire processen kan er ten aanzien van dit Programma dan ook geen inhoudelijke kerntakendiscussie volgen op het Programma. Al snel worden hier dan keuzes op kosten gemaakt, wat niet de primaire insteek van de kerntakendiscussie is.

²⁰ Via een interne verrekening vindt er een doorbelasting van de lasten plaats op basis van de DVO.

²¹ Via een interne verrekening vindt er een doorbelasting van de lasten plaats op basis van de DVO.

²² Incidentele projecten, waarvoor gedurende het jaar 2025 overhead voor wordt doorberekend.

²³ Dienstverlening van Bedrijfsvoering aan Recreatieschap Twente die op basis van DVO in rekening wordt gebracht.

Kostenverlaging

Bij Bedrijfsvoering zijn er geen inhoudelijke kerntaken maar alleen ondersteunende taken voor het primaire proces. Hierdoor kun je alleen 'snijden' in de kosten, maar raakt dat direct het primaire proces. Dus activiteiten niet langer uitvoeren zodat kosten zich niet meer voor doen.

Het schrappen van activiteiten heeft dus direct een effect op de ondersteuning van de primaire processen. Er is bijvoorbeeld minder juridische ondersteuning aanwezig, of bij financiën, of bij communicatie etc. Doordat er de voorgaande jaren al fors is bezuinigd op de overhead is de huidige ondersteuning op de primaire processen al (te) krap. Schrappen van activiteiten zal dus tot problemen leiden. Daarbij betreffen het vooral personele kosten die moeten worden afgebouwd in een aantal jaren.

Schaalvoordelen

In de meeste gevallen worden de ondersteunende activiteiten uitgevoerd voor niet 1 specifiek primair proces binnen SamenTwente. Een uitzondering daarop is in sommige gevallen de GGD vanwege de grootte van dit onderdeel.

Voor de beeldvorming worden hier een aantal voorbeelden genoemd waarop het schaalvoordeel binnen SamenTwente is georganiseerd:

- Een arbeidsjurist die werkt voor de GGD, VTT, OZJT, Twentse Koers, Kennispunt Twente en de GR Recreatieschap.
- Een business controller die voor de GGD en Twentse Koers werkt.
- Een HR-adviseur die voor Bedrijfsvoering en OZJT werkt.
- Communicatieadviseurs die werkzaam zijn op aandachtsgebieden voor alle primaire processen.
- Een informatie adviseur die werkzaam is voor alle primaire processen.

Zouden we deze dienstverlening opknippen of kleiner maken dan zou het in kleinere (en vaak duurdere) delen moeten worden georganiseerd of zou het niet kunnen worden georganiseerd omdat er bijvoorbeeld 6 uren arbeid moet worden georganiseerd. Dan blijft er alleen een duurder alternatief van inhuur over. Door de schaalvoordelen zijn een aantal functies ook minder kwetsbaar (1mansfuncties).

Stoppen met dienstverlening gemeenschappelijke regeling Recreatieschap

De dienstverlening vanuit de afdeling Bedrijfsvoering aan de GR Recreatieschap is in stand gehouden bij de veranderopdracht in 2022. Een belangrijke reden was dat het opknippen van deze dienstverlening zou leiden tot verlies van schaalvoordelen en daarmee tot extra kosten bij beide Gemeenschappelijke Regelingen. Maar de dienstverlening is minimaal op hetzelfde niveau gehouden als ten tijde van Regio Twente.

Stoppen met de dienstverlening aan de GR Recreatieschap vanuit de afdeling Bedrijfsvoering zou leiden tot een meer zuivere vorm van dienstverlening bij SamenTwente. Immers, er is meer focus op de onderdelen van de GR SamenTwente.

Hieruit vloeit dan wel 1 op 1 een taakstelling uit voort. Want de ondersteuning bevat veelal een beperkt aantal uren ondersteuning, bijvoorbeeld 6 uren per week voor een PIOFJACH-adviseur. Bij het stoppen van de DVO zal dekking van die kosten stoppen, maar contractvermindering zal nagenoeg onmogelijk zijn. Tevens moet de GR Recreatieschap zelf deze kosten moeten gaan maken om de dienstverlening elders te kunnen organiseren.

Daarnaast worden een deel van de meer algemene overhead kosten ook door deze GR gedragen, denk aan bijdragen in de kosten voor licenties en netwerkkosten. De totale bijdrage van de GR Recreatieschap in de overheadkosten van SamenTwente is 677.940 euro in 2025. Bij het stop zetten van deze DVO zal de taakstelling voor SamenTwente ongeveer deze hoogte hebben, maar is in de praktijk niet volledig te realiseren.

Het recreatieschap (ook GR gemeenten) moet de overhead/bedrijfsvoering anders gaan organiseren. Hierdoor treedt het waterbedeffect op voor gemeenten. De kosten verdwijnen niet voor gemeenten en het is het de verwachting dat een zelfstandige bedrijfsvoering door het recreatieschap duurder zal worden omdat voor een aantal functies een minimale capaciteit nodig is.

Stoppen met dienstverlening aan Kennispunt Twente en Twentse Koers

Gemeenten kunnen er overigens ook voor kiezen om deze twee gasten niet langer onder te brengen bij SamenTwente. Een groot deel van de kosten in de beide DVO's is 1 op 1 gelinkt aan de concrete ondersteuning. Hier is meer flexibiliteit dan bij de GR Recreatieschap.

Stoppen met deze dienstverlening zal echter niet tot minder kosten leiden, maar tot het verplaatsen van deze kosten (niet langer binnen SamenTwente). Financiering vindt hier ook niet plaats via de gemeentelijke bijdrage van SamenTwente.

Belangrijk; stoppen met deze dienstverlening zal deels wel leiden tot minder schaalvoordelen en dus indirect tot hogere kosten (bijvoorbeeld een medewerker is werkzaam voor Twentse Koers en de GGD) en ook hier zal dan het waterbed effect optreden.

Samenwerkingskansen op gebied van Bedrijfsvoering

Door het construct van de GR SamenTwente zijn deze er in beperkte mate. Als er bijvoorbeeld op landelijk niveau bij GGD GHOR wordt samengewerkt dan vraagt het bij SamenTwente vaak al een bredere investering zodat VTT en OZJT ook kunnen aanhaken.

Tegelijk biedt het soms ook schaalvoordelen, zodat de hele GR kan meeliften op een ontwikkeling.

Regionale samenwerking ligt vaak meer voor de hand. Bijvoorbeeld door samen aanbestedingen uit te voeren of mogelijk zelfs taken centraal te beleggen.

SamenTwente is een actieve deelnemer in het Platform Bedrijfsvoering voor de gemeenten en GR'en. SamenTwente is daarin regelmatig initiatiefnemer en aanjager om activiteiten gezamenlijk op te pakken. De ervaring is alleen wel dat een groot aantal gemeenten en GR'en te klein zijn om dan ook proactief aan te haken, ondanks dat de wil er is.

SamenTwente is qua grootte in fte na de 3 grote gemeenten de eerstvolgende organisatie qua omvang. De situatie kan zich er wel toe lenen om juist regionale taken centraal bij een GR te beleggen, SamenTwente ligt dan voor de hand. Dit ligt alleen niet in lijn met de uitgangspunten van de GR SamenTwente met focus op gezondheid, veiligheid en vitaliteit. En tijdens de veranderopdracht is ook juist andersom besloten. Dus meer samenwerking op bedrijfsvoering via de GR SamenTwente zal eerst een verdieping vereisen in het licht van de GR.

Scenario scherpe keuzes Bedrijfsvoering

Als we kijken naar mogelijkheden om te besparen op de kosten bij het Programma Bestuur & Ondersteuning dan richten we ons op te maken scherpe keuzes. Belangrijk om te realiseren is dat voor dat er bezuinigd kan worden op de personele kosten, vraagt het om een verdere verdieping en moeten de effecten op de primaire processen eerst onderzocht worden.

De consequenties van de scherpe keuzes en de financiële omvang zijn hieronder uiteengezet:

Geen parkeergarage Twentehuis (kan geëffectueerd worden per 1 maart 2033) :

- Mogelijke besparing van ongeveer € 62.000 per jaar (€ 350 per parkeerplaats per jaar; SamenTwente huurt 178 parkeerplaatsen voor ongeveer 700 medewerkers).
- Onwenselijk effect in relatie tot de arbeidsmarkt en bereikbaarheid.
- Deze besparing leidt waarschijnlijk tot meer reiskosten waardoor per saldo weinig bespaard kan worden.
- Verlagen ICT-afschrijvingsbudget:
 - Besparing van circa € 100.000 per jaar.
 - Gezien de ontwikkeling op het gebied van digitalisering en informatiemanagement is het de vraag hoe wenselijk dit is. Zal mogelijk over enkele jaren tot problemen leiden, want hier zien wij juist een toename in gewenste investeringen in het primaire proces.

De effecten van het bezuinigen op deze kosten raken niet alleen het Programma Bestuur & Ondersteuning. Dit zijn kosten die worden gemaakt voor al het personeel van SamenTwente maar ook voor bezoekers, bestuurders en ketenpartners en raakt in die zin vooral een grotere groep buiten het Programma Bestuur & Ondersteuning.

7. Gebruikte bronnen

- Programmabegroting 2025 SamenTwente
- BBV en notities commissie BBV Verbonden Partijen en Overhead
- Benchmark gegevens van Vensters voor bedrijfsvoering, Berenschot IT, Overheidstarieven.

Samenwerking

1. Het samen van SamenTwente anders organiseren

De effectiviteit van SamenTwente wordt mede bepaald door de samenwerking tussen gemeenten en SamenTwente. Het AB heeft mede daarom aanvullend op de kerntakendiscussie opdracht gegeven om te onderzoeken of de samenwerking anders kan worden georganiseerd. Om deze opdracht in te vullen is een ambtelijke challenge georganiseerd met als hoofdvraag:

Wat is het ambtelijke ‘aanbod’ voor verbeteringen in de samenwerking?

De challenge richt zich op:

- Onderzoek of er efficiencywinst is te behalen door de samenwerking anders te organiseren. Het gaat daarbij om het proces waarmee je voorstellen voorlegt. Hierbij wordt gekeken naar alle niveaus; bestuurlijk en ook ambtelijk. Invalshoeken zijn processtappen, rolverdeling en -invulling, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Er wordt gekeken naar dubbelingen en overlap in besprekingen, wie waar ‘iets’ van moet vinden en borgen van de integraliteit.
- Onderzoek hoe de effectiviteit van de gezamenlijke inzet kan worden versterkt. Voor versterking gezondheid en transformatie (jeugd)zorg is lokale en regionale inzet nodig. Het vraagt om congruente sturing op vier niveaus van Bestuur – management – beleid – uitvoering. En ook over de vraag hoe wordt omgegaan met onderlinge afhankelijkheden (bv. beschikbaarheid voorliggende voorzieningen, toegang).

2. Samen Twente

In 2021 is SamenTwente als regionale samenwerking -vanuit de voormalige regio Twente- opgericht voor GGD Twente, Veilig Thuis Twente en OZJT. Ieder organisatieonderdeel in SamenTwente heeft een eigen positie, identiteit en herkenbaarheid. Samen Twente komt voort uit de omvorming van de Regeling Regio Twente, waarbij samenwerking op het terrein van de gezondheid centraal wordt gesteld. Door krachten te bundelen met gemeenten, ketenpartners en inwoners en gezamenlijk te focussen, is de regionale samenwerking op het gebied van gezonde, veilige en vitale inwoners in Twente versterkt. De organisatieonderdelen worden ondersteund door de afdeling Bedrijfsvoering. SamenTwente is daarnaast gastheer voor Samen14, Twentse Koers en Kennispunt Twente. SamenTwente is deelnemer in twee van deze coalities. (Kennispunt Twente en Twentse Koers).

SamenTwente werkt binnen de kaders van wetgeving en regionaal beleid. In de strategische koers uit 2022 zijn drie ontwikkelrichtingen voor alle levensfasen benoemd om kansen te benutten en betere resultaten te bereiken. De ontwikkelrichtingen zijn:

- Het versterken van de veerkracht van inwoners en de samenleving;
- Het ontzorgen, normaliseren en demedicaliseren, en;
- Het versterken van zorgpreventie en terugdringen van zorggebruik.

Daarnaast zijn in de strategische koers 8 leidende principes vastgesteld. Zij geven inhoudelijk richting aan de ontwikkeling van SamenTwente. De leidende principes zijn:

9. Wij werken aan maatschappelijke vraagstukken en gezamenlijke opgaven;
10. Wij zijn trots op wat we doen en bereiken en dragen dat uit;
11. Wij zijn complementair aan lokale situaties;
12. Wij hebben meerwaarde, werken integraal en creëren synergie;
13. Wij werken vanuit partnerschap en een brede netwerkaanpak;
14. Wij zijn transparant en hechten veel waarde aan zuiver besluiten en handelen;
15. Wij werken datagedreven en kennisgestuurd en zijn een lerende organisatie;
16. Wij zijn een uitvoeringsorganisatie en een ontwikkelpartner.

3. Huidige situatie overlegstructuren

Het proces van de ambtelijke advisering volgt de indeling van de 3 organisatieonderdelen GGD, VTT en OZJT. Hiervoor zijn 3 ambtelijke overleggen (AO's): AO publieke gezondheid (PG), het AO Jeugd en het AO huiselijk geweld en kindermishandeling (HG/KM). Als een ambtelijk voorstel naar het bestuur van SamenTwente moet worden gebracht, gaat dat altijd via één van deze AO's. Doel is om regie te hebben en alle gemeenten de kans hebben om betrokken te zijn.

In het AO worden vraagstukken vanuit de gemeenten en vanuit SamenTwente ingebracht. De opbrengst gaat via het Centraal Management Team (CMT) van SamenTwente naar het Dagelijks Bestuur (DB) en evt. Algemeen Bestuur (AB) van SamenTwente. Er loopt ook een lijn vanuit AO naar de wethouder gemeente en de colleges van B&W. Daar vindt bespreking of standpuntbepaling plaats die weer wordt meegenomen naar een bestuurlijk overleg of het AB. Waar het AB niet bevoegd is om te besluiten loopt de besluitvorming vaak via de 14 colleges van de Twentse gemeenten.

Alle AO's hebben ook een afstemmingsfunctie voor gemeenten onderling, al dan niet met het betrokken onderdeel van SamenTwente. Het AO huiselijk geweld en kindermishandeling heeft nadrukkelijk ook de rol als afstemmingsoverleg voor de centrumgemeente Enschede. Dit overleg gebruikt de centrumgemeente Enschede om haar taken en verantwoordelijkheden op het gebied van vrouwenopvang met de andere Twentse gemeenten en VTT af te stemmen. Het AO Jeugd heeft nadrukkelijk ook de rol als afstemmingsoverleg voor de centrumgemeente Enschede of in de hoedanigheid als coördinerende gemeente Enschede (SPUK's).

Voor Jeugd is ook een ambtelijke commissie (AC) in het leven geroepen. Deze gaat over de inzet van ambtelijke capaciteit of het beschikbaar stellen van budget. De AC Jeugd heeft een relatie met OZJT en Samen14.

SamenTwente is gastheer voor de coalities: Samen14, Kennispunt Twente (KP) en Twentse Koers (TK). Elke coalitie heeft een eigen bestuurlijk gremium en AO('s). De deelnemers verschillen per coalitie. De input komt vanuit de deelnemers van de coalitie, veelal gemeenten. Bij TK en KP kan SamenTwente -als onderdeel van de coalitie- ook input leveren en heeft dus meerdere rollen in die samenwerkingen.

Naast deze overleggen zijn er meer ambtelijke overleggen, werkgroepen, afstemmingsgroepen, projectgroepen, etc.. Het voert te ver om deze hier ook allemaal te beschrijven. Dit laat onverlet om deze overleggen wel in het vizier te hebben als nagedacht wordt over hoe de samenwerking efficiënter en effectiever kan worden vormgegeven.

Complex als er samenloop is

Er wordt complexiteit ervaren als vraagstukken beleidsterreinen overlappen. Als onderwerpen op inhoud in samenhang moeten worden voorbereid, maar uiteindelijk op verschillende bestuurlijke tafels moeten komen, omdat de bevoegdheden over die tafels verdeeld zijn. Er ontstaan dan meerdere sporen. Hoewel dit bij alle AO's kan voorkomen, wordt vaak genoemd dat dit plaatsvindt bij OZJT en Samen14 en ook tussen Twentse Koers en GGD Twente.

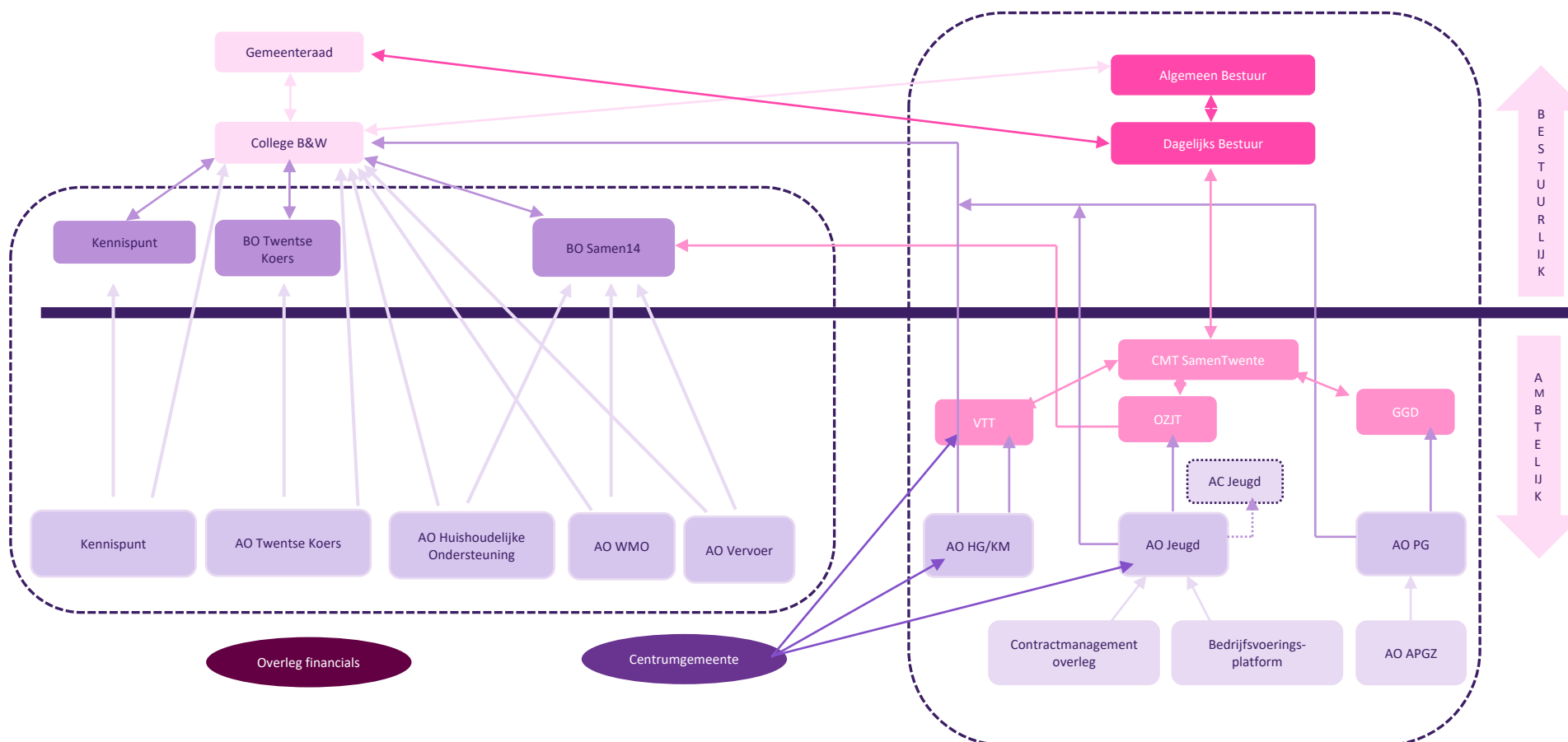
Doorlooptijden zijn lang

Een ander veelgehoord geluid is dat de doorlooptijden om tot besluitvorming lang duren. De ambtelijke processen die in de gemeenten worden doorlopen verschillen. En als een onderwerp in meerdere AO's (ook van de coalities) moet worden besproken, vraagt dit veel tijd. Dit vraagt veel tijd in de voorbereiding en de afstemming en zorgt ook dat besluitvormingsprocessen lang duren.

Rolduidelijkheid en verantwoordelijkheid

Het is niet altijd duidelijk wie waar over gaat en op welke tafel(s) over het onderwerp moet worden gesproken. Dit vraagt om afstemming aan de voorkant en kan bij bestuurders (en vast ook ambtelijk) voor ruis en onduidelijkheid zorgen. Dit komt bespreking van de inhoud nooit ten goede. Duidelijkheid over rollen en bevoegdheden helpt hierbij. Daarnaast speelt hier ook dat er een dubbele verantwoordelijkheid en loyaliteit is; lokaal ('pet wethouder') en regionaal ('pet AB-bestuurder'). Dit geldt zowel ambtelijk als bestuurlijk. DB leden hebben daarnaast ook nog de bestuurlijke pet voor de organisatie van SamenTwente.

Huidige structuur in kaart gebracht (voor zover mogelijk en bekend)

4. Vragen om over na te denken

- Waar liggen mogelijkheden om beter samen te werken en daarmee effectiviteit te verhogen?
- Waar liggen mogelijkheden om efficiënter met elkaar samen te werken?
- Waar is 'laaghangend fruit' mogelijk?
- Welke rollen en verantwoordelijkheden zijn er te verdelen?
- Wie moet waar iets van vinden?
- Waar kan de samenwerking worden verbeterd? Denk hierbij aan de harde kant (proces, structuur etc.) en aan de zachte kant van samenwerken (hoe gaan jullie met elkaar om, aanspreken, etc.)?

Bronnen

- Introductie en informatie ambtelijke advisering SamenTwente (herijking is work in progress, juli 2024)
- Opbrengst bespreking in AO Publieke gezondheid (25 juni 2024)
- Overzicht samenwerkingsstructuren SamenTwente (ppt-sheet, 2024)